

YARATILIŞ

Dünyanın Yaratılışı

1Bölüm

¹ Başlangıçta Tanrı göğü ve yeri yarattı. ² Yer boştu, yeryüzü şekilleri yoktu; engin karanlıklarla kaplıydı. Tanrı'nın Ruhu suların üzerinde dalgalanıyordu.

³ Tanrı, <<Işık olsun>> diye buyurdu ve ışık oldu. ⁴ Tanrı ışığın iyi olduğunu gördü ve onu karanlıktan ayırdı. ⁵ Işığa <<Gündüz>>, karanlığa <<Gece>> adını verdi. Akşam oldu, sabah oldu ve ilk gün oluştu.

⁶ Tanrı, <<Suların ortasında bir kubbe olsun, suları birbirinden ayırsın>> diye buyurdu. ⁷ Ve öyle oldu. Tanrı gökkubbeyi yarattı. Kubbenin altındaki suları üstündeki sulardan ayırdı.

⁸ Kubbeye <<Gök>> adını verdi. Akşam oldu, sabah oldu ve ikinci gün oluştu.

⁹ Tanrı, <<Göğün altındaki sular bir yere toplansın, kuru toprak görünsün>> diye buyurdu ve öyle oldu. ¹⁰ Kuru alana <<Kara>>, toplanan sulara <<Deniz>> adını verdi. Tanrı bunun iyi olduğunu gördü.

¹¹ Tanrı, <<Yeryüzü bitkiler, tohum veren otlar, türüne göre tohumu meyvesinde bulunan meyve ağaçları üretsın>> diye buyurdu ve öyle oldu. ¹² Yeryüzü bitkiler, türüne göre tohum veren otlar, tohumu meyvesinde bulunan meyve ağaçları yetiştirdi. Tanrı bunun iyi olduğunu gördü. ¹³ Akşam oldu, sabah oldu ve üçüncü gün oluştu.

¹⁴⁻¹⁵ Tanrı şöyle buyurdu: <<Gökkubbede gündüzü geceden ayıracak, yeryüzünü aydınlatacak ışıklar olsun. Belirtileri, mevsimleri, günleri, yılları göstereyim.>> Ve öyle oldu. ¹⁶ Tanrı büyüğü gündüze, küçüğü geceye egemen olacak iki büyük ışığı ve yıldızları yarattı. ¹⁷⁻¹⁸ Yeryüzünü aydınlatacak, gündüze ve geceye egemen olmak, ışığı karanlıktan ayırmak için onları gökkubbeye yerleştirdi. Tanrı bunun iyi olduğunu gördü. ¹⁹ Akşam oldu, sabah oldu ve dördüncü gün oluştu.

²⁰ Tanrı, <<Sular canlı yaratıklarla dolup taşsın, yeryüzünün üzerinde, gökte kuşlar uçsın>> diye buyurdu. ²¹ Tanrı büyük deniz canavarlarını, sularda kaynaşan canlıları ve uçan çeşitli varlıkları yarattı. Bunun iyi olduğunu gördü. ²² Tanrı, <<Verimli olun, çoğalın, denizleri doldurun, yeryüzünde kuşlar çoğalsın>> diyerek onları kutsadı. ²³ Akşam oldu, sabah oldu ve beşinci gün oluştu.

²⁴ Tanrı, <<Yeryüzü çeşit çeşit canlı yaratık, evcil ve yabanıl hayvan, sürüngen*fa* türetsın>> diye buyurdu. Ve öyle oldu. ²⁵ Tanrı çeşit çeşit yabanıl hayvan, evcil hayvan, sürüngen yarattı. Bunun iyi olduğunu gördü. ²⁶ Tanrı, <<İnsanı kendi suretimizde, kendimize benzer yaratalım>> dedi, <<Denizdeki balıklara, gökteki kuşlara, evcil hayvanlara, sürüngenlere, yeryüzünün tümüne egemen olsun.>>

²⁷ Tanrı insanı kendi suretinde yarattı. Böylece insan Tanrı suretinde yaratılmış oldu. İnsanları erkek ve dişi olarak yarattı. ²⁸ Onları kutsayarak, <<Verimli olun, çoğalın>> dedi, <<Yeryüzünü doldurun ve denetimimize alın; denizdeki balıklara, gökteki kuşlara, yeryüzünde yaşayan bütün canlılara egemen olun. ²⁹ İşte yeryüzünde tohum veren her otu, tohumu meyvesinde bulunan her meyve ağacını size veriyorum. Bunlar size yiyecek olacak. ³⁰ Yabanıl hayvanlara, gökteki kuşlara, sürüngenlere -soluk alıp veren bütün hayvanlara- yiyecek olarak yeşil otları veriyorum.>> Ve öyle oldu. ³¹ Tanrı yarattıklarına baktı ve her şeyin çok iyi olduğunu gördü. Akşam oldu, sabah oldu ve altıncı gün oluştu.

2Bölüm

^a 1:24 <<Sürüngen>>: İbranice sözcük fare, böcek gibi öteki kara hayvanlarını da kapsıyor.

¹ Gök ve yer bütün öğeleriyle tamamlandı. ² Yedinci güne gelindiğinde Tanrı yapmakta olduğu işi bitirdi. Yaptığı işten o gün dinlendi. ³ Yedinci günü kutsalı. Onu kutsal bir gün olarak belirledi. Çünkü Tanrı o gün yaptığı, yarattığı bütün işi bitirip dinlendi.

Adem ile Havva

⁴ Göğün ve yerin yaratılış öyküsü: RAB Tanrı göğü ve yeri yarattığında, ⁵ yeryüzünde yabancı bir fidan, bir ot bile bitmemişti. Çünkü RAB Tanrı henüz yeryüzüne yağmur göndermemişti. Toprağı işleyecek insan da yoktu. ⁶ Yerden yükselen buhar*fb* bütün toprakları suluyordu. ⁷ RAB Tanrı Adem'i topraktan yarattı ve burnuna yaşam soluğunu üfledi. Böylece Adem yaşayan varlık oldu. ⁸ RAB Tanrı doğuda, Aden'de bir bahçe dikti. Yarattığı Adem'i oraya koydu. ⁹ Bahçede iyi meyve veren türlü türlü güzel ağaç yetiştirdi. Bahçenin ortasında yaşam ağacıyla iyiyle kötüyü bilme ağacı vardı.

¹⁰ Aden'den bir ırmak doğuyor, bahçeyi sulayıp orada dört kola ayrılıyordu. ¹¹ İlk ırmağın adı Pişon'dur. Altın kaynakları olan Havila sınırları boyunca akar. ¹² Orada iyi altın, reçine ve oniks bulunur. ¹³ İkinci ırmağın adı Gihon'dur, Kûş* sınırları boyunca akar. ¹⁴ Üçüncü ırmağın adı Dicle'dir, Asur'un doğusundan akar. Dördüncü ırmak ise Fırat'tır.

¹⁵ RAB Tanrı Aden bahçesine bakması, onu işlemesi için Adem'i oraya koydu. ¹⁶ Ona, <<Bahçede istediğin ağacın meyvesini yiyebilirsin>> diye buyurdu, ¹⁷ <<Ama iyiyle kötüyü bilme ağacından yeme. Çünkü ondan yediğin gün kesinlikle ölürsün.>>

¹⁸ Sonra, <<Adem'in yalnız kalması iyi değil>> dedi, <<Ona uygun bir yardımcı yaratacağım.>> ¹⁹ RAB Tanrı yerdeki hayvanların, gökteki kuşların tümünü topraktan yaratmıştı. Onlara ne ad vereceğini görmek için hepsini Adem'e getirdi. Adem her birine ne ad verdiyse, o canlı o adla anıldı. ²⁰ Adem bütün evcil ve yabancı hayvanlara, gökte uçan kuşlara ad koydu. Ama kendisi için uygun bir yardımcı bulunmadı.

²¹ RAB Tanrı Adem'e derin bir uyku verdi. Adem uyurken, RAB Tanrı onun kaburga kemiklerinden birini alıp yerini etle kapadı. ²² Adem'den aldığı kaburga kemiğinden bir kadın yaratarak onu Adem'e getirdi.

²³ Adem,

<<İşte, bu benim kemiklerimden alınmış kemik,
Etimden alınmış ettir>> dedi,
<<Ona <Kadın*fc*> denilecek,
Çünkü o adamdan*fc* alındı.>> ^c

^c2:23 İbranice kadın (İşsa) sözcüğü adam (İş) sözcüğünden türemiştir.

²⁴ Bu nedenle adam annesini babasını bırakıp karısına bağlanacak, ikisi tek beden olacak.

²⁵ Adem de karısı da çıplaktılar, henüz utanç nedir bilmiyorlardı.

İnsanın Günahı

3Bölüm

¹ RAB Tanrı'nın yarattığı yabancı hayvanların en kurnazı yıldı. Yılan kadına, <<Tanrı gerçekten, <Bahçedeki ağaçların hiçbirinin meyvesini yemeyin> dedi mi?>> diye sordu.

² Kadın, <<Bahçedeki ağaçların meyvelerinden yiyebiliriz>> diye yanıtladı, ³ <<Ama Tanrı, <Bahçenin ortasındaki ağacın meyvesini yemeyin, ona dokunmayın; yoksa ölürsünüz> dedi.>>

⁴ Yılan, <<Kesinlikle ölmezsiniz>> dedi, ⁵ <<Çünkü Tanrı biliyor ki, o ağacın meyvesini yediğinizde gözleriniz açılacak, iyiyle kötüyü bilerek Tanrı gibi olacaksınız.>>

⁶ Kadın ağacın güzel, meyvesinin yemek için uygun ve bilgelik kazanmak için çekici olduğunu gördü. Meyveyi koparıp yedi. Yanındaki kocasına verdi, o da yedi. ⁷ İkisinin de

^b2:6 <<Yerden yükselen buhar>> ya da <<Yerden çıkan su kaynakları>>.

gözleri açıldı. Çıplak olduklarını anladılar. Bu yüzden incir yaprakları dikip kendilerine önlük yaptılar.

⁸ Derken, günün serinliğinde bahçede yürüyen RAB Tanrı'nın sesini duydular. O'ndan kaçıp ağaçların arasına gizlendiler. ⁹ RAB Tanrı Adem'e, <<Neredesin?>> diye seslendi.

¹⁰ Adem, <<Bahçede sesini duyunca korktum. Çünkü çıplaktım, bu yüzden gizlendim>> dedi.

¹¹ RAB Tanrı, <<Çıplak olduğunu sana kim söyledi?>> diye sordu, <<Sana meyvesini yeme dediğim ağaçtan mı yedin?>>

¹² Adem, <<Yanıma koyduğun kadın ağacın meyvesini bana verdi, ben de yedim>> diye yanıtladı.

¹³ RAB Tanrı kadına, <<Nedir bu yaptığın?>> diye sordu.

Kadın, <<Yılan beni aldattı, o yüzden yedim>> diye karşılık verdi.

¹⁴ Bunun üzerine RAB Tanrı yılanı,

<<Bu yaptığından ötürü
Bütün evcil ve yabani hayvanların
En lanetlisi sen olacaksın>> dedi,
<<Karnının üzerinde sürünecek,
Yaşamın boyunca toprak yiyeceksin.

¹⁵ Seninle kadını, onun soyuyla senin soyunu
Birbirinize düşman edeceğim.
Onun soyu senin başını ezecek,
Sen onun topuğuna saldıracaksın.>>

¹⁶ RAB Tanrı kadına,

<<Çocuk doğururken sana
Çok acı çektireceğim>> dedi,
<<Ağrı çekerek doğum yapacaksın.
Kocana istek duyacaksın,
Seni o yönetecek.>>

¹⁷ RAB Tanrı Adem'e,

<<Karının sözünü dinlediğin ve sana,
Meyvesini yeme dediğim ağaçtan yediğin için
Toprak senin yüzünden lanetlendi>> dedi,
<<Yaşam boyu emek vermeden yiyecek bulamayacaksın.

¹⁸ Toprak sana diken ve çalı verecek,

Yaban otu yiyeceksin.

¹⁹ Toprağa dönünceye dek

Ekmeğini alın teri dökerek kazanacaksın.

Çünkü topraksın, topraktan yaratıldın

Ve yine toprağa döneceksin.>>

²⁰ Adem karısına Havva*^{fç*} adını verdi. Çünkü o bütün insanların*^{fç*} annesiydi. [☞]3:20
Havva ve insan sözcükleri İbranice'de <<Yaşam>> anlamına gelen aynı sözcükten türemiştir.

²¹ RAB Tanrı Adem'le karısı için deriden giysiler yaptı, onları giydirdi. ²² Sonra, <<Adem iyiyle kötüyü bilmekle bizlerden biri gibi oldu>> dedi, <<Artık yaşam ağacına uzanıp meyve almasına, yiyip ölümsüz olmasına izin verilmemeli.>> ²³ Böylece RAB Tanrı, yaratılmış olduğu toprağı işlemek üzere Adem'i Aden bahçesinden çıkardı. ²⁴ Onu kovdu. Yaşam ağacının yolunu denetlemek için de Aden bahçesinin doğusuna Keruvlar* ve her yana dönen alevli bir kılıç yerleştirdi.

Kayin ile Habil

4Bölüm

¹ Adem karısı Havva ile yattı. Havva hamile kaldı ve Kayin'i doğurdu. <<RAB'bin yardımıyla bir oğul dünyaya getirdim>> dedi. ² Daha sonra Kayin'in kardeşi Habil'i doğurdu. Habil çoban oldu, Kayin ise çiftçi. ³ Günler geçti. Bir gün Kayin toprağın ürünlerinden RAB'be sunu getirdi. ⁴ Habil de sürüsünde ilk doğan hayvanlardan bazılarını, özellikle de yağlarını getirdi. RAB Habil'i ve sunusunu kabul etti. ⁵ Kayin'le sunusunu ise reddetti. Kayin çok öfkeleni, suratını astı.

⁶ RAB Kayin'e, <<Niçin öfkelenedin?>> diye sordu, <<Niçin surat astın? ⁷ Doğru olanı yapsan, seni kabul etmez miyim? Ancak doğru olanı yapmazsan, günah kapıda pusuya yatmış, seni bekliyor. Ona egemen olmalısın.>>

⁸ Kayin kardeşi Habil'e, <<Haydi, tarlaya gidelim*fe*>> dedi. Tarlada birlikteyken kardeşine saldırıp onu öldürdü. ^{9e}4:8 <<Haydi tarlaya gidelim>> sözleri Septuaginta, Samiriye Tevrati, Süryanice ve Vulgata'dan alındı.

⁹ RAB Kayin'e, <<Kardeşin Habil nerede?>> diye sordu.

Kayin, <<Bilmiyorum, kardeşimin bekçisi miyim ben?>> diye karşılık verdi.

¹⁰ RAB, <<Ne yaptın?>> dedi, <<Kardeşinin kanı topraktan bana sesleniyor. ¹¹ Artık döktüğün kardeş kanını içmek için ağzını açan toprağın laneti altındasın. ¹² İşlediğin toprak bundan böyle sana ürün vermeyecek. Yeryüzünde aylak aylak dolaşacaksın.>>

¹³ Kayin, <<Cezam kaldıramayacağım kadar ağır>> diye karşılık verdi, ¹⁴ <<Bugün beni bu topraklardan kovdun. Artık huzurundan uzak kalacak, yeryüzünde aylak aylak dolaşacağım. Kim bulsa öldürecek beni.>>

¹⁵ Bunun üzerine RAB, <<Seni kim öldürürse, ondan yedi kez oç alınacak>> dedi. Kimse bulup öldürmesin diye Kayin'in üzerine bir nişan koydu. ¹⁶ Kayin RAB'bin huzurundan ayrıldı. Aden bahçesinin doğusunda, Nod*ff* topraklarına yerleşti. ^{17f}4:16 <<Nod>>: <<Aylak>> anlamına gelir.

Kayin'in Soyu

¹⁷ Kayin karısıyla yattı. Karısı hamile kaldı ve Hanok'u doğurdu. Kayin o sırada bir kent kurmaktaydı. Kente oğlu Hanok'un adını verdi. ¹⁸ Hanok'tan İrat oldu. İrat'tan Mehuyael, Mehuyael'den Metuşael, Metuşael'den Lemek oldu. ¹⁹ Lemek iki kadınla evlendi. Birinin adı Âda, öbürünün ise Silla'ydı. ²⁰ Âda Yaval'ı doğurdu. Yaval sürü sahibi göçebelerin atasıydı. ²¹ Kardeşinin adı Yuval'dı. Yuval lir ve ney çalanların atasıydı. ²² Silla Tuval-Kayin'i doğurdu. Tuval-Kayin tunç* ve demirden çeşitli kesici aletler yapardı. Tuval-Kayin'in kızkardeşi Naama'ydı.

²³ Lemek karılarına şöyle dedi:

<<Ey Âda ve Silla, beni dinleyin,
Ey Lemek'in karıları, sözlerime kulak verin.
Beni yaraladığı için
Bir adam öldürdüm,
Beni hırpaladığı için
Bir genci öldürdüm.

²⁴ Kayin'in yedi kez öcü alınacaksa,
Lemek'in yetmiş yedi kez öcü alınmalı.>>

²⁵ Adem karısıyla yine yattı. Havva bir erkek çocuk doğurdu. <<Tanrı Kayin'in öldürdüğü Habil'in yerine bana başka bir oğul bağışladı>> diyerek çocuğa Şit*fg* adını verdi. ²⁶ Şit'in de bir oğlu oldu, adını Enoş koydu. ⁹⁹4:25 <<Şit>>: <<Bağışlamak>> anlamına gelir.

O zaman insanlar RAB'bi adıyla çağırılmaya başladı.

Adem'den Nuh'a

(1Ta.1:1-4)

5Bölüm

¹ Adem soyunun öyküsü: Tanrı insanı yarattığında onu kendine benzer kıldı. ² Onları erkek ve dişi olarak yarattı ve kutsadı. Yarattıkları gün onlara <<İnsan>> adını verdi. ³ Adem 130 yaşındayken kendi suretinde, kendisine benzer bir oğlu oldu. Ona Şit adını verdi. ⁴ Şit'in doğumundan sonra Adem 800 yıl daha yaşadı. Başka oğulları, kızları oldu. ⁵ Adem toplam 930 yıl yaşadıktan sonra öldü.

⁶ Şit 105 yaşındayken oğlu Enoş doğdu. ⁷ Enoş'un doğumundan sonra Şit 807 yıl daha yaşadı. Başka oğulları, kızları oldu. ⁸ Şit toplam 912 yıl yaşadıktan sonra öldü.

⁹ Enoş 90 yaşındayken oğlu Kenan doğdu. ¹⁰ Kenan'ın doğumundan sonra Enoş 815 yıl daha yaşadı. Başka oğulları, kızları oldu. ¹¹ Enoş toplam 905 yıl yaşadıktan sonra öldü.

¹² Kenan 70 yaşındayken oğlu Mahalalel doğdu. ¹³ Mahalalel'in doğumundan sonra Kenan 840 yıl daha yaşadı. Başka oğulları, kızları oldu. ¹⁴ Kenan toplam 910 yıl yaşadıktan sonra öldü.

¹⁵ Mahalalel 65 yaşındayken oğlu Yeret doğdu. ¹⁶ Yeret'in doğumundan sonra Mahalalel 830 yıl daha yaşadı. Başka oğulları, kızları oldu. ¹⁷ Mahalalel toplam 895 yıl yaşadıktan sonra öldü.

¹⁸ Yeret 162 yaşındayken oğlu Hanok doğdu. ¹⁹ Hanok'un doğumundan sonra Yeret 800 yıl daha yaşadı. Başka oğulları, kızları oldu. ²⁰ Yeret toplam 962 yıl yaşadıktan sonra öldü.

²¹ Hanok 65 yaşındayken oğlu Metuşelah doğdu. ²² Metuşelah'ın doğumundan sonra Hanok 300 yıl Tanrı yolunda yürüdü. Başka oğulları, kızları oldu. ²³ Hanok toplam 365 yıl yaşadı. ²⁴ Tanrı yolunda yürüdü, sonra ortadan kayboldu; çünkü Tanrı onu yanına almıştı.

²⁵ Metuşelah 187 yaşındayken oğlu Lemek doğdu. ²⁶ Lemek'in doğumundan sonra Metuşelah 782 yıl daha yaşadı. Başka oğulları, kızları oldu. ²⁷ Metuşelah toplam 969 yıl yaşadıktan sonra öldü.

²⁸ Lemek 182 yaşındayken bir oğlu oldu. ²⁹ <<RAB'bin lanetlediği bu toprak yüzünden çektiğimiz eziyeti, harcadığımız emeği bu çocuk hafifletip bizi rahatlatacak>> diyerek çocuğa Nuh*fh* adını verdi. ³⁰ Nuh'un doğumundan sonra Lemek 595 yıl daha yaşadı. Başka oğulları, kızları oldu. ³¹ Lemek toplam 777 yıl yaşadıktan sonra öldü.

^h5:29 <<Nuh>>: <<Rahatlık>> anlamına gelir.

³² Nuh 500 yıl yaşadıktan sonra Sam, Ham, Yafet adlı oğulları doğdu.

Tufan

6Bölüm

¹ Yeryüzünde insanlar çoğalmaya başladı, kızlar doğdu. ² İlahi varlıklar*fi* insan kızlarının güzelliğini görünce beğendikleriyle evlendiler. ³ RAB, <<Ruhum insanda sonsuza dek kalmayacak, çünkü o ölümlüdür>> dedi, <<İnsanın ömrü yüz yirmi yıl olacak.>> ⁴ İlahi varlıkların*fi* insan kızlarıyla evlenip çocuk sahibi oldukları günlerde ve daha sonra yeryüzünde Nefiller*fi* vardı. Bunlar eski çağ kahramanları, ünlü kişilerdi. ¹⁻¹6:2,4 <<İlahi varlıklar>>: İbranice <<Tanrı oğulları>>. Bunların melek ya da Şit soyundan gelen insanlar olduğu sanılıyor. ¹⁻¹6:4 <<Nefiller>>: İbranice sözcük <<Düşmüş kişiler>> anlamına gelir. Septuaginta bunu <<Devler>> diye çevirir. Aynı sözcük Say.13:32-33 ayetlerinde de geçer.

⁵ RAB baktı, yeryüzünde insanın yaptığı kötülük çok, akli fikri hep kötülükte. ⁶ İnsanı yarattığına pişman oldu. Yüreği sızladı. ⁷ <<Yarattığım insanları, hayvanları, sürüngenleri*, kuşları yeryüzünden silip atacağım>> dedi, <<Çünkü onları yarattığıma pişman oldum.>>

⁸ Ama Nuh RAB'bin gözünde lütuf buldu.

⁹ Nuh'un öyküsü şöyledir: Nuh doğru bir insandı. Çağdaşları arasında kusursuz biriydi. Tanrı yolunda yürüdü. ¹⁰ Üç oğlu vardı: Sam, Ham, Yafet. ¹¹ Tanrı'nın gözünde yeryüzü bozulmuş, zorbalıkla dolmuştu. ¹² Tanrı yeryüzüne baktı ve her şeyin ne denli bozulduğunu gördü. Çünkü insanlar yoldan çıkmıştı.

¹³ Tanrı Nuh'a, <<İnsanlığa son vereceğim>> dedi, <<Çünkü onlar yüzünden yeryüzü zorbalıkla doldu. Onlarla birlikte yeryüzünü de yok edeceğim. ¹⁴ Kendine gofer*^{fj}* ağacından bir gemi yap. İçini dışını ziftle, içeriye kamaralar yap. ¹⁵ Gemiye şöyle yapacaksın: Uzunluğu üç yüz*^{fk}*, genişliği elli*^{fl}*, yüksekliği otuz arşın*^{fm}* olacak. ¹⁶ Pencere de yap, boyu yukarıya doğru bir arşını*^{fn}* bulsun. Kapıyı geminin yan tarafına koy. Alt, orta ve üst güverteler yap. ¹⁷ Yeryüzüne tufan göndereceğim. Göklerin altında soluk alan bütün canlıları yok edeceğim. Yeryüzündeki her canlı ölecek. ¹⁸ Ama seninle bir antlaşma yapacağım. Oğulların, karın, gelinlerinle birlikte gemiye bin. ¹⁹ Sağ kalabilmeleri için her canlı türünden bir erkek, bir dişi olmak üzere birer çifti gemiye al. ²⁰ Çeşit çeşit kuşlar, hayvanlar, sürüngenler sağ kalmak için çiftler çiftler sana gelecekler. ²¹ Yanına hem kendin, hem onlar için yenebilecek ne varsa al, ilerde yemek üzere depola.>> ^{jj}6:14 <<Gofer>>: Ne çeşit ağaç olduğu bilinmiyor. Selvi ağacı olduğu sanılıyor. ^{kk}6:15 <<Üç yüz arşın>>: Yaklaşık 135 m. ^{ll}6:15 <<Elli arşın>>: Yaklaşık 22.5 m. ^{mm}6:15 <<Otuz arşın>>: Yaklaşık 13.5 m. ⁿⁿ6:16 <<Bir arşın>>: Yaklaşık 45 cm.

²² Nuh Tanrı'nın bütün buyruklarını yerine getirdi.

7Bölüm

¹ RAB Nuh'a, <<Bütün ailenle birlikte gemiye bin>> dedi, <<Çünkü bu kuşak içinde yalnız seni doğru buldum. ²⁻³ Yeryüzünde soyları tükenmesin diye, yanına temiz sayılan hayvanlardan erkek ve dişi olmak üzere yedişer çift, kirli sayılan hayvanlardan birer çift, kuşlardan yedişer çift al. ⁴ Çünkü yedi gün sonra yeryüzüne kırk gün kırk gece yağmur yağdıracağım. Yarattığım her canlıyı yeryüzünden silip atacağım.>> ⁵ Nuh RAB'bin bütün buyruklarını yerine getirdi.

⁶ Yeryüzünde tufan koptuğunda Nuh altı yüz yaşındaydı. ⁷ Nuh, oğulları, karısı, gelinleri tufandan kurtulmak için hep birlikte gemiye bindiler. ⁸⁻⁹ Tanrı'nın Nuh'a buyurduğu gibi temiz ve kirli sayılan her tür hayvan, kuş ve sürüngenden* erkek ve dişi olmak üzere birer çift Nuh'a gelip gemiye bindiler. ¹⁰ Yedi gün sonra tufan koptu.

¹¹ Nuh altı yüz yaşındayken, o yılın ikinci ayının* on yedinci günü enginlerin bütün kaynakları fişkırdı, göklerin kapakları açıldı. ¹² Yeryüzüne kırk gün kırk gece yağmur yağdı.

¹³ Nuh, oğulları Sam, Ham, Yafet, Nuh'un karısıyla üç gelini tam o gün gemiye bindiler. ¹⁴ Onlarla birlikte her tür hayvan -evcil hayvanların, sürüngenlerin, kuşların, uçan yaratıkların her türü- gemiye bindi. ¹⁵ Soluk alan her tür canlı çiftler çiftler Nuh'un yanına gelip gemiye bindi. ¹⁶ Gemiye giren hayvanlar Tanrı'nın Nuh'a buyurduğu gibi erkek ve dişiydi. RAB Nuh'un ardından kapıyı kapadı.

¹⁷ Tufan kırk gün sürdü. Çoğalan sular gemiyi yerden yukarı kaldırdı. ¹⁸ Sular yükseldi, çoğaldıkça çoğaldı; gemi suyun üzerinde yüzmeye başladı. ¹⁹ Sular öyle yükseldi ki, yeryüzündeki bütün yüksek dağlar su altında kaldı. ²⁰ Yükselen sular dağları on beş arşın*^{fo}* aştı. ²¹⁻²² Yeryüzünde yaşayan bütün canlılar yok oldu; kuşlar, evcil ve yabanıl hayvanlar, sürüngenler, insanlar, soluk alan bütün canlılar öldü. ²³ RAB insanlardan evcil hayvanlara, sürüngenlerden kuşlara dek bütün canlıları yok etti, yeryüzündeki her şey silinip gitti. Yalnız Nuh'la gemidekiler kaldı. ²⁴ Sular yüz elli gün boyunca yeryüzünü kapladı. ^{oo}7:20 <<On beş arşın>>: Yaklaşık 6.8 m.

Tufanın Sonu

8Bölüm

¹ Sonra Tanrı Nuh'u ve gemideki evcil ve yabanıl hayvanları anımsadı. Yeryüzünde bir rüzgar estirdi, sular alçalmaya başladı. ² Enginlerin kaynakları, göklerin kapakları kapandı. Yağmur dindi. ³ Sular yeryüzünden çekilmeye başladı. Yüz elli gün geçtikten sonra sular azaldı. ⁴ Gemi yedinci ayın* on yedinci günü Ararat dağlarına oturdu. ⁵ Sular onuncu aya

kadar sürekli azaldı. Onuncu ayın birinde dağların doruğu görüldü.

⁶ Kırk gün sonra Nuh yapmış olduğu geminin penceresini açtı. ⁷ Kuzgunu dışarı gönderdi. Kuzgun sular kuruyuncaya kadar dönmedi, uçup durdu. ⁸ Bunun üzerine Nuh suların yeryüzünden çekilip çekilmediğini anlamak için güvercini gönderdi. ⁹ Güvercin konacak bir yer bulamadı, çünkü her yer suyla kaplıydı. Gemiye, Nuh'un yanına döndü. Nuh uzanıp güvercini tuttu ve gemiye, yanına aldı. ¹⁰ Yedi gün daha bekledi, sonra güvercini yine dışarı saldı. ¹¹ Güvercin gagasında yeni kopmuş bir zeytin yaprağıyla akşamleyin geri döndü. O zaman Nuh suların yeryüzünden çekilmiş olduğunu anladı. ¹² Yedi gün daha bekledikten sonra güvercini yine gönderdi. Bu kez güvercin geri dönmedi.

¹³ Nuh altı yüz bir yaşındayken, birinci ayın birinde yeryüzündeki sular kurudu. Nuh geminin üstündeki kapağı kaldırıncaya toprağın kurumuş olduğunu gördü. ¹⁴ İkinci ayın yirmi yedinci günü toprak tümüyle kurumuştü.

¹⁵⁻¹⁶ Tanrı Nuh'a, <<Karın, oğulların ve gelinlerinle birlikte gemiden çık>> dedi, ¹⁷ <<Kendinle birlikte bütün canlıları, kuşları, hayvanları, sürüngenleri* de çıkar. Üresinler, verimli olsunlar, yeryüzünde çoğalsınlar.>>

¹⁸ Nuh karısı, oğulları ve gelinleriyle birlikte gemiden çıktı. ¹⁹ Bütün hayvanlar, sürüngenler, kuşlar, yeryüzünde yaşayan her tür canlı da gemiyi terk etti.

²⁰ Nuh RAB'be bir sunak yaptı. Orada bütün temiz sayılan hayvanlarla kuşlardan yakmalık sunular* sundu. ²¹ Güzel kokudan hoşnut olan RAB içinden şöyle dedi: <<İnsanlar yüzünden yeryüzünü bir daha lanetlemeyeceğim. Çünkü insan yüreğindeki eğilimler çocukluğundan beri kötüdür. Şimdi yaptığım gibi bütün canlıları bir daha yok etmeyeceğim.

²² <<Dünya durdukça
Ekin ekmek, biçmek,
Sıcak, soğuk,
Yaz, kış,
Gece, gündüz hep var olacaktır.>>

Tanrı Nuh'la Antlaşma Yapıyor

9Bölüm

¹ Tanrı, Nuh'u ve oğullarını kutsayarak, <<Verimli olun, çoğalıp yeryüzünü doldurun>> dedi, ² <<Yerdeki hayvanların, gökteki kuşların tümü sizden korkup ürkecek. Yeryüzündeki bütün canlılar, denizdeki bütün balıklar sizin yönetiminize verilmiştir. ³ Bütün canlılar size yiyecek olacak. Yeşil bitkiler gibi, hepsini size veriyorum.

⁴ <<Yalnız kanlı et yemeyeceksiniz, çünkü kan canı içerir. ⁵ Sizin de kanınız dökülürse, hakkınızı kesinlikle arayacağım. Her hayvandan hesabını soracağım. Her insandan, kardeşinin canına kıyan herkesten hakkınızı arayacağım.

⁶ <<Kim insan kanı dökerse,
Kendi kanı da insan tarafından dökülecektir.
Çünkü Tanrı insanı kendi suretinde yarattı.

⁷ Verimli olun, çoğalın.
Yeryüzünde üreyin, artın.>>

⁸ Tanrı Nuh'a ve oğullarına şöyle dedi: ⁹⁻¹⁰ <<Sizinle ve gelecek kuşaklarınızla, sizinle birlikteki bütün canlılarla -kuşlar, evcil ve yabani hayvanlar, gemiden çıkan bütün hayvanlarla- antlaşmamı sürdürmek istiyorum. ¹¹ Sizinle antlaşmamı sürdüreceğim: Bir daha tufanla bütün canlılar yok olmayacak. Yeryüzünü yok eden tufan bir daha olmayacak.>>

¹² Tanrı şöyle sürdürdü konuşmasını: <<Sizinle ve bütün canlılarla kuşaklar boyu sonsuza dek sürecek antlaşmamın belirtisi şu olacak: ¹³ Yayımı bulutlara yerleştireceğim ve bu, yeryüzüyle aramdaki antlaşmanın belirtisi olacak. ¹⁴ Yeryüzüne ne zaman bulut göndersem, yayım bulutların arasında ne zaman görünse, ¹⁵ sizinle ve bütün canlı varlıklarla yaptığım

antlaşmayı anımsayacağım: Canlıları yok edecek bir tufan bir daha olmayacak. ¹⁶ Ne zaman bulutlarda yay görünse, ona bakıp yeryüzünde yaşayan bütün canlılarla yaptığım sonsuza dek geçerli antlaşmayı anımsayacağım.>>

¹⁷ Tanrı Nuh'a, <<Kendimle yeryüzündeki bütün canlılar arasında sürdüreceğim antlaşmanın belirtisi budur>> dedi.

Nuh'un Oğulları

¹⁸ Gemiden çıkan Nuh'un oğulları Sam, Ham ve Yafet idi. Ham Kenan'ın babasıydı.

¹⁹ Nuh'un üç oğlu bunlardı. Yeryüzüne yayılan bütün insanlar onlardan üredi.

²⁰ Nuh çiftçiydi, ilk bağı o dikti. ²¹ Şarap içip sarhoş oldu, çadırının içinde çıplak uzandı. ²² Kenan'ın babası olan Ham babasının çıplak olduğunu görünce dışarı çıkıp iki kardeşine anlattı. ²³ Sam'la Yafet bir giysi alıp omuzlarına attılar, geri geri yürüyerek çıplak babalarını örttüler. Babalarını çıplak görmemek için yüzlerini öbür yana çevirdiler. ²⁴ Nuh ayılınca küçük oğlunun ne yaptığını anlayarak, ²⁵ şöyle dedi:

<<Kenan'a lanet olsun,

Köleler kölesi olsun kardeşlerine.

²⁶ Övgüler olsun Sam'ın Tanrısı RAB'be,

Kenan Sam'a kul olsun.

²⁷ Tanrı Yafet'e*fü* bolluk versin,

Sam'ın çadırlarında yaşasın,

Kenan Yafet'e kul olsun.>> ^{öo}9:27 <<Yafet>>: <<Bolluk, genişlik>> anlamına gelir.

²⁸ Nuh tufandan sonra üç yüz elli yıl daha yaşadı. ²⁹ Toplam dokuz yüz elli yıl yaşadıktan sonra öldü.

Nuh Oğullarının Soyu

(1Ta.1:5-23)

10Bölüm

¹ Nuh'un oğulları Sam, Ham ve Yafet'in öyküsü şudur:

Tufandan sonra bunların birçok oğlu oldu.

² Yafet'in oğulları: Gomer, Magog, Meday, Yâvan, Tuval, Meşek, Tiras. ³ Gomer'in oğulları: Aşkenaz, Rifat, Togarma. ⁴ Yâvan'ın oğulları: Elişa, Tarşiş, Kittim, Rodanim.

⁵ Kıyılarda yaşayan insanların ataları bunlardır. Ülkelerinde çeşitli dillere, uluslarında çeşitli boylara bölündüler.

⁶ Ham'ın oğulları: Kûş, Misrayim, Pût, Kenan. ⁷ Kûş'un oğulları: Seva, Havila, Savta, Raama, Savteka. Raama'nın oğulları: Şeva, Dedan. ⁸ Kûş'un Nemrut adında bir oğlu oldu. Yiğitliğiyle yeryüzüne ün saldı. ⁹ RAB'bin önünde yiğit bir avcıydı. <<RAB'bin önünde Nemrut gibi yiğit avcı>> sözü buradan gelir. ¹⁰ İlk Şinar topraklarında, Babil, Erek, Akat, Kalne kentlerinde krallık yaptı. ¹¹⁻¹² Sonra Asur'a giderek Ninova, Rehovot-İr, Kalah kentlerini ve Ninova'yla önemli bir kent olan Kalah arasında Resen'i kurdu.

¹³⁻¹⁴ Misrayim Ludlular'ın, Anamlılar'ın, Lehavlular'ın, Naftuhlular'ın, Patruslular'ın, Filistliler'in ataları olan Kasluhlular'ın ve Kaftorlular'ın atasıydı.

¹⁵⁻¹⁸ Kenan ilk oğlu olan Sidon'un*fp* babası ve Hititler'in*, Yevuslular'ın, Amurlular'ın, Girgaşlılar'ın, Hivliler'in, Arklılar'ın, Sinliler'in, Arvatlılar'ın, Semarlılar'ın, Hamalılar'ın atasıydı. Kenan boyları daha sonra dağıldı. ¹⁹ Kenan sınırı Sayda'dan Gerar, Gazze, Sodom, Gomora, Adma ve Sevoyim'e doğru Laşa'ya kadar uzanıyordu. ²⁰ Ülkelerinde ve uluslarında çeşitli boylara ve dillere bölünen Hamoğulları bunlardı. ^{PP}10:15-18

<<Sidon>>: Saydalılar'ın atası.

²¹ Yafet'in ağabeyi olan Sam'ın da çocukları oldu. Sam bütün Ever soyunun atasıydı.

²² Sam'ın oğulları: Elam, Asur, Arpakşat, Lud, Aram. ²³ Aram'ın oğulları: Üs, Hul, Geter, Maş. ²⁴ Arpakşat Şelah'ın babasıydı*fr*. Şelah'tan Ever oldu. ²⁵ Ever'in iki oğlu

oldu. Birinin adı Pelek'ti*fs*; çünkü yeryüzündeki insanlar onun yaşadığı dönemde bölündü. Kardeşinin adı Yoktan'dı. ²⁶⁻²⁹ Yoktan Almodat'ın, Şelef'in, Hasarmavet'in, Yerah'ın, Hadoram'ın, Uzal'ın, Dikla'nın, Oval'ın, Avimael'in, Şeva'nın, Ofir'in, Havila'nın, Yovav'ın atasıydı. Bunların hepsi Yoktan'ın soyundandı. ^{rx}10:24 *Masoretik metin* <<Arpakşat Şelah'ın babasıydı>>, *Septuaginta* <<Arpakşat Kenan'ın babasıydı, Kenan Şelah'ın babasıydı.>> ^{ss}10:25 <<Pelek>>: <<Bölünme>> anlamına gelir.

³⁰ Doğuda, Meşa'dan Sefar'a uzanan dağlık bölgede yaşarlardı. ³¹ Ülkelerinde ve uluslarında çeşitli boylara ve dillere bölünen Samoğulları bunlardı.

³² Tufandan sonra kayda geçen, ulus ulus, boy boy yeryüzüne yayılan bütün bu insanlar Nuh'un soyundan gelmedir.

Babil Kulesi

11Bölüm

¹ Başlangıçta dünyadaki bütün insanlar aynı dili konuşur, aynı sözleri kullanırlardı.

² Doğuya göçerlerken Şinar bölgesinde bir ova bulup oraya yerleştiler.

³ Birbirlerine, <<Gelin, tuğla yapıp iyice pişirelim>> dediler. Taş yerine tuğla, harç yerine zift kullandılar. ⁴ Sonra, <<Kendimize bir kent kuralım>> dediler, <<Göklere erişecek bir kule dikip ün salalım. Böylece yeryüzüne dağılmayız.>>

⁵ RAB insanların yaptığı kentle kuleyi görmek için aşağıya indi. ⁶ <<Tek bir halk olup aynı dili konuşarak bunu yapmaya başladıklarına göre, düşündüklerini gerçekleştirecek, hiçbir engel tanımayacaklar>> dedi, ⁷ <<Gelin, aşağı inip dillerini karıştırılim ki, birbirlerini anlamasınlar.>> ⁸ Böylece RAB onları yeryüzüne dağıtarak kentin yapımını durdurdu. ⁹ Bu nedenle kente Babil*fs* adı verildi. Çünkü RAB bütün insanların dilini orada karıştırmış ve onları yeryüzünün dört bucağına dağıtmıştı.

^{ss}11:9 <<Babil>>: İbranice <<Kargaşa>> sözcüğünü çağrıştırır.

Sam'dan Avram'a

(1Ta.1:24-27)

¹⁰ Sam'ın soyunun öyküsü: Tufandan iki yıl sonra Sam 100 yaşındayken oğlu Arpakşat doğdu. ¹¹ Arpakşat'ın doğumundan sonra Sam 500 yıl daha yaşadı. Başka oğulları, kızları oldu.

¹² Arpakşat 35 yaşındayken oğlu Şelah doğdu. ¹³ Şelah'ın doğumundan sonra Arpakşat 403 yıl daha yaşadı. Başka oğulları, kızları oldu*ft*. ^{tt}11:12-13 *Septuaginta* <<Arpakşat 35 yaşındayken oğlu Kenan doğdu. Kenan'ın doğumundan sonra Arpakşat 430 yıl daha yaşadı. Başka oğulları, kızları oldu. Kenan 130 yaşındayken oğlu Şelah doğdu. Şelah'ın doğumundan sonra Kenan 330 yıl daha yaşadı. Başka oğulları, kızları oldu>> (bkz. Luk.3:35-36).

¹⁴ Şelah 30 yaşındayken oğlu Ever doğdu. ¹⁵ Ever'ın doğumundan sonra Şelah 403 yıl daha yaşadı. Başka oğulları, kızları oldu.

¹⁶ Ever 34 yaşındayken oğlu Pelek doğdu. ¹⁷ Pelek'in doğumundan sonra Ever 430 yıl daha yaşadı. Başka oğulları, kızları oldu.

¹⁸ Pelek 30 yaşındayken oğlu Reu doğdu. ¹⁹ Reu'nun doğumundan sonra Pelek 209 yıl daha yaşadı. Başka oğulları, kızları oldu.

²⁰ Reu 32 yaşındayken oğlu Seruk doğdu. ²¹ Seruk'un doğumundan sonra Reu 207 yıl daha yaşadı. Başka oğulları, kızları oldu.

²² Seruk 30 yaşındayken oğlu Nahor doğdu. ²³ Nahor'un doğumundan sonra Seruk 200 yıl daha yaşadı. Başka oğulları, kızları oldu.

²⁴ Nahor 29 yaşındayken oğlu Terah doğdu. ²⁵ Terah'ın doğumundan sonra Nahor 119 yıl daha yaşadı. Başka oğulları, kızları oldu.

²⁶ Yetmiş yaşından sonra Terah'ın Avram, Nahor ve Haran adlı oğulları oldu.

²⁷ Terah soyunun öyküsü: Terah Avram, Nahor ve Haran'ın babasıydı. Haran'ın Lut adlı bir oğlu oldu. ²⁸ Haran, babası Terah henüz sağken, doğduğu ülkede, Kildaniler'in* Ur

Kenti'nde öldü. ²⁹ Avram'la Nahor evlendiler. Avram'ın karısının adı Saray, Nahor'unkinin adı Milka'ydı. Milka Yiska'nın babası Haran'ın kızıydı. ³⁰ Saray kısır, çocuğu olmuyordu.

³¹ Terah, oğlu Avram'ı, Haran'ın oğlu olan torunu Lut'u ve Avram'ın karısı olan gelini Saray'ı yanına aldı. Kenan ülkesine gitmek üzere Kildaniler'in Ur Kenti'nden ayrıldılar. Harran'a gidip oraya yerleştiler. ³² Terah iki yüz beş yıl yaşadıktan sonra Harran'da öldü.

Avram'a Çağrı

12Bölüm

¹ RAB Avram'a, <<Ülkeni, akrabalarını, baba evini bırak, sana göstereceğim ülkeye git>> dedi,

² <<Seni büyük bir ulus yapacağım,
Seni kutsayacak, sana ün kazandıracacağım,
Bereket kaynağı olacaksın.

³ Seni kutsayanları kutsayacak,
Seni lanetleyeni lanetleyeceğim.
Yeryüzündeki bütün halklar
Senin aracılığınla kutsanacak.>>

⁴ Avram RAB'bin buyurduğu gibi yola çıktı. Lut da onunla birlikte gitti. Avram Harran'dan ayrıldığı zaman yetmiş beş yaşındaydı. ⁵ Karısı Saray'ı, yeğeni Lut'u, Harran'da kazandıkları malları, edindikleri uşakları yanına alıp Kenan ülkesine doğru yola çıktı. Oraya vardılar.

⁶ Avram ülke boyunca Şekem'deki More meşesine kadar ilerledi. O günlerde orada Kenanlılar yaşıyordu. ⁷ RAB Avram'a görünerek, <<Bu toprakları senin soyuna vereceğim>> dedi. Avram kendisine görünen RAB'be orada bir sunak yaptı. ⁸ Oradan Beytel'in doğusundaki dağlık bölgeye doğru gitti. Çadırını batıdaki Beytel'le doğudaki Ay Kenti'nin arasına kurdu. Orada RAB'be bir sunak yapıp RAB'bi adıyla çağırıldı. ⁹ Sonra kona göçe Negev'e doğru ilerledi.

Avram Mısır'da

¹⁰ Ülkedeki şiddetli kıtlık yüzünden Avram geçici bir süre için Mısır'a gitti. ¹¹ Mısır'a yaklaştıklarında karısı Saray'a, <<Güzel bir kadın olduğumu biliyorum>> dedi, ¹² <<Olur ki Mısırlılar seni görüp, <Bu onun karısı> diyerek beni öldürür, seni sağ bırakırlar. ¹³ Lütfen, <Onun kızkardeşiyim> de ki, senin hatırın için bana iyi davransınlar, canıma dokunmasınlar.>>

¹⁴ Avram Mısır'a girince, Mısırlılar karısının çok güzel olduğunu farkettiler. ¹⁵ Kadını gören firavunun adamları, güzelliğini firavuna övdüler. Kadın saraya alındı. ¹⁶ Onun hatırı için firavun Avram'a iyi davrandı. Avram davar, sığır, erkek ve dişi eşek, erkek ve kadın köle, deve sahibi oldu.

¹⁷ RAB Avram'ın karısı Saray yüzünden firavunla ev halkının başına korkunç felaketler getirdi. ¹⁸ Firavun Avram'ı çağırarak, <<Nedir bana bu yaptığın?>> dedi, <<Neden Saray'ın karın olduğunu söylemedin? ¹⁹ Niçin <Saray kızkardeşimdir> diyerek onunla evlenmeme izin verdin? Al karını, git!>> ²⁰ Firavun Avram için adamlarına buyruk verdi. Böylece Avram'la karısını sahip olduğu her şeyle birlikte gönderdiler.

Avram'la Lut'un Ayrılması

13Bölüm

¹ Avram, karısı ve sahip olduğu her şeyle birlikte Mısır'dan ayrılıp Negev'e doğru gitti. Lut da onunla birlikteydi. ² Avram çok zengindi. Sürüleri, altınları, gümüşleri vardı. ³ Negev'den başlayıp bir yerden öbürüne geçerek Beytel'e kadar gitti. Beytel'le Ay Kenti arasında daha önce çadırını kurmuş olduğu yere vardı. ⁴ Önceden yapmış olduğu sunağın bulunduğu yere

gidip orada RAB'bi adıyla çağırırdı.

⁵ Avram'la birlikte göçen Lut'un da davarları, sığırları, çadırları vardı. ⁶ Malları öyle çoktu ki, toprak birlikte yaşamalarına elvermedi; yan yana yaşayamadılar. ⁷ Avram'ın çobanlarıyla Lut'un çobanları arasında kavga çıktı. -O günlerde Kenanlılar'la Perizliler de orada yaşıyorlardı.-

⁸ Avram Lut'a, <<Biz akrabayız>> dedi, <<Bu yüzden aramızda da çobanlarımız arasında da kavga çıkmasın. ⁹ Bütün topraklar senin önünde. Gel, ayrılalım. Sen sola gidersen, ben sağa gideceğim. Sen sağa gidersen, ben sola gideceğim.>>

¹⁰ Lut çevresine baktı. Şeria Ovası'nın tümü RAB'bin bahçesi gibi, Soar'a doğru giderken Mısır toprakları gibiydi. Her yerde bol su vardı. RAB Sodom ve Gomora kentlerini yok etmeden önce ova böyleydi. ¹¹ Lut kendine Şeria Ovası'nın tümünü seçerek doğuya doğru göçtü. Birbirlerinden ayrıldılar. ¹² Avram Kenan topraklarında kaldı. Lut ovadaki kentlerin arasına yerleşti, Sodom'a yakın bir yere çadır kurdu. ¹³ Sodom halkı çok kötüydü. RAB'be karşı büyük günah işliyordu.

¹⁴ Lut Avram'dan ayrıldıktan sonra, RAB Avram'a, <<Bulunduğun yerden kuzeye, güneye, doğuya, batıya dikkatle bak>> dedi, ¹⁵ <<Gördüğün bütün toprakları sonsuza dek sana ve soyuna vereceğim. ¹⁶ Soyunu toprağın tozu kadar çoğaltacağım. Öyle ki, biri çıkıp da toprağın tozunu sayabilirse, senin soyunu da sayabilecek. ¹⁷ Kalk, sana vereceğim toprakları boydan boya dolaş.>>

¹⁸ Avram çadırını söktü, gidip Hevron'daki Mamre meşeliğine yerleşti. Orada RAB'be bir sunak yaptı.

Avram Lut'u Kurtarıyor

14Bölüm

¹ Bu arada Şinar*fu* Kralı Amrafel, Ellasar Kralı Aryok, Elam Kralı Kedorlaomer ve Goyim Kralı Tidal ² Sodom Kralı Bera'ya, Gomora Kralı Birşa'ya, Adma Kralı Şinav'a, Sevoyim Kralı Şemever'e ve Bala -Soar- Kralı'na karşı savaş açtı. ³ Bu son beş kral bugün Lut Gölü olan Siddim Vadisi'nde güçlerini birleştirmişti. ⁴ Bu krallar on iki yıl Kedorlaomer'in egemenliği altında yaşamış, on üçüncü yıl ona başkaldırmışlardı. ⁵ ⁶ On dördüncü yıl Kedorlaomer'le onu destekleyen öbür krallar gelip Aşterot-Karnayim'de Refalılar'ı, Ham'da Zuzlular'ı, Şave-Kiryatayim'de Emliler'i, çöl kenarındaki El-Paran'a kadar uzanan dağlık Seir bölgesinde Horlular'ı bozguna uğrattılar. ⁷ Oradan geri dönüp Eyn-Mişpat'a -Kadeş'e- gittiler. Amalekliler'in bütün topraklarını alarak Haseson-Tamar'da yaşayan Amorlular'ı bozguna uğrattılar. ^u14:1 <<Şinar>>, yani <<Babil>>.

⁸⁻⁹ Bunun üzerine Sodom, Gomora, Adma, Sevoyim, Bala -Soar- kralları yola çıktı. Bu beş kral dört krala -Elam Kralı Kedorlaomer, Goyim Kralı Tidal, Şinar Kralı Amrafel, Ellasar Kralı Aryok'a- karşı Siddim Vadisi'nde savaş düzenine girdiler. ¹⁰ Siddim Vadisi zift çukurlarıyla doluydu. Sodom ve Gomora kralları kaçarken adamlarından bazıları bu çukurlara düştü. Sağ kalanlarsa dağlara kaçtı. ¹¹ Dört kral Sodom ve Gomora'nın bütün malını ve yiyeceğini alıp gitti. ¹² Avram'ın yeğeni Lut'la mallarını da götürdüler. Çünkü o da Sodom'da yaşıyordu.

¹³ Oradan kaçıp kurtulan biri gelip İbrani Avram'a durumu bildirdi. Avram Eşkol'la Aner'in kardeşi Amorlu Mamre'nin meşeliğinde yaşıyordu. Bunların hepsi Avram'dan yanaydılar. ¹⁴ Avram yeğeni Lut'un tutsak alındığını duyunca, evinde doğup yetişmiş üç yüz on sekiz adamını yanına alarak dört kralı Dan'a kadar kovaladı. ¹⁵ Adamlarını gruplara ayırdı, gece saldırıp onları bozguna uğratarak Şam'ın kuzeyindeki Hova'ya kadar kovaladı.

¹⁶ Yağmalanan bütün malı, yeğeni Lut'la mallarını, kadınları ve halkı geri getirdi.

Melkisedek Avram'ı Kutsuyor

¹⁷ Avram Kedorlaomer'le onu destekleyen kralları bozguna uğrattı ve dönünce, Sodom Kralı onu karşılamak için Kral Vadisi olan Şave Vadisi'ne gitti.

¹⁸ Yüce Tanrı'nın kâhini* olan Şalem Kralı Melkisedek ekme ve şarap getirdi.

¹⁹ Avram'ı kutsayarak şöyle dedi:

<<Yeri göğü yaratan yüce Tanrı Avram'ı kutsasın,

²⁰ Düşmanlarını onun eline teslim eden yüce Tanrı'ya övgüler olsun.>>

Bunun üzerine Avram her şeyin ondalığını Melkisedek'e verdi.

²¹ Sodom Kralı Avram'a, <<Adamlarımı bana ver, mallar sana kalsın>> dedi.

²²⁻²³ Avram Sodom Kralı'na, <<Yeri göğü yaratan yüce Tanrı RAB'bin önünde sana ait hiçbir şey, bir iplik, bir çarık bağı bile almayacağıma ant içerim>> diye karşılık verdi, <<Öyle ki, <Avram'ı zengin ettim> demeyesin. ²⁴ Yalnız, adamlarımın yedikleri bunun dışında. Bir de beni destekleyen Aner, Eşkol ve Mamre paylarına düşeni alsınlar.>>

Rab'bin Avram'la Yaptığı Antlaşma

15Bölüm

¹ Bundan sonra RAB bir görümde Avram'a, <<Korkma, Avram>> diye seslendi, <<Senin kalkanın benim. Ödülün çok büyük olacak.>>

² Avram, <<Ey Egemen RAB, bana ne vereceksin?>> dedi, <<Çocuk sahibi olamadım. Evim Şamlı Eliezer'e kalacak. ³ Bana çocuk vermediğin için evimdeki bir uşak mirasçım olacak.>>

⁴ RAB yine seslendi: <<O mirasçın olmayacak, öz çocuğun mirasçın olacak.>> ⁵ Sonra Avram'ı dışarı çıkararak, <<Göklere bak>> dedi, <<Yıldızları sayabilir misin? İşte, soyun o kadar çok olacak.>>

⁶ Avram RAB'be iman etti, RAB bunu ona doğruluk saydı.

⁷ Tanrı Avram'a, <<Bu toprakları sana miras olarak vermek için Kildaniler'in* Ur Kenti'nden seni çıkararak RAB benim>> dedi.

⁸ Avram, <<Ey Egemen RAB, bu toprakları miras alacağımı nasıl bileceğim?>> diye sordu.

⁹ RAB, <<Bana bir düve, bir keçi, bir de koç getir>> dedi, <<Hepsi üçer yaşında olsun. Bir de kumruyla güvercin yavrusu getir.>>

¹⁰ Avram hepsini getirdi, ortadan kesip parçaları birbirine karşı dizdi. Yalnız kuşları kesmedi. ¹¹ Leşlerin üzerine konan yırtıcı kuşları kovdu.

¹² Güneş batarken Avram derin bir uykuya daldı. Üzerine dehşet verici zifiri bir karanlık çöktü. ¹³ RAB Avram'a şöyle dedi: <<Şunu iyi bil ki, senin soyun yabancı bir ülkede, gurbette yaşayacak. Dört yüz yıl kölelik edip baskı göreceksin. ¹⁴ Ama soyuna kölelik yaptıran ulusu cezalandıracağım. Sonra soyun oradan büyük mal varlığıyla çıkacak. ¹⁵ Sen de esenlik içinde atalarına kavuşacaksın. İleri yaşta ölüp gömüleceksin. ¹⁶ Soyunun dördüncü kuşağı buraya geri dönecek. Çünkü Amorlular'ın yaptığı kötülükler henüz doruğa varmadı.>>

¹⁷ Güneş batıp karanlık çöktükçe, dumanlı bir mangalla alevli bir meşale görüldü ve kesilen hayvan parçalarının arasından geçti. ¹⁸⁻²¹ O gün RAB Avram'la antlaşma yaparak ona şöyle dedi: <<Mısır Irmağı'ndan büyük Fırat Irmağı'na kadar uzanan bu toprakları -Ken, Keniz, Kadmon, Hitit*, Periz, Refa, Amor, Kenan, Girgaş ve Yevus topraklarını- senin soyuna vereceğim.>>

Hacer ile İsmail

16Bölüm

¹ Karısı Saray Avram'a çocuk verememişti. Saray'ın Hacer adında Mısırlı bir cariyesi vardı. ² Saray Avram'a, <<RAB çocuk sahibi olmamı engelledi>> dedi, <<Lütfen, cariyemle yat. Belki bu yoldan bir çocuk sahibi olabilirim.>> Avram Saray'ın sözünü dinledi. ³ Saray

Mısırlı cariyesi Hacer'i kocası Avram'a karı olarak verdi. Bu olay Avram Kenan'da on yıl yaşadktan sonra oldu. ⁴ Avram Hacer'le yattı, Hacer hamile kaldı. Hacer hamile olduğunu anlayınca, hanımını küçük görmeye başladı.

⁵ Saray Avram'a, <<Bu haksızlık senin yüzünden başıma geldi!>> dedi, <<Cariyemi koynuna soktum. Hamile olduğunu anlayınca beni küçük görmeye başladı. İkimiz arasında RAB karar versin.>>

⁶ Avram, <<Cariyen senin elinde>> dedi, <<Neyi uygun görürsen yap.>> Böylece Saray cariyesine sert davranmaya başladı. Hacer onun yanından kaçtı.

⁷ RAB'bin meleği Hacer'i çölde bir pınarın, Şur yolundaki pınarın başında buldu. ⁸ Ona, <<Saray'ın cariyesi Hacer, nereden gelip nereye gidiyorsun?>> diye sordu.

Hacer, <<Hanımım Saray'dan kaçıyorum>> diye yanıtladı.

⁹ RAB'bin meleği, <<Hanımına dön ve ona boyun eğ>> dedi, ¹⁰ <<Senin soyunu öyle çoğaltacağım ki, kimse sayamayacak.

¹¹ <<İşte hamilesin, bir oğlun olacak,

Adını İsmail*fü* koyacaksın.

Çünkü RAB sıkıntı içindeki yakarışını işitti.

¹² Oğlun yaban eşeğine benzer bir adam olacak,

O herkese, herkes de ona karşı çıkacak.

Kardeşlerinin hepsiyle çekişme içinde yaşayacak*fv*.>> ^{üü}16:11 <<İsmail>>: <<Tanrı işittir>> anlamına gelir. ^{vv}16:12 <<Kardeşlerinin hepsiyle çekişme içinde yaşayacak>> ya da <<Bütün kardeşlerinin yaşadığı yerin doğusuna yerleşecek>>.

¹³ Hacer, <<Beni gören Tanrı'yı gerçekten gördüm mü?>> diyerek kendisiyle konuşan RAB'be <<El-Roi*fy*>> adını verdi. ¹⁴ Bu yüzden Kadeş'le Beret arasındaki o kuyuya Beer-Lahay-Roi*fv* adı verildi. ^{yy}16:13 <<El-Roi>>: <<Beni gören Tanrı>> anlamına gelir.

^{zz}16:14 <<Beer-Lahay-Roi>>: <<Tanrı'yı görüp sağ kalanın kuyusu>> anlamına gelir.

¹⁵ Hacer Avram'a bir erkek çocuk doğurdu. Avram çocuğun adını İsmail koydu. ¹⁶ Hacer İsmail'i doğurduğunda, Avram seksen altı yaşındaydı.

Sünnet: Antlaşma Simgesi

17Bölüm

¹ Avram doksan dokuz yaşındayken RAB ona görünerek, <<Ben Her Şeye Gücü Yeten Tanrı'yım>> dedi, <<Benim yolumda yürü, kusursuz ol. ² Seninle yaptığım antlaşmayı sürdüreceğim, soyunu alabildiğine çoğaltacağım.>>

³ Avram yüzüstü yere kapandı. Tanrı, ⁴ <<Seninle yaptığım antlaşma şudur>> dedi, <<Birçok ulusun babası olacaksın. ⁵ Artık adın Avram*fa* değil, İbrahim*fb* olacak. Çünkü seni birçok ulusun babası yapacağım. ⁶ Seni çok verimli kılacağım. Soyundan uluslar doğacak, krallar çıkacak. ⁷ Antlaşmamı seninle ve soyunla kuşaklar boyunca, sonsuza dek sürdüreceğim. Senin, senden sonra da soyunun Tanrısı olacağım. ⁸ Bir yabancı olarak yaşadığın toprakları, bütün Kenan ülkesini sonsuza dek mülkünüz olmak üzere sana ve soyuna vereceğim. Onların Tanrısı olacağım.>> ^{aa}17:5

<<Avram>>: <<Yüce Baba>> anlamına gelir. ^{bb}17:5 <<İbrahim>>: İbranice Avraham, <<Çokların babası>> anlamına gelir.

⁹ Tanrı İbrahim'e, <<Sen ve soyun kuşaklar boyu antlaşmama bağlı kalmalısınız>> dedi,

¹⁰ <<Seninle ve soyunla yaptığım antlaşmanın koşulu şudur: Aranızdaki erkeklerin hepsi sünnet edilecek. ¹¹ Sünnet olmalısınız. Sünnet aramızdaki antlaşmanın belirtisi olacak.

¹² Evinizde doğmuş ya da soyunuzdan olmayan bir yabancından satın alınmış köleler dahil sekiz günlük her erkek çocuk sünnet edilecek. Gelecek kuşaklarınız boyunca sürecek bu.

¹³ Evinizde doğan ya da satın aldığınız her çocuk kesinlikle sünnet edilecek. Bedeninizdeki bu

belirti sonsuza dek sürecek antlaşmamın simgesi olacak. ¹⁴ Sünnet edilmemiş her erkek halkının arasından atılacak, çünkü antlaşmamı bozmuş demektir.>>

¹⁵ Tanrı, <<Karın Saray'a gelince, ona artık Saray demeyeceksin>> dedi, <<Bundan böyle onun adı Sara*fc* olacak. ¹⁶ Onu kutsayacak, ondan sana bir oğul vereceğim. Onu kutsayacağım, ulusların anası olacak. Halkların kralları onun soyundan çıkacak.>> ^c17:15 <<Sara>>: <<Prenses>> anlamına gelir.

¹⁷ İbrahim yüzüstü yere kapandı ve güldü. İçinden, <<Yüz yaşında bir adam çocuk sahibi olabilir mi?>> dedi, <<Doksan yaşındaki Sara doğurabilir mi?>> ¹⁸ Sonra Tanrı'ya, <<Keşke İsmail'i mirasçım kabul etseydin!>> dedi.

¹⁹ Tanrı, <<Hayır. Ama karın Sara sana bir oğul doğuracak, adını İshak*fc* koyacaksın>> dedi, <<Onunla ve soyuyla antlaşmamı sonsuza dek sürdüreceğim.

²⁰ İsmail'e gelince, seni işittim. Onu kutsayacak, verimli kılacak, soyunu alabildiğine çoğaltacağım. On iki beyin babası olacak. Soyunu büyük bir ulus yapacağım.

²¹ Ancak antlaşmamı gelecek yıl bu zaman Sara'nın doğuracağı oğlun İshak'la sürdüreceğim.>> ²² Tanrı İbrahim'le konuşmasını bitirince ondan ayrılıp yukarıya çekildi. ^c17:19 <<İshak>>: <<Güler>> anlamına gelir.

²³ İbrahim evindeki bütün erkekleri -oğlu İsmail'i, evinde doğanların, satın aldığı uşakların hepsini- Tanrı'nın kendisine buyurduğu gibi o gün sünnet ettirdi. ²⁴ İbrahim sünnet olduğunda doksan dokuz yaşındaydı. ²⁵ Oğlu İsmail on üç yaşında sünnet oldu. ²⁶ İbrahim, oğlu İsmail'le aynı gün sünnet edildi. ²⁷ İbrahim'in evindeki bütün erkekler -evinde doğanlar ve yabancıardan satın alınanlar- onunla birlikte sünnet oldu.

Üç Konuk

18Bölüm

¹ İbrahim günün sıcak saatlerinde Mamre meşeliğindeki çadırının önünde otururken, RAB kendisine göründü. ² İbrahim karşısında üç adamın durduğunu gördü. Onları görür görmez karşılamaya koştu. Yere kapanarak birine, ³ <<Ey efendim, eğer gözünde lütuf bulduysam, lütfen kulunun yanından ayrılma>> dedi, ⁴ <<Biraz su getirteyim, ayaklarınızı yıkayın. Şu ağacın altında dinlenin. ⁵ Madem kulunuza konuk geldiniz, bırakın size yiyecek bir şeyler getireyim. Biraz dinlendikten sonra yolunuza devam edersiniz.>>

Adamlar, <<Peki, dediğin gibi olsun>> dediler.

⁶ İbrahim hemen çadıra, Sara'nın yanına gitti. Ona, <<Hemen üç sea*fd* ince un al, yoğurup pide yap>> dedi. ⁷ Ardından sığırlara koştu. Körpe ve besili bir buzağı seçip uşağına verdi. Uşak buzağıyı hemen hazırladı. ⁸ İbrahim hazırlanan buzağıyı yoğurt ve sütle birlikte götürüp konuklarının önüne koydu. Onlar yerken o da yanlarında, ağacın altında durdu. ^{ad}18:6 <<Üç sea>>: Yaklaşık 13 kg.

⁹ Konuklar, <<Karın Sara nerede?>> diye sordular.

İbrahim, <<Çadırda>> diye yanıtladı.

¹⁰ RAB, <<Gelecek yıl bu zamanda kesinlikle yanına döneceğim>> dedi, <<O zaman karın Sara'nın bir oğlu olacak.>>

Sara RAB'bin arkasında, çadırın girişinde durmuş, dinliyordu. ¹¹ İbrahim'le Sara kocamışlardı, yaşları hayli ileriye. Sara âdetten kesilmişti. ¹² İçin için gülerken, <<Bu yaştan sonra bu sevinci tadabilir miyim?>> diye düşündü, <<Üstelik efendim de yaşlı.>>

¹³ RAB İbrahim'e sordu: <<Sara niçin, <Bu yaştan sonra gerçekten çocuk sahibi mi olacağım?> diyerek güldü? ¹⁴ RAB için olanaksız bir şey var mı? Belirlenen vakitte, gelecek yıl bu zaman yanına döndüğümde Sara'nın bir oğlu olacak.>>

¹⁵ Sara korktu, <<Gülmedim>> diyerek yalan söyledi.

RAB, <<Hayır, güldün>> dedi.

İbrahim Sodom için Yalvarıyor

¹⁶ Adamlar oradan ayrılırken Sodom'a doğru baktılar. İbrahim onları yolcu etmek için yanlarında yürüyordu. ¹⁷ RAB, <<Yapacağım şeyi İbrahim'den mi gizleyeceğim?>> dedi, ¹⁸ <<Kuşkusuz İbrahim'den büyük ve güçlü bir ulus türeyecek, yeryüzündeki bütün uluslar onun aracılığıyla kutsanacak. ¹⁹ Doğru ve adil olanı yaparak yolumda yürümeyi oğullarına ve soyuna buyursun diye İbrahim'i seçtim. Öyle ki, ona verdiğim sözü yerine getireyim.>>

²⁰ Sonra İbrahim'e, <<Sodom ve Gomora büyük suçlama altında>> dedi, <<Günahları çok ağır. ²¹ Onun için inip bakacağım. Duyduğum suçlamalar doğru mu, değil mi göreceğim. Bunları yapıp yapmadıklarını anlayacağım.>>

²² Adamlar oradan ayrılıp Sodom'a doğru gittiler. Ama İbrahim RAB'bin huzurunda kaldı*fe*. ²³ RAB'be yaklaşarak, <<Haksızla birlikte haklıyı da mı yok edeceksin?>> diye sordu, ²⁴ <<Kentte elli doğru kişi var diyelim. Orayı gerçekten yok edecek misin? İçindeki elli doğru kişinin hatırı için kenti bağışlamayacak mısın? ²⁵ Senden uzak olsun bu. Haklıyı, haksızı aynı kefeye koyarak haksızın yanında haklıyı da öldürmek senden uzak olsun. Bütün dünyayı yargılayan adil olmalı.>> ^{ee}18:22 <<İbrahim RAB'bin huzurunda kaldı>>: Bazı eski İbrani din bilginlerine göre <<RAB İbrahim'in önünde kaldı.>>

²⁶ RAB, <<Eğer Sodom'da elli doğru kişi bulursam, onların hatırına bütün kenti bağışlayacağım>> diye karşılık verdi.

²⁷ İbrahim, <<Ben toz ve külüm, bir hiçim>> dedi, <<Ama seninle konuşma yürekliliğini göstereceğim. ²⁸ Kırk beş doğru kişi var diyelim, beş kişi için bütün kenti yok mu edeceksin?>>

RAB, <<Eğer kentte kırk beş doğru kişi bulursam, orayı yok etmeyeceğim>> dedi.

²⁹ İbrahim yine sordu: <<Ya kırk kişi bulursan?>>

RAB, <<O kırk kişinin hatırı için hiçbir şey yapmayacağım>> diye yanıtladı.

³⁰ İbrahim, <<Ya Rab, öfkelenme ama, otuz kişi var diyelim?>> dedi.

RAB, <<Otuz kişi bulursam, kente dokunmayacağım>> diye yanıtladı.

³¹ İbrahim, <<Ya Rab, lütfen konuşma yürekliliğimi bağışla>> dedi, <<Eğer yirmi kişi bulursan?>>

RAB, <<Yirmi kişinin hatırı için kenti yok etmeyeceğim>> diye yanıtladı.

³² İbrahim, <<Ya Rab, öfkelenme ama, bir kez daha konuşacağım>> dedi, <<Eğer on kişi bulursan?>>

RAB, <<On kişinin hatırı için kenti yok etmeyeceğim>> diye yanıtladı.

³³ RAB İbrahim'le konuşmasını bitirince oradan ayrıldı, İbrahim de çadırına döndü.

Sodom ve Gomora'nın Yıkılışı

19Bölüm

¹ İki melek akşamleyin Sodom'a vardılar. Lut kentin kapısında oturuyordu. Onları görür görmez karşılamak için ayağa kalktı. Yere kapanarak, ² <<Efendilerim>> dedi, <<Kulunuzun evine buyurun. Ayaklarınızı yıkayın, geceyi bizde geçirin. Sonra erkenden kalkıp yolunuza devam edersiniz.>>

Melekler, <<Olmaz>> dediler, <<Geceyi kent meydanında geçireceğiz.>>

³ Ama Lut çok diretti. Sonunda onunla birlikte evine gittiler. Lut onlara yemek hazırladı, mayasız ekmek pişirdi. Yediler.

⁴ Onlar yatmadan, kentin erkekleri -Sodom'un her mahallesinden genç yaşlı bütün erkekler- evi sardı. ⁵ Lut'a seslenerek, <<Bu gece sana gelen adamlar nerede?>> diye sordular, <<Getir onları da yatalım.>>

⁶ Lut dışarı çıktı, arkasından kapıyı kapadı. ⁷ <<Kardeşler, lütfen bu kötülüğü yapmayın>> dedi, ⁸ <<Erkek yüzü görmemiş iki kızım var. Size onları getireyim, ne isterseniz yapın. Yeter ki, bu adamlara dokunmayın. Çünkü onlar konuşumdur, çatımın altına geldiler.>>

⁹ Adamlar, <<Çekil önümüzden!>> diye karşılık verdiler, <<Adam buraya dışardan geldi,

şimdi yargıçlık taşıyor! Sana daha beterini yaparız.>> Lut'u ite kaka kapıyı kırmaya davrandılar. ¹⁰ Ama içerdeki adamlar uzanıp Lut'u evin içine, yanlarına aldılar ve kapıyı kapadılar. ¹¹ Kapıya dayanan adamları, büyük küçük hepsini kör ettiler. Öyle ki, adamlar kapıyı bulamaz oldu.

¹² İçerdeki iki adam Lut'a, <<Senin burada başka kimin var?>> diye sordular, <<Oğullarını, kızlarını, damatlarını, kentte sana ait kim varsa hepsini dışarı çıkar. ¹³ Çünkü burayı yok edeceğiz. RAB bu halk hakkında birçok kötü suçlama duydu, kenti yok etmek için bizi gönderdi.>>

¹⁴ Lut dışarı çıktı ve kızlarıyla evlenecek olan adamlara, <<Hemen buradan uzaklaşın!>> dedi, <<Çünkü RAB bu kenti yok etmek üzere.>> Ne var ki damat adayları onun şaka yaptığını sandılar.

¹⁵ Tan ağarırken melekler Lut'a, <<Karınla iki kızını al, hemen buradan uzaklaş>> diye üstelediler, <<Yoksa kent cezasını bulurken sen de canından olursun.>> ¹⁶ Lut ağır davrandı, ama RAB ona acıdı. Adamlar Lut'la karısının ve iki kızının elinden tutup onları kentin dışına çıkardılar. ¹⁷ Kent dışına çıkınca, adamlardan biri Lut'a, <<Kaç, canını kurtar, arkana bakma>> dedi, <<Bu ovanın hiçbir yerinde durma. Dağa kaç, yoksa ölür gidersin.>>

¹⁸ Lut, <<Aman, efendim!>> diye karşılık verdi, ¹⁹ <<Ben kulunuzdan hoşnut kaldımız, canımı kurtarmakla bana büyük iyilik yaptınız. Ama dağa kaçamam. Çünkü felaket bana yetişir, ölürüm. ²⁰ İşte, şurada kaçabileceğim yakın bir kent var, küçücük bir kent. İzin verin, oraya kaçıp canımı kurtarayım. Zaten küçücük bir kent.>>

²¹ Adamlardan biri, <<Peki, dileğini kabul ediyorum>> dedi, <<O kenti yıkmayacağım.

²² Çabuk ol, hemen kaç! Çünkü sen oraya varmadan bir şey yapamam.>> Bu yüzden o kente Soar*ff* adı verildi. ^f19:22 <<Soar>>: <<Küçük>> anlamına gelir.

²³ Lut Soar'a vardığında güneş doğmuştu. ²⁴ RAB Sodom ve Gomora'nın üzerine gökten ateşli kükürt yağdırdı. ²⁵ Bu kentleri, bütün ovayı, oradaki insanların hepsini ve bütün bitkileri yok etti. ²⁶ Ancak Lut'un peşisıra gelen karısı dönüp geriye bakınca tuz kesildi.

²⁷ İbrahim sabah erkenden kalkıp önceki gün RAB'bin huzurunda durduğu yere gitti.

²⁸ Sodom ve Gomora'ya ve bütün ovaya baktı. Yerden, tüten bir ocak gibi duman yükseliyordu.

²⁹ Tanrı ovadaki kentleri yok ederken İbrahim'i anımsamış ve Lut'un yaşadığı kentleri yok ederken Lut'u bu felaketin dışına çıkarmıştı.

Lut ile Kızları

³⁰ Lut Soar'da kalmaktan korkuyordu. Bu yüzden iki kızıyla kentten ayrılarak dağa yerleşti, onlarla birlikte bir mağarada yaşamaya başladı. ³¹ Büyük kızı küçüğüne, <<Babamız yaşlı>> dedi, <<Dünya geleneklerine uygun biçimde burada bizimle yatabilecek bir erkek yok. ³² Gel, babamıza şarap içirelim, soyumuzu yaşatmak için onunla yatalım.>> ³³ O gece babalarına şarap içirdiler. Büyük kız gidip babasıyla yattı. Ancak Lut yatıp kalktığıнын farkında değildi. ³⁴ Ertesi gün büyük kız küçüğüne, <<Dün gece babamla yattım>> dedi, <<Bu gece de ona şarap içirelim. Soyumuzu yaşatmak için sen de onunla yat.>> ³⁵ O gece de babalarına şarap içirdiler ve küçük kız babasıyla yattı. Ama Lut yatıp kalktığıнын farkında değildi.

³⁶ Böylece Lut'un iki kızı da öz babalarından hamile kaldılar. ³⁷ Büyük kız bir erkek çocuk doğurdu, ona Moav*fg* adını verdi. Moav bugünkü Moavlılar'ın atasıdır.

³⁸ Küçük kızın da bir oğlu oldu, adını Ben-Ammi*fh* koydu. O da bugünkü Ammonlular'ın atasıdır. ^g19:37 <<Moav>>: <<Babadan>> anlamına gelir. ^h19:38 <<Ben-Ammi>>: <<Halkımın oğlu>> anlamına gelir.

İbrahim ile Avimelek

20Bölüm

¹ İbrahim Mamre'den Negev'e göçerek Kadeş ve Sur kentlerinin arasına yerleşti. Sonra geçici bir süre Gerar'da kaldı. ² Karısı Sara için, <<Bu kadın kızkardeşimdir>> dedi. Bunun üzerine Gerar Kralı Avimelek adam gönderip Sara'yı getirtti. ³ Ama Tanrı gece düşünde Avimelek'e görünerek, <<Bu kadını aldığın için öleceksin>> dedi, <<Çünkü o evli bir kadın.>>

⁴ Avimelek henüz Sara'ya dokunmamıştı. <<Ya RAB>> dedi, <<Suçsuz bir ulusu mu yok edeceksin?> ⁵ İbrahim'in kendisi bana, <Bu kadın kızkardeşimdir> demedi mi? Kadın da İbrahim için, <O kardeşimdir> dedi. Ben temiz vicdanla, suçsuz ellerimle yaptım bunu.>>

⁶ Tanrı, düşünde ona, <<Bunu temiz vicdanla yaptığımı biliyorum>> diye yanıtladı, <<Ben de seni bu yüzden bana karşı günah işlemekten alıkoydum, kadına dokunmana izin vermedim. ⁷ Şimdi kadını kocasına geri ver. Çünkü o bir peygamberdir. Senin için dua eder, ölmezsin. Ama kadını geri vermezsen, sen de sana ait olan herkes de ölecek, bilesin.>>

⁸ Avimelek sabah erkenden kalktı, bütün adamlarını çağırarak olup biteni anlattı. Adamlar dehşete düştü. ⁹ Avimelek İbrahim'i çağırarak, <<Ne yaptın bize?>> dedi, <<Sana ne haksızlık ettim ki, beni ve krallığımı bu büyük günaha sürükledin? Bana bu yaptığın yapılacak iş değil.>> ¹⁰ Sonra, <<Amacın neydi, niçin yaptın bunu?>> diye sordu.

¹¹ İbrahim, <<Çünkü burada hiç Tanrı korkusu yok>> diye yanıtladı, <<Karım yüzünden beni öldürebilirler diye düşündüm. ¹² Üstelik, Sara gerçekten kızkardeşimdir. Babamız bir, annemiz ayrıdır. Onunla evlendim. ¹³ Tanrı beni babamın evinden gurbete gönderdiği zaman karıma, <Bana sevgini şöyle göstereceksin: Gideceğimiz her yerde kardeşin olduğumu söyle> dedim.>>

¹⁴ Avimelek İbrahim'e karısı Sara'yı geri verdi. Bunun yanısıra ona davar, sığır, köleler, cariyeler de verdi. ¹⁵ İbrahim'e, <<İşte ülkem önünde, nereye istersen oraya yerleş>> dedi. ¹⁶ Sara'ya da, <<Kardeşine bin parça gümüş veriyorum>> dedi, <<Yanındakilere karşı senin suçsuz olduğunu gösteren bir kanıttır bu. Herkes suçsuz olduğunu bilsin.>>

¹⁷ İbrahim Tanrı'ya dua etti ve Tanrı Avimelek'le karısına, cariyelerine şifa verdi. Çocuk sahibi oldular. ¹⁸ Çünkü İbrahim'in karısı Sara yüzünden RAB Avimelek'in evindeki kadınların hamile kalmasını engellemişti.

İshak'ın Doğumu

21Bölüm

¹ RAB verdiği söz uyarınca Sara'ya iyilik etti ve sözünü yerine getirdi. ² Sara hamile kaldı; İbrahim'in yaşlılık döneminde, tam Tanrı'nın belirttiği zamanda ona bir erkek çocuk doğurdu. ³ İbrahim Sara'nın doğurduğu çocuğa İshak*fi* adını verdi. ⁴ Tanrı'nın kendisine buyurduğu gibi oğlu İshak'ı sekiz günlükken sünnet etti. ⁵ İshak doğduğunda İbrahim yüz yaşındaydı. ^{1-21:3} <<İshak>>: <<Güler>> anlamına gelir.

⁶ Sara, <<Tanrı yüzümü güldürdü>> dedi, <<Bunu duyan herkes benimle birlikte gülecek. ⁷ Kim İbrahim'e Sara çocuk emzirecek derdi? Bu yaşında ona bir oğul doğurdum.>>

Hacer'le İsmail Uzaklaştırılıyor

⁸ Çocuk büyüdü. Sütten kesildiği gün İbrahim büyük bir şölen verdi. ⁹ Ne var ki Sara, Mısırlı Hacer'in İbrahim'den olma oğlu İsmail'in alay ettiğini görünce, ¹⁰ İbrahim'e, <<Bu cariyeyle oğlunu kov>> dedi, <<Bu cariyenin oğlu, oğlum İshak'ın mirasına ortak olmasın.>> ¹¹ Bu İbrahim'i çok üzdü, çünkü İsmail de öz oğluydu. ¹² Ancak Tanrı İbrahim'e, <<Oğlunla cariyen için üzülme>> dedi, <<Sara ne derse, onu yap. Çünkü senin soyun İshak'la sürecektir. ¹³ Cariyenin oğlundan da bir ulus yaratacağım, çünkü o da senin soyun.>>

¹⁴ İbrahim sabah erkenden kalktı, biraz yiyecek, bir tulum da su hazırlayıp Hacer'in omuzuna attı, çocuğunu da verip onu gönderdi. Hacer Beer-Şeva Çölü'ne gitti, orada bir süre dolaştı. ¹⁵ Tulumdaki su tükenince, oğlunu bir çalının altına bıraktı. ¹⁶ Yaklaşık bir ok atımı uzaklaşıp, <<Oğlumun ölümünü görmeyeyim>> diyerek onun karşısına oturup hıçkıra hıçkıra

ağladı.

¹⁷ Tanrı çocuğun sesini duydu. Tanrı'nın meleği göklerden Hacer'e, <<Nen var, Hacer?>> diye seslendi, <<Korkma! Çünkü Tanrı çocuğun sesini duydu. ¹⁸ Kalk, oğlunu kaldır, elini tut. Onu büyük bir ulus yapacağım.>> ¹⁹ Sonra Tanrı Hacer'in gözlerini açtı, Hacer bir kuyu gördü. Gidip tulumunu doldurdu, oğluna içirdi.

²⁰ Çocuk büyürken Tanrı onunlaydı. Çocuk çölde yaşadı ve okçu oldu. ²¹ Paran Çölü'nde yaşarken annesi ona Mısırlı bir kadın aldı.

İbrahim'le Avimelek Arasındaki Antlaşma

²² O sırada Avimelek'le ordusunun komutanı Fikol İbrahim'e, <<Yaptığın her şeyde Tanrı seninle>> dediler, ²³ <<Onun için, Tanrı'nın önünde bana, oğluma ve soyuma haksız davranmayacağına ant iç. Bana ve konuk olarak yaşadığın bu ülkeye, benim sana yaptığım gibi iyi davran.>>

²⁴ İbrahim, <<Ant içerim>> dedi.

²⁵ İbrahim Avimelek'e bir kuyuyu zorla ele geçiren adamlarından yakındı. ²⁶ Avimelek, <<Bunu kimin yaptığını bilmiyorum>> diye yanıtladı, <<Sen de bana söylemedin, ilk kez duyuyorum.>>

²⁷ Daha sonra İbrahim Avimelek'e davar ve sığır verdi. Böylece ikisi bir antlaşma yaptılar. ²⁸ İbrahim sürüsünden yedi dişi kuzu ayırdı. ²⁹ Avimelek, <<Bunun anlamı ne, niçin bu yedi dişi kuzuyu ayırdın?>> diye sordu.

³⁰ İbrahim, <<Bu yedi dişi kuzuyu benim elimden almalısın>> diye yanıtladı, <<Kuyuyu benim açtığımın kanıtı olsun.>> ³¹ Bu yüzden oraya Beer-Şeva*fi* adı verildi. Çünkü ikisi orada ant içmişlerdi. ¹ⁱ 21:31 <<Beer-Şeva>>: <<Ant Kuyusu>> anlamına gelir.

³² Beer-Şeva'da yapılan bu antlaşmadan sonra Avimelek, ordusunun komutanı Fikol'la birlikte Filist yöresine geri döndü. ³³ İbrahim Beer-Şeva'da bir ılgın ağacı dikti; orada RAB'bi, ölümsüz Tanrı'yı adıyla çağırdı. ³⁴ Filist yöresinde konuk olarak uzun süre yaşadı.

İbrahim'in Denenmesi

22Bölüm

¹ Daha sonra Tanrı İbrahim'i denedi. <<İbrahim!>> diye seslendi. İbrahim, <<Buradayım!>> dedi.

² Tanrı, <<İshak'ı, sevdiğin biricik oğlunu al, Moriya bölgesine git>> dedi, <<Orada sana göstereceğim bir dağda oğlunu yakmalık sunu* olarak sun.>>

³ İbrahim sabah erkenden kalktı, eşeğine palan vurdu. Yanına uşaklarından ikisini ve oğlu İshak'ı aldı. Yakmalık sunu için odun yardıktan sonra, Tanrı'nın kendisine belirttiği yere doğru yola çıktı. ⁴ Üçüncü gün gideceği yeri uzaktan gördü. ⁵ Uşaklarına, <<Siz burada, eşeğin yanında kalın>> dedi, <<Tapınmak için oğlumla birlikte oraya gidip döneceğiz.>>

⁶⁻⁷ Yakmalık sunu için yardığı odunları oğlu İshak'a yükledi. Ateşi ve bıçağı kendisi aldı. Birlikte giderlerken İshak İbrahim'e, <<Baba!>> dedi.

İbrahim, <<Evet, oğlum!>> diye yanıtladı.

İshak, <<Ateşle odun burada, ama yakmalık sunu kuzusu nerede?>> diye sordu.

⁸ İbrahim, <<Oğlum, yakmalık sunu için kuzuyu Tanrı kendisi sağlayacak>> dedi. İkiisi birlikte yürümeye devam ettiler.

⁹ Tanrı'nın kendisine belirttiği yere varınca İbrahim bir sunak yaptı, üzerine odun dizdi. Oğlu İshak'ı bağlayıp sunaktaki odunların üzerine yatırdı. ¹⁰ Onu boğazlamak için uzanıp bıçağı aldı. ¹¹ Ama RAB'bin meleği göklerden, <<İbrahim, İbrahim!>> diye seslendi.

İbrahim, <<İşte buradayım!>> diye karşılık verdi.

¹² Melek, <<Çocuğa dokunma>> dedi, <<Ona hiçbir şey yapma. Şimdi Tanrı'dan korktuğunu anladım, biricik oğlunu benden esirgemedin.>>

¹³ İbrahim çevresine bakınca, boynuzları sık çalılara takılmış bir koç gördü. Gidip koçu getirdi. Oğlunun yerine onu yakmalık sunu olarak sundu. ¹⁴ Oraya <<Yahve yire*fj*>> adını verdi. <<RAB'bin dağında sağlanacaktır>> sözü bu yüzden bugün de söyleniyor. ¹³22:14 <<Yahve yire>>: <<RAB sağlar>> anlamına gelir.

¹⁵ RAB'bin meleği göklerden İbrahim'e ikinci kez seslendi: ¹⁶ <<RAB diyor ki, kendi üzerime ant içiyorum. Bunu yaptığın için, biricik oğlunu esirgemediğin için ¹⁷ seni fazlasıyla kutsayacağım; soyunu göklerin yıldızları, kıyıların kumu kadar çoğaltacağım. Soyun düşmanlarının kentlerini mülk edinecek. ¹⁸ Soyunun aracılığıyla yeryüzündeki bütün uluslar kutsanacak. Çünkü sözümü dinledin.>>

¹⁹ Sonra İbrahim uşaklarının yanına döndü. Birlikte yola çıkıp Beer-Şeva'ya gittiler. İbrahim Beer-Şeva'da kaldı.

Nahor'un Oğulları

²⁰ Bir süre sonra İbrahim'e, <<Milka, kardeşin Nahor'a çocuklar doğurdu>> diye haber verdiler, ²¹ <<İlk oğlu Ūs, kardeşi Bûz, Kemuel -Aram'ın babası- ²² Keset, Hazo, Pildaş, Yidlaf, Betuel.>> ²³ Betuel Rebeka'nın babası oldu. Bu sekiz çocuğu İbrahim'in kardeşi Nahor'a Milka doğurdu. ²⁴ Reuma adındaki cariyesi de Nahor'a Tevah, Gaham, Tahaş ve Maaka'yı doğurdu.

Sara'nın Ölümü

23Bölüm

¹ Sara yüz yirmi yedi yıl yaşadı. Ömrü bu kadardı. ² Kenan ülkesinde, bugün Hevron denilen Kiryat-Arba'da öldü. İbrahim yas tutmak, ağlamak için Sara'nın ölüsünün başına gitti.

³ Sonra karısının ölüsünün başından kalkıp Hititler'e*, ⁴ <<Ben aranızda konuk ve yabancıyım>> dedi, <<Bana mezar yapabileceğim bir toprak satın. Ölümü kaldırıp gömeyim.>>

⁵⁻⁶ Hititler, <<Efendim, bizi dinle>> diye yanıtladılar, <<Sen aramızda güçlü bir beysin. Ölünü mezarlarımızın en iyisine göm. Ölünü gömmen için kimse senden mezarını esirgemez.>>

⁷ İbrahim, ülke halkı olan Hititler'in önünde eğilerek, ⁸ <<Eğer ölümü gömmemi istiyorsanız, benim için Sohar oğlu Efron'a ricada bulunun>> dedi, ⁹ <<Tarlasının dibindeki Makpela Mağarası'nı bana satsın. Fiyatı neyse huzurunuzda eksiksiz ödeyip orayı mezarlık yapacağım.>>

¹⁰ Hititli Efron halkının arasında oturuyordu. Kent kapısında toplanan herkesin duyacağı biçimde, ¹¹ <<Hayır, efendim!>> diye karşılık verdi, <<Beni dinle, mağarayla birlikte tarlayı da sana veriyorum. Halkımın huzurunda onu sana veriyorum. Ölünü göm.>>

¹² İbrahim ülke halkının önünde eğildi. ¹³ Herkesin duyacağı biçimde Efron'a, <<Lütfen beni dinle>> dedi, <<Tarlanın parasını ödeyeyim. Parayı kabul et ki, ölümü oraya gömeyim.>>

¹⁴⁻¹⁵ Efron, <<Efendim, beni dinle>> diye karşılık verdi, <<Aramızda dört yüz şekel*fk* gümüşün sözü mü olur? Ölünü göm.>> ¹⁴⁻¹⁵23:14-15 <<Dört yüz şekel>>: Yaklaşık 4.6 kg.

¹⁶ İbrahim Efron'un önerisini kabul etti. Efron'un Hititler'in önünde sözünü ettiği dört yüz şekel gümüşü tüccarların ağırlık ölçülerine göre tarttı.

¹⁷⁻¹⁸ Böylece Efron'un Mamre yakınında Makpela'daki tarlası, çevresindeki bütün ağaçlarla ve içindeki mağarayla birlikte, kent kapısında toplanan Hititler'in huzurunda İbrahim'in mülkü kabul edildi.

¹⁹ İbrahim karısı Sara'yı Kenan ülkesinde Mamre'ye -Hevron'a- yakın Makpela Tarlası'ndaki mağaraya gömdü. ²⁰ Hititler tarlayı içindeki mağarayla birlikte İbrahim'in mezarlık yeri olarak onayladılar.

İshak ile Rebeka

24Bölüm

¹ İbrahim kocamış, iyice yaşlanmıştı. RAB onu her yönden kutsamıştı. ² İbrahim, evindeki en yaşlı ve her şeyden sorumlu uşağına, <<Elini uyluğumun altına koy*fl*>> dedi, ³ <<Yerin göğün Tanrısı RAB'bin adıyla ant içmeni istiyorum. Aralarında yaşadığım Kenanlılar'dan oğluma kız almayacaksın. ⁴ Oğlum İshak'a kız almak için benim ülkeme, akrabalarımın yanına gideceksin.>> ¹¹24:2 *Bu davranış bir andın kesinlikle yerine getirileceğini gösterirdi.*

⁵ Uşak, <<Ya kız benimle bu ülkeye gelmek istemezse?>> diye sordu, <<O zaman oğlunu geldiğin ülkeye götüreyim mi?>>

⁶ İbrahim, <<Sakin oğlumu oraya götürme!>> dedi, ⁷ <<Beni baba ocağından, doğduğum ülkeden getiren, <Bu toprakları senin soyuna vereceğim> diyerek ant içen Gökların Tanrısı RAB senin önünden meleğini gönderecek. Böylece oradan oğluma bir kız alabileceksin.

⁸ Eğer kız seninle gelmek istemezse, içtiğin ant seni bağlamaz. Yalnız, oğlumu oraya götürme.>> ⁹ Bunun üzerine uşak elini efendisi İbrahim'in uyluğunun altına koyarak bu konuda ant içti.

¹⁰ Sonra efendisinden on deve alarak en iyi eşyalarla birlikte yola çıktı; Aram-Naharayim'e, Nahor'un yaşadığı kente gitti. ¹¹ Develerini kentın dışındaki kuyunun yanına çöktürdü. Akşamüzeriydi, kadınların su almak için dışarı çıkacakları zamandı.

¹² Uşak, <<Ya RAB, efendim İbrahim'in Tanrısı, yalvarırım bugün beni başarılı kıl>> diye dua etti, <<Efendim İbrahim'e iyilik et. ¹³ İşte, pınarın başında bekliyorum. Kentın kızları su almaya geliyorlar. ¹⁴ Birine, <Lütfen testini indir, biraz su içeyim> diyeceğim. O da, <Sen iç, ben de develerine içireyim> derse, bileceğim ki o kız kulun İshak için seçtiğin kızdır. Böylece efendime iyilik ettiğini anlayacağım.>>

¹⁵ O duasını bitirmeden, İbrahim'in kardeşi Nahor'la karısı Milka'nın oğlu Betuel'in kızı Rebeka, omuzunda su testisiyle dışarı çıktı. ¹⁶ Çok güzel bir genç kızdı. Ona erkek eli değmemişti. Pınara gitti, testisini doldurup geri döndü. ¹⁷ Uşak onu karşılamaya koştu, <<Lütfen testinden biraz su ver, içeyim>> dedi.

¹⁸ Rebeka, <<İç, efendim>> diyerek hemen testisini indirdi, içmesi için ona uzattı.

¹⁹ Ona su verdikten sonra, <<Develerin için de su çekeyim>> dedi, <<Kanıncaya kadar içsinler.>> ²⁰ Çabucak suyu hayvanların teknesine boşalttı, yine su çekmek için kuyuya koştu. Adamın bütün develeri için su çekti. ²¹ Adam RAB'bin yolunu açıp açmadığını anlamak için sessizce genç kızı süzüyordu.

²² Develer su içtikten sonra, adam bir beka*fm* ağırlığında altın bir burun halkasıyla on şekel*fn* ağırlığında iki altın bilezik çıkardı. ²³ <<Lütfen söyle, kimin kızısın sen?>> diye sordu, <<Babanın evinde geceyi geçirebileceğimiz bir yer var mı?>> ^{mm}24:22 <<Bir beka>>: Yaklaşık 6 gr. ⁿⁿ24:22 <<On şekel>>: Yaklaşık 115 gr.

²⁴ Kız, <<Milka'yla Nahor'un oğlu Betuel'in kızırım>> diye karşılık verdi, ²⁵ <<Bizde saman ve yem bol, geceyi geçirebileceğiniz yer de var.>>

²⁶ Adam eğilip RAB'be tapındı. ²⁷ <<Efendim İbrahim'in Tanrısı RAB'be övgüler olsun>> dedi, <<Sevgisini, sadakatini efendimden esirgemedi. Efendimin akrabalarının evine giden yolu bana gösterdi.>>

²⁸ Kız annesinin evine koşup olanları anlattı. ²⁹ Rebeka'nın Lavan adında bir kardeşi vardı. Lavan pınarın başındaki adama doğru koştu. ³⁰ Kızkardeşinin burnundaki halkayı, kollarındaki bilezikleri görmüştü. Rebeka adamın kendisine söylediklerini de anlatınca, Lavan adamın yanına gitti. Adam pınarın başında, develerinin yanında duruyordu. ³¹ Lavan, <<Eve buyur, ey RAB'bin kutsadığı adam>> dedi, <<Niçin dışarıda bekliyorsun? Senin için oda, develerin için yer hazırladım.>>

³² Böylece adam eve girdi. Lavan develerin kolanlarını çözdü, onlara saman ve yem verdi.

Adamla yanındakilere ayaklarını yıkamaları için su getirdi. ³³ Önüne yemek konulunca, adam, <<Niçin geldiğimi anlatmadan yemek yemeyeceğim>> dedi.

Lavan, <<Öyleyse anlat>> diye karşılık verdi.

³⁴ Adam, <<Ben İbrahim'in uşağıyım>> dedi, ³⁵ <<RAB efendimi alabildiğine kutsadı. Onu zengin etti. Ona davar, sığır, altın, gümüş, erkek ve kadın köleler, develer, eşekler verdi.

³⁶ Karısı Sara ileri yaşta efendime bir oğul doğurdu. Efendim sahip olduğu her şeyi oğluna verdi. ³⁷⁻³⁸ <Ülkelerinde yaşadığım Kenanlılar'dan oğluma kız almayacaksın. Oğluma kız almak için babamın ailesine, akrabalarımın yanına gideceksin> diyerek bana ant içirdi.

³⁹ <<Efendime, <Ya kız benimle gelmezse?> diye sordum.

⁴⁰ <<Efendim, <Yolunda yürüdüğüm RAB meleğini seninle gönderecek, yolunu açacak> dedi, <Akrabalarımın yanına vardığında sana kızını vermezlerse, evet, ancak o zaman özgür olabilirsiniz.>

⁴² <<Bugün pınarın başına geldiğimde şöyle dua ettim: <Ya RAB, efendim İbrahim'in Tanrısı, yalvarırım yolumu aç. ⁴³ İşte pınarın başında bekliyorum. Su almaya gelen kızlardan birine, lütfen testinden bana biraz su ver, içeyim, diyeceğim. ⁴⁴ O da, sen iç, develerin için de su çekeyim derse, anlayacağım ki efendimin oğlu için RAB'bin seçtiği kız odur.>

⁴⁵ <<Ben içimden dua ederken, Rebeka omuzunda su testisiyle dışarı çıktı. Pınar başına gidip su aldı. Ona, <Lütfen, biraz su ver, içeyim> dedim.

⁴⁶ <<Rebeka hemen testisini omuzundan indirdi, <İç efendim> dedi, <Ben de develerine içireyim.> Ben içtim. Develere de su verdi.

⁴⁷ <<Ona, <Kimin kızıydın sen?> diye sordum.

<< <Milka'yla Nahor'un oğlu Betuel'in kızımı> dedi.

<<Bunun üzerine burnuna halka, kollarına bilezik taktım. ⁴⁸ Eğilip RAB'be tapındım. Efendimin oğluna kardeşinin torununu almak için bana doğru yolu gösteren efendim İbrahim'in Tanrısı RAB'be övgüler sundum. ⁴⁹ Şimdi efendime sevgi ve sadakat mı göstereceksiniz, yoksa olmaz mı diyeceksiniz, bana bildirin. Öyle ki, ben de ne yapacağıma karar vereyim.>>

⁵⁰ Lavan'la Betuel, <<Bu RAB'bin işi>> diye karşılık verdiler, <<Biz sana ne iyi, ne kötü diyebiliriz. ⁵¹ İşte Rebeka burada. Al götür. RAB'bin buyurduğu gibi efendinin oğluna karı olsun.>>

⁵² İbrahim'in uşağı bu sözleri duyunca, yere kapanarak RAB'be tapındı. ⁵³ Rebeka'ya altın, gümüş takımlar, giysiler, kardeşiyile annesine de değerli eşyalar çıkarıp verdi. ⁵⁴ Sonra yanındakilerle birlikte yedi, içti. Geceyi orada geçirdiler.

Sabah kalkınca İbrahim'in uşağı, <<Beni yolcu edin, efendime döneyim>> dedi.

⁵⁵ Rebeka'nın kardeşiyile annesi, <<Bırak kız on gün kadar bizimle kalsın, sonra gidersen>> diye karşılık verdiler.

⁵⁶ Adam, <<Madem RAB yolunu açtı, beni geciktirmeyin>> dedi, <<İzin verin, efendime döneyim.>>

⁵⁷ <<Kızı çağırıp ona soralım>> dediler. ⁵⁸ Rebeka'yı çağırıp, <<Bu adamla gitmek istiyor musun?>> diye sordular.

Rebeka, <<İstiyorum>> dedi.

⁵⁹ Böylece Rebeka'yla dadısını, İbrahim'in uşağıyla adamlarını uğurlamaya çıktılar.

⁶⁰ Rebeka'yı şöyle kutsadılar:

<<Ey kızkardeşimiz,

Binlerce, on binlerce kişiye analık et,

Soyun düşmanlarının kentlerini mülk edinsin.>>

⁶¹ Rebeka'yla genç hizmetçileri hazırlanıp develere binerek İbrahim'in uşağını izlediler. Uşak Rebeka'yı alıp oradan ayrıldı.

⁶² İshak Beer-Lahay-Roi'den gelmişti. Çünkü Negev bölgesinde yaşıyordu. ⁶³ Akşamüzeri düşünmek için tarlaya gitti. Başını kaldırdığında develerin yaklaştığını gördü. ⁶⁴ Rebeka İshak'ı görünce deveden indi, ⁶⁵ İbrahim'in uşağına, <<Tarladan bizi karşılamaya gelen şu adam kim?>> diye sordu.

Uşak, <<Efendim>> diye karşılık verdi. Rebeka peçesini alıp yüzünü örttü.

⁶⁶ Uşak bütün yaptıklarını İshak'a anlattı. ⁶⁷ İshak Rebeka'yı annesi Sara'nın yaşamış olduğu çadıra götürüp onunla evlendi. Böylece Rebeka İshak'ın karısı oldu. İshak onu sevdi. Annesinin ölümünden sonra onunla avunç buldu.

İbrahim'in Ölümü

(1Ta.1:32-33)

25Bölüm

¹ İbrahim bir kadınla daha evlendi. Kadının adı Ketura'ydı. ² Ondan Zimran, Yokşan, Medan, Midyan, Yişbak, Şuah adlı çocukları oldu. ³ Yokşan'dan da Şeva, Dedan oldu. Dedan soyundan Aşurlular, Letuşlular, Leumlular doğdu. ⁴ Midyan'ın Efa, Efer, Hanok, Avida, Eldaa adlı oğulları oldu. Bunların hepsi Ketura'nın soyundandı.

⁵ İbrahim sahip olduğu her şeyi İshak'a bıraktı. ⁶ Cariyelerinin oğullarına da armağanlar verdi. Kendisi sağken bu çocukları oğlu İshak'tan uzaklaştırıp doğuya gönderdi.

⁷ İbrahim yüz yetmiş beş yıl yaşadı. Ömrü bu kadardı. ⁸ Kocamış, yaşama doymuş, iyice yaşlanmış olarak son soluğunu verdi. Ölüp atalarına kavuştu. ⁹ Oğulları İshak'la İsmail onu Hititli* Sohar oğlu Efron'un tarlasında Mamre'ye yakın Makpela Mağarası'na gömdüler.

¹⁰ İbrahim o tarlayı Hititler'den satın almıştı. Böylece İbrahim'le karısı Sara oraya gömüldüler.

¹¹ Tanrı İbrahim'in ölümünden sonra oğlu İshak'ı kutsadı. İshak Beer-Lahay-Roi'de yaşıyordu.

İsmailoğulları

(1Ta.1:29-31)

¹² Sara'nın cariyesi Mısırlı Hacer'in İbrahim'e doğurduğu İsmail'in öyküsü: ¹³ Doğum sırasına göre İsmail'in oğullarının adları şunlardır: İlk oğlu Nevayot. Sonra Kedar, Adbeel, Mivsam, ¹⁴ Mişma, Duma, Massa, ¹⁵ Hadat, Tema, Yetur, Nafiş, Kedema gelir. ¹⁶ İsmail'in oğulları olan bu on iki bey oymakların atalarıydı. Köyelerine, obalarına da bu adları verdiler.

¹⁷ İsmail yüz otuz yedi yıl yaşadıktan sonra son soluğunu verdi. Ölüp halkına kavuştu.

¹⁸ İsmailoğulları Aşur'a doğru giderken Mısır sınırı yakınında, Havila ile Şur arasındaki bölgeye yerleştiler. Kardeşlerinin yaşadığı yerin doğusuna yerleşmişlerdi.

Yakup'la Esav

¹⁹ İbrahim'in oğlu İshak'ın öyküsü: ²⁰ İshak Aramlı Lavan'ın kızkardeşi, Paddan-Aramlı Betuell'in kızı Rebeka'yla evlendiğinde kırk yaşındaydı. ²¹ İshak karısı için RAB'be yakardı, çünkü karısı kıyırdı. RAB İshak'ın yakarışını yanıtladı, Rebeka hamile kaldı. ²² Çocuklar karnında itişiyordu. Rebeka, <<Nedir bu başıma gelen?>> diyerek RAB'be danışmaya gitti.

²³ RAB onu şöyle yanıtladı:

<<Rahminde iki ulus var,
Senden iki ayrı halk doğacak,
Biri öbüründen güçlü olacak,
Büyüğü küçüğüne hizmet edecek.>>

²⁴ Doğum vakti gelince, Rebeka'nın ikiz oğulları oldu. ²⁵ İlk doğan oğlu kıpkırmızı ve tüylüydü; kırmızı bir cüppeyi andırıyordu. Adını Esav*fo* koydular. ²⁶ Sonra kardeşi doğdu. Eliyle Esav'ın topuğunu tutuyordu. Bu yüzden İshak ona Yakup*fö* adını verdi. Rebeka doğum yaptığında İshak altmış yaşındaydı. ^o25:25 <<Esav>>: <<Tüylü>> anlamına gelir. ^o25:26 <<Yakup>>: <<Topuk tutar>> ya da <<Hileci>> anlamına gelir.

²⁷ Çocuklar büyüdü. Esav kırları seven usta bir avcı oldu. Yakup'sa hep çadırda oturan sakin bir adamdı. ²⁸ İshak Esav'ı daha çok severdi, çünkü onun getirdiği av etlerini yerdi. Rebeka ise Yakup'u severdi.

²⁹ Bir gün Yakup çorba pişirirken Esav avdan geldi. Aç ve bitkindi. ³⁰ Yakup'a, <<Lütfen şu kızıl çorbadan biraz ver de içeyim. Aç ve bitkinim>> dedi. Bu nedenle ona Edom*fp* adı da verildi. ^{EP}25:30 <<Edom>>: <<Kızıl>> anlamına gelir.

³¹ Yakup, <<Önce sen ilk oğulluk hakkını bana ver>> diye karşılık verdi.

³² Esav, <<Baksana, açlıktan ölmek üzereyim>> dedi, <<İlk oğulluk hakkının bana ne yararı var?>>

³³ Yakup, <<Önce ant iç>> dedi. Esav ant içerek ilk oğulluk hakkını Yakup'a sattı.

³⁴ Yakup Esav'a ekmekle mercimek çorbası verdi. Esav yiyip içtikten sonra kalkıp gitti.

Böylece Esav ilk oğulluk hakkını küçümsemiş oldu.

İshak ile Avimelek

26Bölüm

¹ İbrahim'in yaşadığı dönemdeki kıtlıktan başka ülkede bir kıtlık daha oldu. İshak Gerar'a, Filist Kralı Avimelek'in yanına gitti. ² RAB İshak'a görünerek, <<Mısır'a gitme>> dedi, <<Sana söyleyeceğim ülkeye yerleş. ³ Orada bir süre kal. Ben seninle olacak, seni kutsayacağım: Bütün bu toprakları sana ve soyuna vereceğim. Baban İbrahim'e ant içerek verdiğim sözü yerine getireceğim. ⁴ Soyunu gökteki yıldızlar kadar çoğaltacağım. Bu ülkelerin tümünü onlara vereceğim. Yeryüzündeki bütün uluslar senin soyun aracılığıyla kutsanacak. ⁵ Çünkü İbrahim sözümü dinledi. Uyarılarıma, buyruklarıma, kurallarıma, yasalarıma bağlı kaldı.>>

⁶ Böylece İshak Gerar'da kaldı. ⁷ Yöre halkı karısıyla ilgili soru sorunca, <<Kızkardeşimdir>> diyordu. Çünkü <<Karımdır>> demekten korkuyordu. Rebeka yüzünden yöre halkı beni öldürebilir diye düşünüyordu. Çünkü Rebeka güzeldi.

⁸ İshak orada uzun zaman kaldı. Bir gün Filist Kralı Avimelek, pencereden dışarı bakarken, İshak'ın karısı Rebeka'yı okşadığını gördü. ⁹ İshak'ı çağırarak, <<Bu kadın gerçekte senin karın!>> dedi, <<Neden kızkardeşin olduğunu söyledin?>>

İshak, <<Çünkü onun yüzünden canımdan olurum diye düşündüm>> dedi.

¹⁰ Avimelek, <<Nedir bize bu yaptığın?>> dedi, <<Az kaldı halkımdan biri karınla yatacaktı. Bize suç işletecektin.>> ¹¹ Sonra bütün halka, <<Kim bu adama ya da karısına dokunursa, kesinlikle öldürülecek>> diye buyruk verdi.

¹² İshak o ülkede ekin ekti ve o yıl ektiğinin yüz katını biçti. RAB onu kutsamıştı. ¹³ İshak bolluğa kavuştu. Varlığı gittikçe büyüyordu. Çok zengin oldu. ¹⁴ Sürülerle davar, sığır ve birçok uşak sahibi oldu. Filistliler onu kıskanmaya başladılar. ¹⁵ Babası İbrahim yaşarken kölelerinin kazmış olduğu bütün kuyuları toprakla doldurup kapadılar.

¹⁶ Avimelek İshak'a, <<Ülkemizden git>> dedi, <<Çünkü gücün bizim gücümüzü aştı.>>

¹⁷ İshak oradan ayrıldı. Gerar Vadisi'nde çadır kurup oraya yerleşti. ¹⁸ Babası İbrahim yaşarken kazılmış olan kuyuları yeniden açtırdı. Çünkü Filistliler İbrahim'in ölümünden sonra o kuyuları kapamışlardı. Kuyulara aynı adları, babasının vermiş olduğu adları verdi.

¹⁹ İshak'ın köleleri vadide kuyu kazarken bir kaynak buldular. ²⁰ Gerar'ın çobanları, <<Su bizim>> diyerek İshak'ın çobanlarıyla kavgaya tutuştular. İshak kendisiyle çekiştikleri için kuyuya Esek*fr* adını verdi. ^{EX}26:20 <<Esek>>: <<Çekişme>> anlamına gelir.

²¹ İshak'ın köleleri başka bir kuyu kazdılar. Bu kuyu yüzünden de kavga çıkınca İshak kuyuya Sitna*fs* adını verdi. ²² Oradan ayrılıp başka bir yerde kuyu kazdırdı. Bu kuyu yüzünden kavga çıkmadı. Bu nedenle İshak ona Rehovot*fs* adını verdi. <<RAB en sonunda bize rahatlık verdi>> dedi, <<Bu ülkede verimli olacağız.>> ^{SS}26:21 <<Sitna>>:

<<Düşmanlık>> anlamına gelir. ^{SS}26:22 <<Rehovot>>: <<Rahatlık, genişlik>> anlamına gelir.

²³ İshak oradan Beer-Şeva'ya gitti. ²⁴ O gece RAB kendisine görünerek, <<Ben baban İbrahim'in Tanrısı'yım, korkma>> dedi, <<Seninle birlikteyim. Seni kutsayacak, kulum İbrahim'in hatırı için soyunu çoğaltacağım.>> ²⁵ İshak orada bir sunak yaparak RAB'bi adıyla çağırdı. Çadırını oraya kurdu. Köleleri de orada bir kuyu kazdı.

²⁶ Avimelek, danışmanı Ahuzzat ve ordusunun komutanı Fikol ile birlikte, Gerar'dan İshak'ın yanına gitti. ²⁷ İshak onlara, <<Niçin yanıma geldiniz?>> dedi, <<Benden nefret ediyorsunuz. Üstelik beni ülkenizden kovdunuz.>>

²⁸⁻²⁹ <<Açıkça gördük ki, RAB sizinle>> diye yanıtladılar, <<Onun için, aramızda ant olsun: Biz nasıl sana dokunmadıksa, hep iyi davranarak seni esenlik içinde gönderdikse, sen de bize kötülük etme. Bu konuda sizinle anlaşalım. Sen şimdi RAB'bin kutsadığı bir adamsın.>>

³⁰ İshak onlara bir şölen verdi, yiyip içtiler. ³¹ Sabah erkenden kalkıp karşılıklı ant içtiler. Sonra İshak onları yolcu etti. Esenlik içinde oradan ayrıldılar.

³² Aynı gün İshak'ın köleleri gelip kazdıkları kuyu hakkında kendisine bilgi verdiler, <<Su bulduk>> dediler. ³³ İshak kuyuya Şiva*^{ft} adını verdi. Bu yüzden kent bugüne kadar Beer-Şeva*^{fu} diye anılır. ^{tt}26:33 <<Şiva>>: <<Ant>> anlamına gelir. ^{uu}26:33 <<Beer-Şeva>>: <<Ant Kuyusu>> anlamına gelir.

³⁴ Esav kırk yaşında Hititli* Beer'i'nin kızı Yudit ve Hititli Elon'un kızı Basemat'la evlendi.

³⁵ Bu kadınlar İshak'la Rebeka'nın başına dert oldular.

İshak Yakup'u Kutsuyor

27Bölüm

¹ İshak yaşlanmış, gözleri görmez olmuştu. Büyük oğlu Esav'ı çağırıp, <<Oğlum!>> dedi. Esav, <<Efendim!>> diye yanıtladı.

² İshak, <<Artık yaşlandım>> dedi, <<Ne zaman öleceğimi bilmiyorum. ³ Silahlarını -ok kılıfını, yayını- al, kırlara çıkıp benim için bir hayvan avla. ⁴ Sevdiğim lezzetli bir yemek yap, bana getir yiyeyim. Ölmeden önce seni kutsayayım.>>

⁵ İshak, oğlu Esav'la konuşurken Rebeka onları dinliyordu. Esav avlanmak için kıra çıkınca, ⁶ Rebeka oğlu Yakup'a şöyle dedi: <<Dinle, babanın ağabeyin Esav'a söylediklerini duydum. ⁷ Baban ona, <Bana bir hayvan avla getir> dedi, <Lezzetli bir yemek yap, yiyeyim. Ölmeden önce seni RAB'bin huzurunda kutsayayım.> ⁸ Bak oğlum, sana söyleyeceklerimi iyi dinle: ⁹ Git süründen bana iki seçme oğlak getir. Onlarla babanın sevdiği lezzetli bir yemek yapayım. ¹⁰ Yemesi için onu babana sen götüreceksin. Öyle ki, ölmeden önce seni kutsasın.>>

¹¹ Yakup, <<Ama kardeşim Esav'ın bedeni kıllı, benimkiyse kılsız>> diye yanıtladı, ¹² <<Ya babam bana dokunursa? O zaman kendisini aldattığımı anlar. Kutsama yerine üzerime lanet getirmiş olurum.>>

¹³ Annesi, <<Sana gelecek lanet bana gelsin, oğlum>> dedi, <<Sen beni dinle, git oğlakları getir.>>

¹⁴ Yakup gidip oğlakları annesine getirdi. Annesi babasının sevdiği lezzetli bir yemek yaptı. ¹⁵ Büyük oğlu Esav'ın en güzel giysileri o anda evdeydi. Rebeka onları küçük oğlu Yakup'a giydirdi. ¹⁶ Ellerinin üstünü, ensesinin kılsız yerini oğlak derisiyle kapladı. ¹⁷ Yaptığı güzel yemekle ekmeği Yakup'un eline verdi.

¹⁸ Yakup babasının yanına varıp, <<Baba!>> diye seslendi.

Babası, <<Evet, kimsin sen?>> dedi.

¹⁹ Yakup, <<Ben ilk oğlum Esav'ım>> diye karşılık verdi, <<Söylediğimi yaptım. Lütfen kalk, otur da getirdiğim av etini ye. Öyle ki, beni kutsayabilesin.>>

²⁰ İshak, <<Nasıl böyle çabucak buldun, oğlum?>> dedi.

Yakup, <<Tanrının RAB bana yardım ettiği>> diye yanıtladı.

²¹ İshak, <<Yaklaş, oğlum>> dedi, <<Sana dokunayım, gerçekten oğlum Esav mısın, değil

misin anlayayım.>>

²² Yakup babasına yaklaştı. Babası ona dokunarak, <<Ses Yakup'un sesi, ama eller Esav'ın elleri>> dedi. ²³ Onu tanıyamadı. Çünkü Yakup'un elleri ağabeyi Esav'ın elleri gibi kıllıydı. İshak onu kutsamak üzereyken, ²⁴ bir daha sordu: <<Sen gerçekten oğlum Esav mısın?>>

Yakup, <<Evet!>> diye yanıtladı.

²⁵ İshak, <<Oğlum, av etini getir yiyeyim de seni kutsayayım>> dedi. Yakup önce yemeği, sonra şarabı getirdi. İshak yedi, içti. ²⁶ <<Yaklaş da beni öp, oğlum>> dedi. ²⁷ Yakup yaklaşıp babasını öptü. Babası onun giysilerini kokladı ve kendisini kutsayarak şöyle dedi:

<<İşte oğlumun kokusu

Sanki RAB'bin kutsadığı kırların kokusu.

²⁸ Tanrı sana göklerin çiyinden

Ve yerin verimli topraklarından

Bol buğday ve yeni şarap versin.

²⁹ Halklar sana kulluk etsin,

Uluslar boyun eğsin.

Kardeşlerine egemen ol,

Kardeşlerin sana boyun eğsin.

Sana lanet edenlere lanet olsun,

Seni kutsayanlar kutsansın.>>

Esav Kutsanma Hakkını Yitiriyor

³⁰ İshak Yakup'u kutsadıktan ve Yakup babasının yanından ayrıldıktan hemen sonra kardeşi Esav avdan döndü. ³¹ Esav da lezzetli bir yemek yaparak babasına götürdü. Ona, <<Baba, kalk, getirdiğim av etini ye>> dedi, <<Öyle ki, beni kutsayabilesin.>>

³² Babası, <<Sen kimsin?>> diye sordu.

Esav, <<Ben ilk oğlum Esav'ım>> diye karşılık verdi.

³³ İshak'ı bir titreme sardı. Tir tir titreyerek, <<Öyleyse daha önce avlanıp bana yemek getiren kimdi?>> diye sordu, <<Sen gelmeden önce yemeğimi yiyip onu kutsadım. Artık o kutsanmış oldu.>>

³⁴ Esav babasının anlattıklarını duyunca, acı acı haykırdı. <<Beni de kutsa, baba, beni de!>> dedi.

³⁵ İshak, <<Kardeşin gelip beni kandırdı>> diye karşılık verdi, <<Senin yerine o kutsandı.>>

³⁶ Esav, <<Ona boşuna mı Yakup diyorlar?>> dedi, <<İki kezdir beni aldatıyor. Önce ilk oğulluk hakkımı aldı. Şimdi de benim yerime o kutsandı.>> Sonra, <<Kutsamak için bana bir hak ayırmadın mı?>> diye sordu.

³⁷ İshak, <<Onu sana egemen kıldım>> diye yanıtladı, <<Bütün kardeşlerini onun hizmetine verdim. Onu buğday ve yeni şarapla besledim. Senin için ne yapabilirim ki, oğlum?>>

³⁸ Esav, <<Sen yalnız bir kişiyi mi kutsayabilirsin baba?>> dedi, <<Beni de kutsa, baba, beni de!>> Sonra hıçkırığa hıçkırığa ağlamaya başladı.

³⁹ Babası şöyle yanıtladı:

<<Göklerin çiyinden,

Zengin topraklardan

Uzak yaşayacaksın.

⁴⁰ Kılıcınla yaşayacak,

Kardeşine hizmet edeceksin.

Ama özgür olmak isteyince,

Onun boyunduruğunu kırıp atacaksın.>>

Yakup Lavan'ın Yanına Kaçıyor

⁴¹ Babası Yakup'u kutsadığı için Esav kardeşi Yakup'a kin bağıladı. <<Nasıl olsa babamın ölümü yaklaştı>> diye düşünüyordu, <<O zaman kardeşim Yakup'u öldürürüm.>>

⁴² Büyük oğlu Esav'ın ne düşündüğü Rebeka'ya bildirilince Rebeka küçük oğlu Yakup'u çağırttı. <<Bak, ağabeyin Esav seni öldürmeyi düşünerek kendini avutuyor>> dedi, ⁴³ <<Beni dinle, oğlum. Hemen Harran'a, kardeşim Lavan'ın yanına kaç. ⁴⁴⁻⁴⁵ Ağabeyinin öfkesi dinip sana kızgınlığı geçinceye, ona yaptığını unutuncaya kadar orada kal. Birini gönderir, seni getirtirim. Niçin bir günde ikinizden de yoksun kalayım?>>

⁴⁶ Sonra İshak'a, <<Bu Hititli* kadınlar yüzünden canımdan bezdim>> dedi, <<Eğer Yakup da bu ülkenin kızlarıyla, Hitit kızlarıyla evlenirse, nasıl yaşarım?>>

28Bölüm

¹ İshak Yakup'u çağırdı, onu kutsayarak, <<Kenanlı kızlarla evlenme>> diye buyurdu, ² <<Hemen Paddan-Aram'a, annenin babası Betuel'in evine git. Orada dayın Lavan'ın kızlarından biriyle evlen. ³ Her Şeye Gücü Yeten Tanrı seni kutsasın, verimli kılsın, soyunu çoğaltsın; soyundan halklar türesin. ⁴ İbrahim'i kutsadığı gibi seni ve soyunu da kutsasın. Öyle ki, Tanrı'nın İbrahim'e verdiği topraklara -üzerinde yabancı olarak yaşadığın bu topraklara-sahip olasın.>> ⁵ İshak Yakup'u böyle uğurladı. Yakup Paddan-Aram'a, kendisinin ve Esav'ın annesi Rebeka'nın kardeşi Aramlı Betuel oğlu Lavan'ın yanına gitmek üzere yola çıktı.

⁶⁻⁷ Esav İshak'ın Yakup'u kutsadığını, evlenmek üzere Paddan-Aram'a gönderdiğini öğrendi. Ayrıca Yakup'u kutsarken, babasının, <<Kenanlı kızlarla evlenme>> diye buyurduğunu, Yakup'un da annesiyle babasını dinleyip Paddan-Aram'a gittiğini öğrendi. ⁸ Böylece babasının Kenanlı kızlardan hoşlanmadığını anladı. ⁹ İsmail'in yanına gitti. İbrahim oğlu İsmail'in kızı, Nevayot'un kızkardeşi Mahalat'la evlenerek onu karılarının üzerine getirdi.

Yakup'un Düşü

¹⁰ Yakup Beer-Şeva'dan ayrılarak Harran'a doğru yola çıktı. ¹¹ Bir yere varıp orada geceledi, çünkü güneş batmıştı. Oradaki taşlardan birini alıp başının altına koyarak yattı.

¹² Düşte yeryüzüne bir merdiven dikildiğini, başının göklere eriştiğini gördü. Tanrı'nın melekleri merdivenden çıkıp iniyorlardı. ¹³ RAB yanbaşıında durup, <<Atan İbrahim'in, İshak'ın Tanrısı RAB benim>> dedi, <<Üzerinde yattığın toprakları sana ve soyuna vereceğim. ¹⁴ Yeryüzünün tozu kadar sayısız bir soya sahip olacaksın. Doğuya, batıya, kuzeye, güneye doğru yayılacaksınız. Yeryüzündeki bütün halklar sen ve soyun aracılığıyla kutsanacak. ¹⁵ Seninle birlikteyim. Gideceğin her yerde seni koruyacak ve bu topraklara geri getireceğim. Verdiğim sözü yerine getirinceye kadar senden ayrılmayacağım.>>

¹⁶ Yakup uyanınca, <<RAB burada, ama ben farkına varamadım>> diye düşündü.

¹⁷ Korktu ve, <<Ne korkunç bir yer!>> dedi, <<Bu, Tanrı'nın evinden başka bir yer olamaz. Burası göklerin kapısı.>>

¹⁸ Ertesi sabah erkenden kalkıp başının altına koyduğu taşı anıt olarak dikti, üzerine zeytinyağı döktü. ¹⁹ Oraya Beytel*fü* adını verdi. Kentin önceki adı Luz'du. ^{üü}28:19

<<Beytel>>: <<Tanrı'nın Evi>> anlamına gelir.

²⁰ Sonra bir adak adayarak şöyle dedi: <<Tanrı benimle olur, gittiğim yolda beni korur, bana yiyecek, giyecek sağlarsa, ²¹ babamın evine esenlik içinde dönersem, RAB benim Tanrım olacak. ²² Anıt olarak diktiğim bu taş Tanrı'nın evi olacak. Bana vereceğin her şeyin ondalığını sana vereceğim.>>

Yakup Paddan-Aram'a Varıyor

29Bölüm

¹ Yakup yoluna devam ederek doğu halklarının ülkesine vardı. ² Kırdan bir kuyu gördü. Kuyunun yanbaşıında üç davar sürüsü yatıyordu. Sürülere o kuyudan su verilirdi. Kuyunun ağzında büyük bir taş vardı. ³ Bütün sürüler oraya toplanınca, çobanlar kuyunun ağzındaki taşı

yuvarlar, davarlarını suvardıktan sonra taşı yine yerine, kuyunun ağzına koyarlardı.

⁴ Yakup çobanlara, <<Kardeşler, nerelisiniz?>> diye sordu.

Çobanlar, <<Harranlı'yız>> diye yanıtladılar.

⁵ Yakup, <<Nahor'un torunu Lavan'ı tanıyor musunuz?>> diye sordu.

<<Tanıyoruz>> dediler.

⁶ Yakup, <<İyi midir?>> diye sordu.

<<İyidir. İşte kızı Rahel davarlarla birlikte geliyor.>>

⁷ Yakup, <<Akşama daha çok var>> dedi, <<Sürülerin toplanma vakti değil. Davarlarınızı suvarın, götürüp otlatın.>>

⁸ Çobanlar, <<Bütün sürüler toplanmadan, kuyunun ağzındaki taşı yuvarlamadan olmaz>> dediler, <<Ancak o zaman davarları suvarabiliriz.>>

⁹ Yakup onlarla konuşurken Rahel babasının davarlarını getirdi. Rahel çobanlık yapıyordu. ¹⁰ Yakup dayısı Lavan'ın kızı Rahel'i ve davarları görünce, gidip kuyunun ağzındaki taşı yuvarladı, dayısının davarlarını suvardı. ¹¹ Rahel'i öperek hıçkıra hıçkıra ağladı. ¹² Rahel'e baba tarafından akraba olduklarını, Rebeka'nın oğlu olduğunu anlattı. Rahel koşup babasına haber verdi.

¹³ Lavan, yeğeni Yakup'un geldiğini duyunca, onu karşılamaya koştu. Ona sarılıp öptü, evine getirdi. Yakup bütün olanları Lavan'a anlattı. ¹⁴ Lavan, <<Sen benim etim, kemiğimsin>> dedi.

Yakup Lea ve Rahel'le Evleniyor

Yakup Lavan'ın yanında bir ay kaldıktan sonra, ¹⁵ Lavan, <<Akrobamsın diye benim için bedava mı çalışacaksın?>> dedi, <<Söyle, ne kadar ücret istiyorsun?>>

¹⁶ Lavan'ın iki kızı vardı. Büyüğünün adı Lea, küçüğünün adı Rahel'di. ¹⁷ Lea'nın gözleri alımlıydı*fv*, Rahel ise boyu bosu yerinde, güzel bir kızdı. ¹⁸ Yakup Rahel'e aşıktı. Lavan'a, <<Küçük kızın Rahel için sana yedi yıl hizmet ederim>> dedi. ^v29:17 <<Alımlıydı>> ya da <<Zayıftı>>.

¹⁹ Lavan, <<Onu sana vermek başkasına vermekten daha iyidir>> dedi, <<Yanımda kal.>> ²⁰ Yakup Rahel için yedi yıl çalıştı. Rahel'i sevdiği için, yedi yıl ona birkaç gün gibi geldi.

²¹ Lavan'a, <<Zaman doldu, kızını ver, evleneyim>> dedi.

²² Lavan bütün yöre halkını toplayıp bir şölen verdi. ²³ Gece kızı Lea'yı Yakup'a götürdü. Yakup onunla yattı. ²⁴ Lavan cariyesi Zilpa'yı kızı Lea'nın hizmetine verdi.

²⁵ Sabah olunca Yakup bir de baktı ki, yanındaki Lea! Lavan'a, <<Nedir bana bu yaptığın?>> dedi, <<Ben Rahel için yanında çalışmadım mı? Niçin beni aldattın?>>

²⁶ Lavan, <<Bizim buralarda adettir. Büyük kız dururken küçük kız evlendirilmez>> dedi, ²⁷ <<Bu bir haftayı tamamla, Rahel'i de sana veririz. Yalnız ona karşılık yedi yıl daha yanımda çalışacaksın.>>

²⁸ Yakup kabul etti. Lea'yla bir hafta geçirdi. Sonra Lavan kızı Rahel'i de ona verdi.

²⁹ Cariyesi Bilha'yı Rahel'in hizmetine verdi. ³⁰ Yakup Rahel'le de yattı. Onu Lea'dan çok sevdi. Lavan'a yedi yıl daha hizmet etti.

Yakup'un Çocukları

³¹ RAB Lea'nın sevilmediğini görünce, çocuk sahibi olmasını sağladı. Oysa Rahel kıırdı. ³² Lea hamile kalıp bir erkek çocuk doğurdu. Adını Ruben*fy* koydu. <<Çünkü RAB mutsuzluğumu gördü>> dedi, <<Kuşkusuz artık kocam beni sever.>> ^{yy}29:32 <<Ruben>>: <<Bak, erkek çocuk!>> anlamına gelir.

³³ Yine hamile kaldı ve bir erkek çocuk daha doğurdu. <<RAB sevilmediğimi duyduğum için bana bu çocuğu verdi>> diyerek adını Şimon*fz* koydu. ^{zz}29:33 <<Şimon>>: <<Duyar>> anlamına gelir.

³⁴ Üçüncü kez hamile kalıp bir daha erkek çocuk doğurdu. <<Artık kocam bana

bağlanacak>> dedi, <<Çünkü ona üç erkek çocuk doğurdum.>> Onun için çocuğa Levi*fa* adı verildi. ^{aa}29:34 <<Levi>>: <<Bağlılık>> anlamına gelir.

³⁵ Dördüncü kez hamile kaldı ve bir erkek çocuk daha doğurdu. <<Bu kez RAB'be övgüler sunacağım>> dedi. Onun için çocuğa Yahuda*fb* adını verdi. Bir süre doğum yapmadı. ^{bb}29:35 <<Yahuda>>: <<Övgü>> anlamına gelir.

30Bölüm

¹ Rahel Yakup'a çocuk doğuramayınca, ablasını kıskanmaya başladı. Yakup'a, <<Bana çocuk ver, yoksa öleceğim>> dedi.

² Yakup Rahel'e öfkeleni. <<Çocuk sahibi olmanı Tanrı engelliyor. Ben Tanrı değilim ki!>> diye karşılık verdi.

³ Rahel, <<İşte cariyem Bilha>> dedi, <<Onunla yat, benim için çocuk doğursun, ben de aile kurayım.>>

⁴ Rahel cariyesi Bilha'yı eş olarak kocasına verdi. Yakup onunla yattı. ⁵ Bilha hamile kalıp Yakup'a bir erkek çocuk doğurdu. ⁶ Rahel, <<Tanrı beni haklı çıkardı>> dedi, <<Yakarışımı duyup bana bir oğul verdi.>> Bu yüzden çocuğa Dan*fc* adını verdi. ^{cc}30:6 <<Dan>>: <<Haklı>> anlamına gelir.

⁷ Rahel'in cariyesi Bilha yine hamile kaldı ve Yakup'a ikinci bir oğul doğurdu. ⁸ Rahel, <<Ablama karşı büyük savaşım verdim ve onu yendim>> diyerek çocuğa Naftali*fc* adını verdi. ^{cc}30:8 <<Naftali>>: <<Benim savaşım>> anlamına gelir.

⁹ Lea artık doğum yapamadığını görünce, cariyesi Zilpa'yı Yakup'a eş olarak verdi.

¹⁰ Zilpa Yakup'a bir erkek çocuk doğurdu. ¹¹ Lea, <<Uğurum!>> diyerek çocuğa Gad*fd* adını verdi. ^{dd}30:11 <<Gad>>: <<Uğur>> anlamına gelir.

¹² Lea'nın cariyesi Zilpa Yakup'a ikinci bir oğul doğurdu. ¹³ Lea, <<Mutluyum!>> dedi, <<Kadınlar bana <Mutlu> diyecek.>> Ve çocuğa Aşer*fe* adını verdi. ^{ee}30:13 <<Aşer>>: <<Mutlu>> anlamına gelir.

¹⁴ Ruben hasat mevsimi tarlaya gitti. Orada adamotu*ff* bulup annesi Lea'ya getirdi. Rahel Lea'ya, <<Lütfen oğlunun getirdiği adamotundan bana da ver>> dedi. ^{ff}30:14 <<Adamotu>>: İnsanın iki bacağına andıran çatal biçiminde köke sahip, yenildiğinde cinsel gücü artırdığına inanılan bir bitki.

¹⁵ Lea, <<Kocamı aldığın yetmez mi? Bir de oğlumun adamotunu mu istiyorsun?>> diye karşılık verdi.

Rahel, <<Öyle olsun>> dedi, <<Oğlunun adamotuna karşılık kocam bu gece seninle yatsın.>>

¹⁶ Akşamleyin Yakup tarladan dönerken Lea onu karşılamaya gitti. Yakup'a, <<Benimle yatacağın>> dedi, <<Oğlumun adamotuna karşılık bu gece benimsin.>> Yakup o gece onunla yattı.

¹⁷ Tanrı Lea'nın duasını işitti. Lea hamile kalıp Yakup'a beşinci oğlunu doğurdu.

¹⁸ <<Cariyemi kocama verdiğim için Tanrı beni ödüllendirdi>> diyerek çocuğa İssakar*fg* adını verdi. ^{gg}30:18 <<İssakar>>: <<Ödül>> anlamına gelir.

¹⁹ Lea yine hamile kaldı ve Yakup'a altıncı oğlunu doğurdu. ²⁰ <<Tanrı bana iyi bir armağan verdi>> dedi, <<Artık kocam bana değer verir. Çünkü ona altı erkek çocuk doğurdum.>> Ve çocuğa Zevulun*fh* adını verdi. ^{hh}30:20 <<Zevulun>>: <<Değer>> anlamına gelir.

²¹ Bir süre sonra Lea bir kız doğurdu ve adını Dina koydu.

²² Tanrı Rahel'i anımsadı, onun duasını işiterek çocuk sahibi olmasını sağladı. ²³⁻

²⁴ Rahel hamile kaldı ve bir erkek çocuk doğurdu. <<Tanrı utancımı kaldırdı. RAB bana bir oğul daha versin!>> diyerek çocuğa Yusuf*fi* adını verdi. ⁱⁱ30:24 <<Yusuf>>: <<Daha çok versin>> anlamına gelir.

Yakup'un Sürüleri Artıyor

²⁵ Rahel Yusufu doğurduktan sonra Yakup Lavan'a, <<Beni gönder, evime, topraklarıma gideyim>> dedi, ²⁶ <<Hizmetime karşılık karılarımı, çocuklarımı ver de gideyim. Sana nasıl hizmet ettiğimi biliyorsun.>>

²⁷ Lavan, <<Eğer benden hoşnutsan, burada kal>> dedi, <<Çünkü fala bakarak anladım ki, RAB senin sayende beni kutsadı. ²⁸ Alacağın neyse söyle, ödeyeyim.>>

²⁹ Yakup, <<Sana nasıl hizmet ettiğimi, sürülerine nasıl baktığımı biliyorsun>> diye karşılık verdi, ³⁰ <<Ben gelmeden önce malın azdı. Sayemde RAB seni kutsadı, malın gitgide arttı. Ya kendi evim için ne zaman çalışacağım?>>

³¹ Lavan, <<Sana ne vereyim?>> diye sordu.

Yakup, <<Bana bir şey verme>> diye yanıtladı, <<Eğer şu önerimi kabul edersen, yine sürünü güder, hayvanlarına bakarım: ³² Bugün bütün sürülerini yoklayıp noktalı veya benekli koyunları, kara kuzuları, benekli veya noktalı keçileri ayırayım. Ücretim bu olsun. ³³ İleride bana verdiklerini denetlemeye geldiğinde, dürüst olup olmadığımı kolayca anlayabilirsin. Noktalı ve benekli olmayan keçilerim, kara olmayan kuzularım varsa, onları çalmışım demektir.>>

³⁴ Lavan, <<Kabul, söylediğin gibi olsun>> dedi. ³⁵ Ama o gün çizgili ve benekli tekeleri, noktalı ve benekli keçileri, beyaz keçilerin hepsini, bütün kara kuzuları ayırıp oğullarına teslim etti. ³⁶ Sonra Yakup'tan üç günlük yol kadar uzaklaştı. Yakup Lavan'ın kalan sürüsünü gütmeye devam etti.

³⁷ Yakup aselbent, badem, çınar ağaçlarından taze dallar kesti. Dallarını soyarak beyaz çentikler açtı. ³⁸ Soyduğu çubukları koyunların önüne, su içtikleri yalıklara koydu. Koyunlar su içmeye gelince çiftleşiyorlardı. ³⁹ Çubukların önünde çiftleşince çizgili, noktalı, benekli yavrular doğuruyorlardı. ⁴⁰ Yakup kuzuları ayırıp sürülerin yüzünü Lavan'ın çizgili, kara hayvanlarına döndürüyordu. Kendi sürülerini ayrı tutuyor, Lavan'ınkilerle karıştırmıyordu. ⁴¹ Sürüdeki güçlü hayvanlar kızışınca, Yakup çubukları onların gözü önüne, yalıklara koyuyordu ki, çubukların yanında çiftleşsinler. ⁴² Sürünün zayıf hayvanlarının önüneyse çubuk koymuyordu. Böylece zayıf hayvanları Lavan, güçlülere Yakup aldı. ⁴³ Yakup alabildiğine zenginleşti. Çok sayıda sürü, erkek ve kadın köle, deve, eşek sahibi oldu.

Yakup Lavan'dan Kaçıyor

31Bölüm

¹ Lavan'ın oğulları, <<Yakup babamızın sahip olduğu her şeyi aldı>> dediler, <<Bütün varlığını babamıza ait şeylerden kazandı.>> Yakup bu sözleri duyunca, ² Lavan'ın kendisine karşı tutumunun eskisi gibi olmadığını anladı.

³ RAB Yakup'a, <<Atalarının topraklarına, akrabalarının yanına dön>> dedi, <<Seninle olacağım.>>

⁴ Bunun üzerine Yakup Rahel'le Lea'yı sürüsünün bulunduğu kırlara çağırttı. ⁵ Onlara, <<Bakıyorum, babanız bana eskisi gibi davranmıyor>> dedi, <<Ama babamın Tanrısı benimle birlikte. ⁶ Var gücümle babanıza hizmet ettiğimi bilirsiniz. ⁷ Ne yazık ki, babanız beni aldattı, ondan alacağımı on kez değiştirdi. Ama Tanrı bana kötülük etmesine izin vermedi. ⁸ Lavan, <Ücret olarak noktalı hayvanları al> deyince, bütün sürü noktalı doğurdu. <Ücret olarak çizgili olanları al> deyince de bütün sürü çizgili doğurdu. ⁹ Tanrı babanızın hayvanlarını aldı, bana verdi.

¹⁰ <<Sürülerin çiftleştiği mevsimde bir düş gördüm. Çiftleşen tekeler çizgili, noktalı, kırçıldı. ¹¹ Düşümde Tanrı'nın meleği bana, <Yakup!> diye seslendi. <Buyur> dedim. ¹² Bana, <Bak, bütün çiftleşen tekeler çizgili, noktalı ve kırçıl> dedi, <Çünkü Lavan'ın sana yaptıklarının hepsini gördüm. ¹³ Ben Beytel'in Tanrısı'yım. Hani orada bana anıt dikip

meshetmiş*, adak adamıştın. Kalk, bu ülkeden git, doğduğun ülkeye dön.> >>

¹⁴ Rahel'le Lea, <<Babamızın evinde hâlâ payımız, mirasımız var mı?>> dediler, ¹⁵ <<Onun gözünde artık yabancı değil miyiz? Çünkü bizi sattı. Bizim için ödenen bedelin hepsini yedi. ¹⁶ Tanrı'nın babamızdan aldığı varlığın tümü bize ve çocuklarımıza aittir. Tanrı sana ne dediyse öyle yap.>>

¹⁷ Böylece Yakup çocuklarını, karılarını develere bindirdi. ¹⁸ Bütün hayvanları önüne kattı; topladığı mallarla, Paddan-Aram'da kazandığı hayvanlarla birlikte Kenan ülkesine, babası İshak'ın yanına gitmek üzere yola çıktı.

¹⁹ Lavan koyunlarını kırmaya gidince, Rahel babasının putlarını çaldı. ²⁰ Yakup da kaçacağını söylemeyerek Aramlı Lavan'ı kandırdı. ²¹ Böylece kendisine ait her şeyi alıp kaçtı. Fırat Irmağı'nı geçip Gilat dağlık bölgesine doğru gitti.

Lavan Yakup'un Peşine Düşüyor

²² Üçüncü gün Yakup'un kaçtığını Lavan'a bildirdiler. ²³ Lavan yakınlarını yanına alıp Yakup'un peşine düştü. Yedi gün sonra Gilat dağlık bölgesinde ona yetişti. ²⁴ O gece Tanrı Aramlı Lavan'ın düşüne girerek ona, <<Dikkatli ol!>> dedi, <<Yakup'a ne iyi, ne kötü bir şey söyle.>>

²⁵ Lavan Yakup'a yetişti. Yakup çadırını Gilat dağlık bölgesine kurmuştu. Lavan da yakınlarıyla birlikte çadırını aynı yere kurdu. ²⁶ Yakup'a, <<Nedir bu yaptığın?>> dedi, <<Beni aldattın. Kızlarımı alıp savaş tutsağı gibi götürdün. ²⁷ Neden gizlice kaçtın? Neden beni aldattın? Niçin bana söylemedin? Seni sevinçle, ezgilerle, tefle, lirle yolcu ederdim. ²⁸ Torunlarımla, kızlarımla öpüşüp vedalaşmama izin vermedin. Aptallık ettin. ²⁹ Size kötülük yapacak güçteyim, ama babanın Tanrısı dün gece bana, <Dikkatli ol!> dedi, <Yakup'a ne iyi, ne kötü hiçbir şey söyleme.> ³⁰ Babanın evini çok özlediğin için bizden ayrıldın. Ama ilahlarımı niçin çaldın?>>

³¹ Yakup, <<Korktum>> diye karşılık verdi, <<Kızlarını zorla elimden alırsın diye düşündüm. ³² İlahlarını kimde bulursan, o öldürülecektir. Yakınlarımızın önünde kendin ara, eşyalarımın arasında sana ait ne bulursan al.>> Yakup ilahları Rahel'in çaldığını bilmiyordu.

³³ Lavan Yakup'un, Lea'nın ve iki cariyenin çadırına baktıysa da ilahları bulamadı. Lea'nın çadırından çıkıp Rahel'in çadırına girdi. ³⁴ Rahel çaldığı putları devesinin semerine koymuş, üzerine oturmuştu. Lavan çadırını didik didik aradıysa da putları bulamadı.

³⁵ Rahel babasına, <<Efendim, huzurunda kalkamadığım için kızma, âdet görüyorum da>> dedi. Lavan her yeri aradıysa da, putları bulamadı.

³⁶ Yakup kendini tutamadı. Lavan'a çıkışarak, <<Suçum ne?>> diye sordu, <<Ne günah işledim ki böyle öfkeyle peşime takıldın? ³⁷ Bütün eşyalarımı aradın, kendine ait bir şey buldun mu? Varsa onu buraya, yakınlarımızın önüne koy. Onlar ikimiz hakkında karar versinler. ³⁸ Yirmi yıl yanında kaldım. Koyunların, keçilerin hiç düşük yapmadı. Sürülerinin içinden bir tek koç yemedim. ³⁹ Yabanıl hayvanların parçaladığını sana göstermedim, zararını ben çektim. Gece ya da gündüz çalınan her hayvanın karşılığını benden istedin. ⁴⁰ Öyle bir durumdaydım ki, gündüz sıcak, gece kırağı yedi bitirdi beni. Gözüme uyku girmede. ⁴¹ Yirmi yıl evinde böyle yaşadım. İki kızın için on dört yıl, sürün için altı yıl sana hizmet ettim. On kez alacağımı değiştirdin. ⁴² Babamın ve İbrahim'in Tanrısı, İshak'ın taptığı*fi* Tanrı benden yana olmasaydı, beni eli boş gönderecektin. Tanrı çektiğim zorluğu, verdiğim emeği gördü ve dün gece seni uyardı.>> ¹³31:42 <<Taptığı>>: İbranice <<Korktuğu>>. Aynı ifade 31:53'te de geçer.

⁴³ Lavan, <<Kadınlar benim kızlarım, çocuklar benim çocuklarım, sürüler benim sürülerim>> diye karşılık verdi, <<Burada gördüğün her şey bana ait. Kızlarıma ya da doğurdukları çocuklara bugün ne yapabilirim ki? ⁴⁴ Gel anlaşalım. Aramıza tanık koyalım.>>

⁴⁵ Yakup bir taş alıp onu anıt olarak dikti. ⁴⁶ Yakınlarına, <<Taş toplayın>> dedi.

Adamlar topladıkları taşları bir yere yığdılar. Orada, yığının yanında yemek yediler.

⁴⁷ Lavan taş yığınının Yegar-Sahaduta**fj**, Yakup ise Galet**fj** adını verdi. ^{31:47}

Aramice <<Yegar-Sahaduta>> ve İbranice <<Galet>> <<Tanıklık yığını>> anlamına gelir.

⁴⁸ Lavan, <<Bu yığın bugün aramızda tanık olsun>> dedi. Bu yüzden yığına Galet adı verildi. ⁴⁹ Mispa**fk** diye de anılır. Çünkü Lavan, <<Birbirimizden uzak olduğumuz zaman RAB aramızda gözcülük etsin>> dedi, ⁵⁰ <<Eğer kızlarıma kötü davranır, başka kadınlarla evlenirsen, yanımızda kimse olmasa bile Tanrı tanık olacaktır.>>

^{31:49} <<Mispa>>: <<Gözcü kulesi>> anlamına gelir.

⁵¹ Sonra, <<İşte taş yığını, işte aramıza diktiğim anıt>> dedi, ⁵² <<Bu yığın ve anıt birer tanık olsun. Bu yığının ötesine geçip sana kötülük etmeyeceğim. Sen de bu yığını ve anıtı geçip bana kötülük etmeyeceksin. ⁵³ İbrahim'in, Nahor'un ve babalarının Tanrısı aramızda yargıç olsun.>>

Yakup babası İshak'ın taptığı Tanrı'nın adıyla ant içti. ⁵⁴ Sonra dağda kurban kesip yakınlarını yemeğe çağırdı. Yemeği yiyip geceyi dağda geçirdiler. ⁵⁵ Lavan sabah erkenden kalktı; torunlarını, kızlarını öpüp kutsadıktan sonra evine gitti.

32Bölüm

¹ Yakup yoluna devam ederken, Tanrı'nın melekleriyle karşılaştı. ² Onları görünce, <<Tanrı'nın ordugahı bu>> diyerek oraya Mahanayim**fl** adını verdi. ^{32:2}

<<Mahanayim>>: <<İki ordugah>> anlamına gelir.

Yakup Esav'la Karşılaşmaya Hazırlanıyor

³ Yakup Edom topraklarında, Seir ülkesinde yaşayan ağabeyi Esav'a önceden haberciler gönderdi. ⁴ Onlara şu buyruğu verdi: <<Efendim Esav'a şöyle deyin: Kulun Yakup diyor ki, <Şimdiye kadar Lavan'ın yanında konuk olarak kaldım. ⁵ Öküzlere, eşeklere, davarlara, erkek ve kadın kölelere sahip oldum. Efendimi hoşnut etmek için önceden haber gönderiyorum.>>>

⁶ Haberciler geri dönüp Yakup'a, <<Ağabeyin Esav'ın yanına gittik>> dediler, <<Dört yüz adamları seni karşılamaya geliyor.>> ⁷ Yakup çok korktu, sıkıldı. Yanındaki adamları, davalarını, sığırları, develeri iki gruba ayırdı. ⁸ <<Esav gelir, bir gruba saldırırsa, hiç değilse öteki grup kurtulur>> diye düşündü.

⁹ Sonra şöyle dua etti: <<Ey atam İbrahim'in, babam İshak'ın Tanrısı RAB! Bana, <Ülkeneye, akrabalarının yanına dön, seni başarılı kılacağım> diye söz verdin. ¹⁰ Bana gösterdiğin bunca iyiliğe, güvene layık değilim. Şeria Irmağı'nı geçtiğimde değneğimden başka bir şeyim yoktu. Şimdi iki orduyla döndüm. ¹¹ Yalvarırım, beni ağabeyim Esav'dan koru. Gelip bana, çocuklarla annelerine saldırmasından korkuyorum. ¹² <Seni kesinlikle başarılı kılacağım, soyunu denizin kumu gibi sayılamayacak kadar çoğaltacağım> diye söz vermiştin bana.>>

¹³⁻¹⁵ Yakup geceyi orada geçirdi. Birlikte getirdiği hayvanlardan ağabeyi Esav'a armağan olarak iki yüz keçi, yirmi teke, iki yüz koyun, yirmi koç, yavrularıyla birlikte otuz dişi deve, kırk inek, on boğa, yirmi dişi, on erkek eşek ayırdı. ¹⁶ Bunları ayrı sürüler halinde kölelerine teslim ederek, <<Önümünden gidin, sürüler arasında boşluk bırakın>> dedi. ¹⁷ Birinci köleye buyruk verdi: <<Ağabeyim Esav'la karşılaştığında, <Sahibin kim, nereye gidiyorsun? Önündeki bu hayvanlar kimin?> diye sorarsa, ¹⁸ <Kulun Yakup'un> diyeceksin, <Efendisi Esav'a armağan olarak gönderiyor. Kendisi de arkamızdan geliyor.>>> ¹⁹ İkinci ve üçüncü köleye, sürülerin peşinden giden herkese aynı buyruğu verdi: <<Esav'la karşılaştığımızda aynı şeyleri söyleyeceksiniz. ²⁰ <Kulun Yakup arkamızdan geliyor> diyeceksiniz.>>

<<Önden göndereceğim armağanla onu yatıştırır, sonra kendisini görürüm. Belki beni bağışlar>> diye düşünüyordu. ²¹ Böylece armağanı önden gönderip geceyi konakladığı yerde geçirdi.

Yakup Güreş Tutuyor

²² Yakup o gece kalktı; iki karısını, iki cariyesini, on bir oğlunu yanına alıp Yabbuk Irmağı'nın sığ yerinden karşıya geçti. ²³ Onları geçirdikten sonra sahip olduğu her şeyi de karşıya geçirdi. ²⁴ Böylece Yakup arkada yalnız kaldı. Bir adam gün ağarınca kadar onunla gürleşti. ²⁵ Yakup'u yenemeyeceğini anlayınca, onun uyluk kemiğinin başına çarptı. Öyle ki, gürleşirken Yakup'un uyluk kemiği çıktı. ²⁶ Adam, <<Bırak beni, gün ağarıyor>> dedi.

Yakup, <<Beni kutsamadıkça seni bırakmam>> diye yanıtladı.

²⁷ Adam, <<Adın ne?>> diye sordu.

<<Yakup.>>

²⁸ Adam, <<Artık sana Yakup değil, İsrail*fm* denecek>> dedi, <<Çünkü Tanrı'yla, insanlarla gürleşip yendin.>> ^m32:28 <<İsrail>>: <<Tanrı'yla gürleşir>> anlamına gelir.

²⁹ Yakup, <<Lütfen adını söyler misin?>> diye sordu.

Ama adam, <<Neden adımı soruyorsun?>> dedi. Sonra Yakup'u kutsadı.

³⁰ Yakup, <<Tanrı'yla yüzyüze görüştüm, ama canım bağışlandı>> diyerek oraya Peniel*fn* adını verdi. ⁿ32:30 <<Peniel>>: <<Tanrı'nın yüzü>> anlamına gelir.

³¹ Yakup Peniel'den ayrılırken güneş doğdu. Uyluğundan ötürü aksıyordu. ³² Bu nedenle İsraililer bugün bile uyluk kemiğinin üzerindeki siniri yemezler. Çünkü Yakup'un uyluk kemiğinin başındaki sinire çarpılmıştı.

Yakup Esav'la Karşılaşıyor

33Bölüm

¹ Yakup baktı, Esav dört yüz adamıyla birlikte geliyor. Çocukları Lea'yla Rahel'e ve iki cariyeye teslim etti. ² Cariyelerle çocuklarını öne, Lea'yla çocuklarını arkaya, Rahel'le Yusuf'u da en arkaya dizdi. ³ Kendisi hepsinin önüne geçti. Ağabeyine yaklaşırken yedi kez yere kapandı.

⁴ Ne var ki Esav koşarak onu karşıladı, kucaklayıp boynuna sarıldı, öptü. İkisi de ağlamaya başladı. ⁵ Esav kadınlarla çocuklara baktı. <<Kim bu yanındakiler?>> diye sordu.

Yakup, <<Tanrı'nın kuluna lütfettiği çocuklar>> dedi.

⁶ Cariyelerle yanlarındaki çocuklar yaklaşp eğildiler. ⁷ Ardından Lea çocuklarıyla birlikte yaklaşp eğildi. En son da Yusuf'la Rahel yaklaşp eğildi.

⁸ Esav, <<Karşılaştığım öbür topluluğun anlamı neydi?>> diye sordu.

Yakup, <<Efendimi hoşnut etmek için>> diye yanıtladı.

⁹ Esav, <<Benim yeterince malım var, kardeşim>> dedi, <<Senin malın sana kalsın.>>

¹⁰ Yakup, <<Olmaz, eğer sevgini kazandımsa, lütfen armağanımı kabul et>> diye karşılık verdi, <<Senin yüzünü görmek Tanrı'nın yüzünü görmek gibi. Çünkü beni kabul ettin.

¹¹ Lütfen sana gönderdiğim armağanı al. Tanrı bana öyle iyilik yaptı ki, her şeyim var.>> Armağanı kabul ettirinceye kadar diretti.

¹² Esav, <<Haydi yolumuza devam edelim>> dedi, <<Ben önünsıra gideceğim.>>

¹³ Yakup, <<Efendim, bilirsin, çocuklar narindir>> dedi, <<Yanımdaki koyunların, sığırların yavruları var. Hayvanları bir gün daha yürümeye zorlarsak hepsi ölür. ¹⁴ Efendim, lütfen sen kulunun önünden git. Ben hayvanlarla çocuklara ayak uydurarak yavaş yavaş geleceğim. Seir'de efendime yetişirim.>>

¹⁵ Esav, <<Yanımdaki adamlardan birkaçını yanına vereyim>> dedi.

Yakup, <<Niçin?>> diye sordu, <<Ben yalnızca seni hoşnut etmek istiyorum.>>

¹⁶ Esav o gün Seir'e dönmek üzere yola koyuldu. ¹⁷ Yakup'sa Sukkot'a*fo* gitti. Orada kendine ev, hayvanlarına barınaklar yaptı. Bu yüzden oraya Sukkot adını verdi.

^o33:17 <<Sukkot>>: <<Barınaklar>> anlamına gelir.

¹⁸ Yakup güvenlik içinde Paddan-Aram'dan Kenan ülkesine, Şekem Kenti'ne vardı. Kentin yakınında konakladı. ¹⁹ Çadırını kurduğu arsayı Şekem'in babası Hamor'un oğullarından yüz parça gümüşe*fo* aldı. ²⁰ Orada bir sunak kurarak El-Elohe-İsrail*fp*

adını verdi. ^ö33:19 <<Yüz parça gümüş>>: İbranice <<Yüz kesita>>. Kesita ağırlığı ve değeri bilinmeyen bir para birimidir. ^P33:20 <<El-Elohe-İsrail>>: <<Tanrı İsrail'in Tanrısı>> anlamına gelir.

Dina ve Şekemliler

34Bölüm

¹ Lea'yla Yakup'un kızı Dina bir gün yöre kadınlarını ziyarete gitti. ² O bölgenin beyi Hivli Hamor'un oğlu Şekem Dina'yı görünce tutup ırzına geçti. ³ Yakup'un kızına gönlünü kaptırdı. Dina'yı sevdi ve ona nazik davrandı. ⁴ Babası Hamor'a, <<Bu kız bana eş olarak al>> dedi.

⁵ Yakup kızı Dina'nın kirletildiğini duyduğunda, oğulları kırdaki hayvanların başındaydı. Yakup onlar gelinceye kadar konuşmadı.

⁶ Bu arada Şekem'in babası Hamor konuşmak için Yakup'un yanına gitti. ⁷ Yakup'un oğulları olayı duyar duymaz kırdan döndüler. Üzüntülü ve çok öfkeliydiler. Çünkü Şekem Yakup'un kızıyla yatarak İsrail'in onurunu kırmıştı. Böyle bir şey olmamalıydı.

⁸ Hamor onlara, <<Oğlum Şekem'in gönlü kızınızda>> dedi, <<Lütfen onu oğluma eş olarak verin. ⁹ Bizimle akraba olun. Birbirimize kız verip kız alalım. ¹⁰ Bizimle birlikte yaşayın. Ülke önünüzde, nereye isterseniz yerleşin, ticaret yapın, mülk edinin.>>

¹¹ Şekem de Dina'nın babasıyla kardeşlerine, <<Bana bu iyiliği yapın, ne isterseniz veririm>> dedi, ¹² <<Ne kadar başlık ve armağan isterseniz isteyin, dilediğiniz her şeyi vereceğim. Yeter ki, kızı bana eş olarak verin.>>

¹³ Kızkardeşleri Dina'nın ırzına geçildiği için, Yakup'un oğulları Şekem'le babası Hamor'a aldattıcı bir yanıt verdiler. ¹⁴ <<Olmaz, kızkardeşimizi sünnetsiz* bir adama veremeyiz>> dediler, <<Bizim için utanç olur. ¹⁵ Ancak şu koşulla kabul ederiz: Bütün erkekleriniz bizim gibi sünnet olursa, ¹⁶ birbirimize kız verip kız alabiliriz. Sizinle birlikte yaşar, bir halk oluruz. ¹⁷ Eğer kabul etmez, sünnet olmazsanız, kızımızı alır gideriz.>>

¹⁸ Bu öneri Hamor'la oğlu Şekem'e iyi göründü. ¹⁹ Ailesinde en saygın kişi olan genç Şekem öneriyi yerine getirmekte gecikmedi. Çünkü Yakup'un kızına aşıkta.

²⁰ Hamor'la oğlu Şekem durumu kent halkına bildirmek için kentin kapısına gittiler. ²¹ <<Bu adamlar bize dostluk gösteriyor>> dediler, <<Ülkemizde yaşasınlar, ticaret yapsınlar. Topraklarımız geniş, onlara da yeter, bize de. Birbirimize kız verip kız alabiliriz. ²² Yalnız, şu koşulla bizimle birleşmeyi, birlikte yaşamayı kabul ediyorlar: Bizim erkeklerin de kendileri gibi sünnet olmasını istiyorlar. ²³ Böylece bütün sürüleri, malları, öbür hayvanları da bizim olur, değil mi? Gelin onlarla anlaşalım, bizimle birlikte yaşasınlar.>> ²⁴ Kent kapısından geçen herkes Hamor'la oğlu Şekem'in söylediklerini kabul etti ve kentteki bütün erkekler sünnet oldu.

²⁵ Üçüncü gün erkekler daha sünnetin acısını çekerken, Yakup'un oğullarından ikisi - Dina'nın kardeşleri Şimon'la Levi- kılıçlarını kuşanıp kuşku uyandırmadan kente girip bütün erkekleri kılıçtan geçirdiler. ²⁶ Hamor'la oğlu Şekem'i de öldürdüler. Dina'yı Şekem'in evinden alıp gittiler. ²⁷ Sonra Yakup'un bütün oğulları cesetleri soyup kenti yağmaladılar. Çünkü kızkardeşlerini kirletmişlerdi. ²⁸ Kentteki ve kırdaki davarları, sığırları, eşekleri ele geçirdiler. ²⁹ Bütün mallarını, çocuklarını, kadınlarını aldılar, evlerindeki her şeyi yağmaladılar.

³⁰ Yakup, Şimon'la Levi'ye, <<Bu ülkede yaşayan Kenanlılar'la Perizliler'i bana düşman ettiniz, başımı belaya soktunuz>> dedi, <<Sayıca azız. Eğer birleşir, bana saldırırlarsa, ailemle birlikte yok olurum.>>

³¹ Şimon'la Levi, <<Kızkardeşimize bir fahişe gibi mi davranmalıydı?>> diye karşılık verdiler.

Yakup Beytel'e Dönüyor

35Bölüm

¹ Tanrı Yakup'a, <<Git, Beytel'e yerleş>> dedi, <<Ağabeyin Esav'dan kaçarken sana

görünen Tanrı'ya orada bir sunak yap.>>

² Yakup ailesine ve yanındakilere, <<Yabancı ilahlarınızı atın>> dedi, <<Kendinizi arındırıp giysilerinizi değiştirin. ³ Beytel'e gidelim. Sıkıntı çektiğim günlerde yakarışımı duyan, gittiğim her yerde benimle birlikte olan Tanrı'ya orada bir sunak yapacağım.>>

⁴ Böylece herkes yabancı ilahlarını, kulaklarındaki küpeleri Yakup'a verdi. Yakup bunları Şekem yakınlarında bir yabancı fıstık ağacının altına gömdü. ⁵ Sonra göçtüler. Çevre kentlerde yaşayan halk peşlerine düşmedi, çünkü hepsini Tanrı korkusu sarmıştı.

⁶ Yakup adamlarıyla birlikte Kenan ülkesindeki Luz -Beytel- Kenti'ne geldi. ⁷ Bir sunak yaparak oraya El-Beytel*fr* adını verdi. Çünkü ağabeyinden kaçarken Tanrı orada kendisine görünmüştü. ^{2f}35:7 <<El-Beytel>>: <<Beytel'in Tanrısı>> anlamına gelir.

⁸ Rebeka'nın dadısı Debora ölünce Beytel'in güneyindeki meşe ağacının altına gömüldü. Bu yüzden ağaca Allon-Bakut*fs* adı verildi. ^{ss}35:8 <<Allon-Bakut>>: <<Ağlama meşesi>> anlamına gelir.

⁹ Yakup Paddan-Aram'dan dönünce, Tanrı ona yine görünerek onu kutsadı.

¹⁰ <<Sana Yakup diyorlar, ama bundan böyle adın Yakup değil, İsrail olacak>> diyerek onun adını İsrail*fs* koydu. ¹¹ <<Ben Her Şeye Gücü Yeten Tanrı'yım>> dedi, <<Verimli ol, çoğal. Senden bir ulus ve uluslar topluluğu doğacak. Kralların atası olacaksın. ¹² İbrahim'e, İshak'a verdiğim toprakları sana verecek, senden sonra da soyuna bağışlayacağım.>> ¹³ Sonra Tanrı Yakup'tan ayrılarak onunla konuştuğu yerden yukarı çekildi. ¹⁴ Yakup Tanrı'nın kendisiyle konuştuğu yere taş bir anıt dikti. Üzerine dökmelik sunu ve zeytinyağı döktü. ¹⁵ Oraya, Tanrı'nın kendisiyle konuştuğu yere Beytel*ft* adını verdi. ^{ss}35:10 <<İsrail>>: <<Tanrı'yla güreşir>> anlamına gelir. ^t35:15 <<Beytel>>: <<Tanrı'nın evi>> anlamına gelir.

Rahel'le İshak'ın Ölümü

¹⁶ Sonra Beytel'den göçtüler. Efrat'a varmadan Rahel doğum yaptı. Doğum yaparken çok sancı çekti. ¹⁷ O sancı çekerken, ebesi, <<Korkma!>> dedi, <<Bir oğlun daha oluyor.>> ¹⁸ Ama Rahel ölmek üzereydi. Can verirken oğlunun adını Ben-Oni*fu* koydu. Babası ise çocuğa Benyamin*fü* adını verdi. ^{uu}35:18 <<Ben-Oni>>: <<Kederimin oğlu>> anlamına gelir. ^{üü}35:18 <<Benyamin>>: <<Sağ elimin oğlu>> ya da <<Güneyli oğlu>> anlamına gelir.

¹⁹ Rahel öldü ve Efrat -Beytlehem- yolunda gömüldü. ²⁰ Yakup Rahel'in mezarına bir taş dikti. Bu mezar taşı bugüne kadar kaldı.

²¹ İsrail yine göçtü ve Eder Kulesi'nin ötesinde konakladı. ²² İsrail o bölgede yaşarken Ruben babasının cariyesi Bilha'yla yattı. İsrail bunu duyunca çok kızdı*fv*. ^{vv}35:22 *Septuaginta* <<Bunu duyunca çok kızdı>>, *Masoretik metin* <<Bunu duydu>>.

²³ Yakup'un on iki oğlu vardı.

Lea'nın oğulları: Ruben -Yakup'un ilk oğlu- Şimon, Levi, Yahuda, İssakar, Zevulun.

²⁴ Rahel'in oğulları: Yusuf, Benyamin.

²⁵ Rahel'in cariyesi Bilha'nın oğulları: Dan, Naftali.

²⁶ Lea'nın cariyesi Zilpa'nın oğulları: Gad, Aşer. Yakup'un Paddan-Aram'da doğan oğulları bunlardır.

²⁷ Yakup, İshak'la İbrahim'in de yabancı olarak kalmış olduğu, bugün Hevron denen Kiryat-Arba yakınlarındaki Mamre'ye, babası İshak'ın yanına gitti. ²⁸ İshak yüz seksen yıl yaşadı. ²⁹ Kocamış, yaşama doymuş olarak son soluğunu verdi. Ölüp halkına kavuştu. Oğulları Esav'la Yakup onu gömdüler.

Esav'ın Soyu

(1Ta.1:35-37)

36Bölüm

¹ Esav'ın, yani Edom'un öyküsü: ² Esav şu Kenanlı kızlarla evlendi: Hititli* Elon'un kızı Âda; Hivli Sivon'un torunu, Âna'nın kızı Oholivama; ³ Nevayot'un kızkardeşi, İsmail'in kızı Basemat. ⁴ Âda Esav'a Elifaz'ı, Basemat Reuel'i, ⁵ Oholivama Yeuş, Yalam ve Korah'ı doğurdu. Esav'ın Kenan ülkesinde doğan oğulları bunlardı.

⁶ Esav karılarını, oğullarını, kızlarını, evindeki bütün adamlarını, hayvanlarının hepsini, Kenan ülkesinde kazandığı malların tümünü alıp kardeşi Yakup'tan ayırdı, başka bir ülkeye gitti. ⁷ Birlikte yaşayamayacak kadar çok malları vardı. Yabancı olarak yaşadıkları bu topraklar davarlarına yetmiyordu. ⁸ Esav -Edom- Seir dağlık bölgesine yerleşti.

⁹ Seir dağlık bölgesine yerleşen Edomlular'ın atası Esav'ın soyu:

¹⁰ Esav'ın oğullarının adları şunlardır:

Esav'ın karılarından Âda'nın oğlu Elifaz, Basemat'ın oğlu Reuel.

¹¹ Elifaz'ın oğulları:

Teman, Omar, Sefo, Gatam, Kenaz.

¹² Timna Esav'ın oğlu Elifaz'ın cariyesiydi. Elifaz'a Amalek'i doğurdu. Bunlar Esav'ın karısı Âda'nın torunlarıdır.

¹³ Reuel'in oğulları:

Nahat, Zerah, Şamma, Mizza.

Bunlar Esav'ın karısı Basemat'ın torunlarıdır.

¹⁴ Sivon'un torunu ve Âna'nın kızı olan Esav'ın karısı Oholivama'nın Esav'a doğurduğu oğullar şunlardır:

Yeuş, Yalam, Korah.

¹⁵ Esavoğulları'nın boy beyleri şunlardır:

Esav'ın ilk oğlu Elifaz'ın oğulları:

Teman, Omar, Sefo, Kenaz, ¹⁶ Korah, Gatam, Amalek. Bunlar Edom ülkesinde Elifaz'ın soyundan beylerdi ve Âda'nın torunlarıydı.

¹⁷ Esav oğlu Reuel'in oğulları şunlardır:

Nahat, Zerah, Şamma, Mizza. Bunlar Edom ülkesinde Reuel'in soyundan gelen beylerdi ve Esav'ın karısı Basemat'ın torunlarıydı.

¹⁸ Esav'ın karısı Oholivama'nın oğulları şunlardır:

Yeuş, Yalam, Korah. Bunlar Âna'nın kızı olan Esav'ın karısı Oholivama'nın soyundan gelen beylerdi.

¹⁹ Bunların hepsi Esav'ın -Edom'un- oğullarıdır. Yukardakiler de onların beyleridir.

Seir'in Soyu

(1Ta.1:38-42)

²⁰ Ülkede yaşayan Horlu Seir'in oğulları şunlardı: Lotan, Şoval, Sivon, Âna, ²¹ Dişon, Eser, Dişan. Seir'in Edom'da beylik eden Horlu oğulları bunlardı.

²² Lotan'ın oğulları:

Hori, Hemam. Timna Lotan'ın kızkardeşiydi.

²³ Şoval'ın oğulları:

Alvan, Manahat, Eval, Şefo, Onam.

²⁴ Sivon'un oğulları:

Aya ve Âna. Babası Sivon'un eşeklerini güderken çölde sıcak su kaynakları bulan Âna'dır bu.

²⁵ Âna'nın çocukları şunlardı:

Dişon ve Âna'nın kızı Oholivama.

²⁶ Dişon'un oğulları şunlardı:

Hemdan, Eşban, Yitrana, Keran.

²⁷ Eser'in oğulları şunlardı:

Bilhan, Zaavan, Akan.

²⁸ Dişan'ın oğulları şunlardı:

Ûs, Aran.

²⁹ Horlu boy beyleri şunlardı:

Lotan, Şoval, Sivon, Âna, ³⁰ Dişon, Eser, Dişan. Seir ülkesindeki Horlu boy beyleri bunlardı.

Edom Kralları

(1Ta.1:43-54)

³¹ İsraililer'i yöneten bir kralın olmadığı dönemde, Edom'u şu krallar yönetti:

³² Beor oğlu Bala Edom Kralı oldu. Kentinin adı Din hava'ydı.

³³ Bala ölünce, yerine Bosralı Zerah oğlu Yovav geçti.

³⁴ Yovav ölünce, Temanlılar ülkesinden Huşam kral oldu.

³⁵ Huşam ölünce, Midyan'ı Moav kırlarında bozguna uğratan Bedat oğlu Hadat kral oldu.

Kentinin adı Avit'ti.

³⁶ Hadat ölünce, yerine Masrekalı Samla geçti.

³⁷ Samla ölünce, yerine Rehovot-Hannaharlı Şaul geçti.

³⁸ Şaul ölünce, yerine Akbor oğlu Baal-Hanan geçti. ³⁹ Akbor oğlu Baal-Hanan ölünce, yerine Hadat geçti. Kentinin adı Pau'ydu. Karısı, Me-Zahav kızı Matret'in kızı Mehetavel'di.

⁴⁰ Boylarına ve bölgelerine göre Esav'ın soyundan gelen beylerin adları şunlardı: Timna, Alva, Yetet, ⁴¹ Oholivama, Ela, Pinon, ⁴² Kenaz, Teman, Mivsar, ⁴³ Magdiel, İram. Sahip oldukları ülkede yaşadıkları yerlere adlarını veren Edom beyleri bunlardı.

Edomlular'ın atası Esav'dı.

Yusuf'un Düşleri

37Bölüm

¹ Yakup babasının yabancı olarak kalmış olduğu Kenan ülkesinde yaşadı. ² Yakup soyunun öyküsü:

Yusuf on yedi yaşında bir gençti. Babasının karıları Bilha ve Zilpa'dan olan üvey kardeşleriyle birlikte sürü güdüyordu. Kardeşlerinin yaptığı kötülükleri babasına ulaştırırdı.

³ İsrail Yusuf'u öbür oğullarının hepsinden çok severdi. Çünkü Yusuf onun yaşlılığında doğmuştu. Yusuf'a uzun, renkli bir giysi yaptırmıştı. ⁴ Yusuf'un kardeşleri babalarının onu kendilerinden çok sevdiğini görünce, ondan nefret ettiler. Yusuf'a tatlı söz söylemez oldular.

⁵ Yusuf bir düş gördü. Bunu kardeşlerine anlatınca, ondan daha çok nefret ettiler. ⁶ Yusuf, <<Lütfen gördüğüm düşü dinleyin!>> dedi, ⁷ <<Tarlada demet bağlıyorduk. Ansızın benim demetim kalkıp dikildi. Sizinkilerse, çevresine toplanıp önünde eğildiler.>>

⁸ Kardeşleri, <<Başımıza kral mı olacaksınız? Bizi sen mi yöneteceksin?>> dediler. Düşlerinden, söylediklerinden ötürü ondan büsbütün nefret ettiler.

⁹ Yusuf bir düş daha görüp kardeşlerine anlattı. <<Dinleyin, bir düş daha gördüm>> dedi, <<Güneş, ay ve on bir yıldız önümde eğildiler.>>

¹⁰ Yusuf babasıyla kardeşlerine bu düşü anlatınca, babası onu azarladı: <<Ne biçim düş bu?>> dedi, <<Ben, annen, kardeşlerin gelip önünde yere mi eğileceğiz yani?>> ¹¹ Kardeşleri Yusuf'u kıskanıyordu, ama bu olay babasının aklına takıldı.

Kardeşleri Yusuf'u Satıyor

¹² Bir gün Yusuf'un kardeşleri babalarının sürüsünü gütmek için Şekem'e gittiler. ¹³ İsrail Yusuf'a, <<Kardeşlerin Şekem'de sürü güdüyorlar>> dedi, <<Gel seni de onların yanına göndereyim.>>

Yusuf, <<Hazırım>> diye yanıtladı.

¹⁴ Babası, <<Git kardeşlerine ve sürüye bak>> dedi, <<Her şey yolunda mı, değil mi, bana

haber getir.>> Böylece onu Hevron Vadisi'nden gönderdi.

Yusuf Şekem'e vardı. ¹⁵ Kırdı dolaşırken bir adam onu görüp, <<Ne arıyorsun?>> diye sordu.

¹⁶ Yusuf, <<Kardeşlerimi arıyorum>> diye yanıtladı, <<Buralarda sürü güdüyorlar. Nerede olduklarını biliyor musun?>>

¹⁷ Adam, <<Buradan ayrıldılar>> dedi, <<Dotan'a gidelim> dediklerini duydum.>>

Böylece Yusuf kardeşlerinin peşinden gitti ve Dotan'da onları buldu.

¹⁸ Kardeşleri onu uzaktan gördüler. Yusuf yanlarına varmadan, onu öldürmek için düzen kurdular. ¹⁹ Birbirlerine, <<İşte düş hastası geliyor>> dediler, ²⁰ <<Hadi onu öldürüp kuyulardan birine atalım. Yabanıl bir hayvan yedi deriz. Bakalım o zaman düşleri ne olacak!>>

²¹ Ruben bunu duyunca Yusuf'u kurtarmaya çalıştı: <<Canına kıymayın>> dedi, ²² <<Kan dökmeyin. Onu şu ıssız yerdeki kuyuya atın, ama kendisine dokunmayın.>> Amacı Yusuf'u kurtarıp babasına geri götürmekti.

²³ Yusuf yanlarına varınca, kardeşleri sırtındaki renkli uzun giysiyi çekip çıkardılar ²⁴ ve onu susuz, boş bir kuyuya attılar.

²⁵ Yemek yemek için oturduklarında, Gilat yönünden bir İsmaili kervanının geldiğini gördüler. Develeri kitre, pelesenk, laden yüklüydü. Mısır'a gidiyorlardı. ²⁶ Yahuda, kardeşlerine, <<Kardeşimizi öldürür, suçumuzu gizlersek ne kazanırız?>> dedi, ²⁷ <<Gelin onu İsmaililer'e satalım. Böylece canına dokunmamış oluruz. Çünkü o kardeşimizdir, aynı kanı taşıyoruz.>> Kardeşleri kabul etti.

²⁸ Midyanlı tüccarlar oradan geçerken, kardeşleri Yusuf'u kuyudan çekip çıkardılar, yirmi gümüşe İsmaililer'e sattılar. İsmaililer Yusuf'u Mısır'a götürdüler.

²⁹ Kuyuya geri dönen Ruben Yusuf'u orada göremeyince üzüntüden giysilerini yırttı.

³⁰ Kardeşlerinin yanına gidip, <<Çocuk orada yok>> dedi, <<Ne yapacağım şimdi ben?>>

³¹ Bunun üzerine bir teke keserek Yusuf'un renkli uzun giysisini kanına buladılar.

³² Giysiyi babalarına götürerek, <<Bunu bulduk>> dediler, <<Bak, bakalım, oğlunun mu, değil mi?>>

³³ Yakup giysiyi tanıdı, <<Evet, bu oğlumun giysisi>> dedi, <<Onu yabanıl bir hayvan yemiş olmalı. Yusuf'u parçalamış olsa gerek.>>

³⁴ Yakup üzüntüden giysilerini yırttı, beline çul sardı, oğlu için uzun süre yas tuttu.

³⁵ Bütün oğulları, kızları onu avutmaya çalıştılsa da o avunmak istemedi. <<Oğlumun yanına, ölümler diyarına yas tutarak gideceğim>> diyerek oğlu için ağlamaya devam etti.

³⁶ Bu arada Midyanlılar da Yusuf'u Mısır'da firavunun bir görevlisine, muhafız birliği komutanı Potifar'a sattılar.

Yahuda'yla Tamar

38Bölüm

¹ O sıralarda Yahuda kardeşlerinden ayrılarak Adullamlı Hira adında bir adamın yanına gitti. ² Orada Kenanlı bir kızla karşılaştı. Kızın babasının adı Şua'ydı. Yahuda kızla evlendi. ³ Kadın hamile kaldı ve bir erkek çocuk doğurdu. Yahuda ona Er adını verdi. ⁴ Kadın yine hamile kaldı, bir erkek çocuk daha doğurdu, adını Onan koydu. ⁵ Yine bir erkek çocuk doğurdu, adını Şela koydu. Şela doğduğu zaman Yahuda Keziv'deydi.

⁶ Yahuda ilk oğlu Er için bir kadın aldı. Kadının adı Tamar'dı. ⁷ Yahuda'nın ilk oğlu Er, RAB'bin gözünde kötüydü. Bu yüzden RAB onu öldürdü.

⁸ Yahuda Onan'a, <<Kardeşinin karısıyla evlen>> dedi, <<Kayınbiraderlik görevini yap. Kardeşinin soyunu sürdür.>> ⁹ Ama Onan doğacak çocukların kendisine ait olmayacağını biliyordu. Bu yüzden ne zaman kardeşinin karısıyla yatsa, kardeşine soy yetiştirmemek için menisini yere boşaltıyordu. ¹⁰ Bu yaptığı RAB'bin gözünde kötüydü. Bu yüzden RAB onu da

öldürdü.

¹¹ Bunun üzerine Yahuda, gelini Tamar'a, <<Babanın evine dön>> dedi, <<Oğlum Şela büyüyünceye kadar orada dul olarak yaşa.>> Yahuda, <<Şela da kardeşleri gibi ölebilir>> diye düşünüyordu. Böylece Tamar babasının evine döndü.

¹² Uzun süre sonra Şua'nın kızı olan Yahuda'nın karısı öldü. Yahuda yası bittikten sonra arkadaşı Adullamlı Hira'yla birlikte Timna'ya, sürüsünü kırkanların yanına gitti.

¹³ Tamar'a, <<Kayınbaban sürüsünü kırmak için Timna'ya gidiyor>> diye haber verdiler.

¹⁴ Tamar üzerindeki dul giysilerini çıkardı. Peçesini örttü, sarınıp Timna yolu üzerindeki Enayim Kapısı'nda oturdu. Çünkü Şela büyüdüğü halde onunla evlenmesine izin verilmediğini görmüştü.

¹⁵ Yahuda onu görünce fahişe sandı. Çünkü yüzü örtülüydü. ¹⁶ Yolun kenarına, ona doğru seğirterek, kendi gelini olduğunu bilmeden, <<Hadi gel, seninle yatmak istiyorum>> dedi.

Tamar, <<Seninle yatarsam, bana ne vereceksin?>> diye sordu.

¹⁷ Yahuda, <<Sürümden sana bir oğlak göndereyim>> dedi.

Tamar, <<Oğlağı gönderinceye kadar rehin olarak bana bir şey verebilir misin?>> dedi.

¹⁸ Yahuda, <<Ne vereyim?>> diye sordu.

Tamar, <<Mührünü, kaytanını ve elindeki değneği>> diye yanıtladı. Yahuda bunları verip onunla yattı. Tamar hamile kaldı. ¹⁹ Gidip peçesini çıkardı, yine dul giysilerini giydi.

²⁰ Bu arada Yahuda rehin bıraktığı eşyaları geri almak için Adullamlı arkadaşıyla kadına bir oğlak gönderdi. Ne var ki arkadaşı kadını bulamadı. ²¹ O çevrede yaşayanlara, <<Enayim'de, yol kenarında bir fahişe vardı, nerede o?>> diye sordu.

<<Burada öyle bir kadın yok>> diye karşılık verdiler.

²² Bunun üzerine Yahuda'nın yanına dönerek, <<Kadını bulamadım>> dedi, <<O çevrede yaşayanlar da <Burada fahişe yok> dediler.>>

²³ Yahuda, <<Varsın eşyalar onun olsun>> dedi, <<Kimseyi kendimize güldürmeyelim. Ben oğlağı gönderdim, ama sen kadını bulamadın.>>

²⁴ Yaklaşık üç ay sonra Yahuda'ya, <<Gelinin Tamar zina etmiş, şu anda hamile>> diye haber verdiler.

Yahuda, <<Onu dışarıya çıkarıp yakın>> dedi.

²⁵ Tamar dışarı çıkarılınca, kayınbabasına, <<Ben bu eşyaların sahibinden hamile kaldım>> diye haber gönderdi, <<Lütfen şunlara bak. Bu mühür, kaytan, değnek kime ait?>>

²⁶ Yahuda eşyaları tanıdı. <<O benden daha doğru bir kişi>> dedi, <<Çünkü onu oğlum Şela'ya almadım.>> Bir daha onunla yatmadı.

²⁷ Doğum vakti gelince Tamar'ın rahminde ikiz olduğu anlaşıldı. ²⁸ Doğum yaparken ikizlerden biri elini dışarı çıkardı. Ebe çocuğun elini yakalayıp bileğine kırmızı bir iplik bağladı, <<Bu önce doğdu>> dedi. ²⁹ Ne var ki, çocuk elini içeri çekti, o sırada da kardeşi doğdu. Ebe, <<Kendine böyle mi gedik açtın?>> dedi. Bu yüzden çocuğa

Peres*fy* adı kondu. ³⁰ Sonra bileğine kırmızı iplik bağlı kardeşi doğdu. Ona da Zerah*fz* adı verildi. ^{YV38:29} <<Peres>>: <<Gedik açmak>> anlamına gelir. ^{ZZ38:30} <<Zerah>>:

<<Kırmızı>> anlamına gelir.

Yusuf'la Potifar'ın Karısı

39Bölüm

¹ İsmaililer Yusuf'u Mısır'a götürmüştü. Firavunun görevlisi, muhafız birliği komutanı Mısırlı Potifar onu İsmaililer'den satın almıştı. ² RAB Yusuf'la birlikteydi ve onu başarılı kılıyordu. Yusuf Mısırlı efendisinin evinde kalıyordu. ³ Efendisi RAB'bin Yusuf'la birlikte olduğunu, yaptığı her işte onu başarılı kıldığını gördü. ⁴ Yusuf'tan hoşnut kalarak onu özel hizmetine aldı. Evinin ve sahip olduğu her şeyin sorumluluğunu ona verdi. ⁵ Yusuf'u evinin ve

sahip olduğu her şeyin sorumlusu atadığı andan itibaren RAB Yusuf sayesinde Potifar'ın evini kutsadı. Evini, tarlasını, kendisine ait her şeyi bereketli kıldı. ⁶ Potifar sahip olduğu her şeyin sorumluluğunu Yusuf'a verdi; yediği yemek dışında hiçbir şeyle ilgilenmedi.

Yusuf güzel yapılı, yakışıklıydı. ⁷ Bir süre sonra efendisinin karısı ona göz koyarak, <<Benimle yat>> dedi. ⁸ Ama Yusuf reddetti. <<Ben burada olduğum için efendim evdeki hiçbir şeyle ilgilenme gereğini duymuyor>> dedi, <<Sahip olduğu her şeyin yönetimini bana verdi. ⁹ Bu evde ben de onun kadar yetkiliyim. Senin dışında hiçbir şeyi benden esirgemedi. Sen onun karısısın. Nasıl böyle bir kötülük yapar, Tanrı'ya karşı günah işlerim?>> ¹⁰ Potifar'ın karısı her gün kendisiyle yatması ya da birlikte olması için direttiyse de, Yusuf onun isteğini kabul etmedi.

¹¹ Bir gün Yusuf olağan işlerini yapmak üzere eve gitti. İçerde ev halkından hiç kimse yoktu. ¹² Potifar'ın karısı Yusuf'un giysisini tutarak, <<Benimle yat>> dedi. Ama Yusuf giysisini onun elinde bırakıp evden dışarı kaçtı.

¹³ Kadın Yusuf'un giysisini bırakıp kaçtığını görünce, ¹⁴ uşaklarını çağırdı. <<Bakın şuna!>> dedi, <<Kocamın getirdiği bu İbrani bizi rezil etti. Yanıma geldi, benimle yatmak istedi. Ben de bağırdım. ¹⁵ Bağırduğımı duyunca giysisini yanımda bırakıp dışarı kaçtı.>>

¹⁶ Efendisi eve gelinceye kadar Yusuf'un giysisini yanında alıyordu. ¹⁷ Ona da aynı şeyleri anlattı: <<Buraya getirdiğin İbrani köle yanıma gelip beni aşağılamak istedi. ¹⁸ Ama ben bağırınca giysisini yanımda bırakıp kaçtı.>>

¹⁹ Karısının, <<Kölen bana böyle yaptı>> diyerek anlattıklarını duyunca, Yusuf'un efendisinin öfkesi tepesine çıktı. ²⁰ Yusuf'u yakalayıp zindana, kralın tutsaklarının bağlı olduğu yere attı.

Ama Yusuf zindandayken ²¹ RAB onunla birlikteydi. Ona iyilik etti. Zindancıbaşı Yusuf'tan hoşnut kaldı. ²² Bütün tutsakların yönetimini ona verdi. Zindanda olup biten her şeyden Yusuf sorumluydu. ²³ Zindancıbaşı Yusuf'un sorumlu olduğu işlerle hiç ilgilenmezdi. Çünkü RAB Yusuf'la birlikteydi ve yaptığı her işte onu başarılı kılıyordu.

Yusuf Tutsakların Düşünü Yorumluyor

40Bölüm

¹ Bir süre sonra Mısır Kralı'nın sakisiyle fırıncısı efendilerini gücendirdiler. ² Firavun bu iki görevlisine, baş sakiyle fırıncıbaşına öfkeleni. ³ Onları muhafız birliği komutanının evinde, Yusuf'un tutsak olduğu zindanda göz altına aldı. ⁴ Muhafız birliği komutanı Yusuf'u onların hizmetine atadı. Bir süre zindanda kaldılar.

⁵ Firavunun sakisiyle fırıncısı tutsak oldukları zindanda aynı gece birer düş gördüler. Düşleri farklı anlamlar taşıyordu. ⁶ Sabah Yusuf yanlarına gittiğinde, onları tedirgin gördü. ⁷ Efendisinin evinde, kendisiyle birlikte zindanda kalan firavunun görevlilerine, <<Niçin suratınız asık bugün?>> diye sordu.

⁸ <<Düş gördük ama yorumlayacak kimse yok>> dediler.

Yusuf, <<Yorum Tanrı'ya özgü değil mi?>> dedi, <<Lütfen düşünüzü bana anlatın.>>

⁹ Baş saki düşünüyü Yusuf'a anlattı: <<Düşümde önümde bir asma gördüm. ¹⁰ Üç çubuğu vardı. Tomurcuklar açar açmaz çiçeklendi, salkım salkım üzüm verdi. ¹¹ Firavunun kâsesi elimdeydi. Üzümleri alıp firavunun kâsesine sıktım. Sonra kâseyi ona verdim.>>

¹² Yusuf, <<Bu şu anlama gelir>> dedi, <<Üç çubuk üç gün demektir. ¹³ Üç gün içinde firavun seni zindandan çıkaracak, yine eski görevine döneceksin. Geçmişte olduğu gibi yine ona sakilik yapacaksın. ¹⁴ Ama her şey yolunda giderse, lütfen beni anımsa. Bir iyilik yap, firavuna benden söz et. Çıkar beni bu zindandan. ¹⁵ Çünkü ben İbrani ülkesinden zorla kaçırıldım. Burada da zindana atılacak bir şey yapmadım.>>

¹⁶ Fırıncıbaşı bu iyi yorumu duyunca, Yusuf'a, <<Ben de bir düş gördüm>> dedi, <<Başımın üstünde üç sepet beyaz ekmek vardı. ¹⁷ En üstteki sepette firavun için pişirilmiş

çeşitli pastalar vardı. Kuşlar başımın üstündeki sepetten pastaları yiyorlardı.>>

¹⁸ Yusuf, <<Bu şu anlama gelir>> dedi, <<Üç sepet üç gün demektir. ¹⁹ Üç gün içinde firavun seni zindandan çıkarıp ağaca asacak. Kuşlar etini yiyecekler.>>

²⁰ Üç gün sonra, firavun doğum gününde bütün görevlilerine bir şölen verdi. Görevlilerinin önünde baş sakisiyle fırıncıbaşını zindandan çıkardı. ²¹⁻²² Yusuf'un yaptığı yoruma uygun olarak baş sakisini eski görevine atadı. Baş saki firavuna şarap sunmaya başladı. Ama firavun fırıncıbaşını astırdı. ²³ Gelgelelim, baş saki Yusuf'u anımsamadı, unuttu gitti.

Yusuf Firavunun Düşünü Yorumluyor

41Bölüm

¹ Tam iki yıl sonra firavun bir düş gördü: Nil Irmağı'nın kıyısında duruyordu. ² İrmaktan güzel ve semiz yedi inek çıktı. Sazlar arasında otlamaya başladılar. ³ Sonra yedi çirkin ve cılız inek çıktı. Irmağın kıyısında öbür ineklerin yanında durdular. ⁴ Çirkin ve cılız inekler güzel ve semiz yedi ineği yiyince, firavun uyandı.

⁵ Yine uykuya daldı, bu kez başka bir düş gördü: Bir sapta yedi güzel ve dolgun başak bitti. ⁶ Sonra, cılız ve doğu rüzgarıyla kavrulmuş yedi başak daha bitti. ⁷ Cılız başaklar, yedi güzel ve dolgun başağı yuttular. Firavun uyandı, düş gördüğünü anladı.

⁸ Sabah uyandığında kaygılıydı. Bütün Mısırlı büyücüleri, bilgeleri çağırttı. Onlara gördüğü düşleri anlattı. Ama hiçbiri firavunun düşlerini yorumlayamadı.

⁹ Bu arada baş saki firavuna, <<Bugün suçumu itiraf etmeliyim>> dedi, ¹⁰ <<Kullarına - bana ve fırıncıbaşına- öfkelenince bizi zindana, muhafız birliği komutanının evine kapattın. ¹¹ Bir gece ikimiz de düş gördük. Düşlerimiz farklı anlamlar taşıyordu. ¹² Orada bizimle birlikte muhafız birliği komutanının kölesi İbrani bir genç vardı. Gördüğümüz düşleri ona anlattık. Bize bir yorumladı. ¹³ Her şey onun yorumladığı gibi çıktı: Ben görevime döndüm, fırıncıbaşısya asıldı.>>

¹⁴ Firavun Yusuf'u çağırttı. Hemen onu zindandan çıkardılar. Yusuf tıraş olup giysilerini değiştirdikten sonra firavunun huzuruna çıktı.

¹⁵ Firavun Yusuf'a, <<Bir düş gördüm>> dedi, <<Ama kimse yorumlayamadı. Duyduğun her düşü yorumlayabildiğini işittim.>>

¹⁶ Yusuf, <<Ben yorumlayamam>> dedi, <<Firavuna en uygun yorumu Tanrı yapacaktır.>>

¹⁷ Firavun Yusuf'a anlatmaya başladı: <<Düşümde bir ırmak kıyısında duruyordum.

¹⁸ İrmaktan semiz ve güzel yedi inek çıktı. Sazlar arasında otlamaya başladılar. ¹⁹ Sonra arık, çirkin, cılız yedi inek daha çıktı. Mısır'da onlar kadar çirkin inek görmedim. ²⁰ Cılız ve çirkin inekler ilk çıkan yedi semiz ineği yedi. ²¹ Ancak kötü görünüşleri değişmedi. Sanki bir şey yememiş gibi görünüyordular. Sonra uyandım.

²² <<Bir de düşümde bir sapta dolgun ve güzel yedi başak bittiğini gördüm. ²³ Sonra solgun, cılız, doğu rüzgarının kavurduğu yedi başak daha bitti. ²⁴ Cılız başaklar yedi güzel başağı yuttular. Büyüçülere bunu anlattım. Ama hiçbiri yorumlayamadı.>>

²⁵ Yusuf, <<Efendim, iki düş de aynı anlamı taşıyor>> dedi, <<Tanrı ne yapacağını sana bildirmiş. ²⁶ Yedi güzel inek yedi yıl demektir. Yedi güzel başak da yedi yıldır. Aynı anlama geliyor. ²⁷ Daha sonra çıkan yedi cılız, çirkin inek ve doğu rüzgarının kavurduğu yedi solgun başaksa yedi yıl kıtlık olacağı anlamına gelir.

²⁸ <<Söylediğim gibi, Tanrı ne yapacağını sana göstermiş. ²⁹ Mısır'da yedi yıl bolluk olacak. ³⁰ Sonra yedi yıl öyle bir kıtlık olacak ki, bolluk yılları hiç anımsanmayacak. Çünkü kıtlık ülkeyi kasıp kavuracak. ³¹ Ardından gelen kıtlık bolluğu unutturacak, çünkü çok şiddetli olacak. ³² Bu konuda iki kez düş görmenin anlamı, Tanrı'nın kesin kararını verdiğini ve en kısa zamanda uygulayacağını gösteriyor.

³³ <<Şimdi firavunun akıllı, bilgili bir adam bulup onu Mısır'ın başına getirmesi gerekir.
³⁴ Ülke çapında adamlar görevlendirmeli, bunlar yedi bolluk yılı boyunca ürünlerin beşte birini toplamalı. ³⁵ Gelecek verimli yılların bütün yiyeceğini toplasınlar, firavunun yönetimi altında kentlerde depolayıp korusunlar. ³⁶ Bu yiyecek, gelecek yedi kıtlık yılı boyunca Mısır'da ihtiyat olarak kullanılacak, ülke kıtlıktan kırılmayacak.>>

Yusuf Mısır'ın Yöneticisi Oluyor

³⁷ Bu öneri firavunla görevlilerine iyi görüldü. ³⁸ Firavun görevlilerine, <<Bu adam gibi Tanrı Ruhu'na sahip birini bulabilir miyiz?>> diye sordu.

³⁹ Sonra Yusuf'a, <<Madem Tanrı bütün bunları sana açıkladı, senden daha akıllısı, bilgilisi yoktur>> dedi, ⁴⁰ <<Sarayımın yönetimini sana vereceğim. Bütün halkım buyruklarına uyacak. Tahttan başka senden üstünlüğüm olmayacak. ⁴¹ Seni bütün Mısır'a yönetici atıyorum.>> ⁴² Sonra mührünü parmağından çıkarıp Yusuf'un parmağına taktı. Ona ince ketenden giysi giydirdi. Boynuna altın zincir taktı. ⁴³ Onu kendi yardımcısının arabasına bindirdi. Yusuf'un önünde, <<Yol açın!>> diye bağırdılar. Böylece firavun ona bütün Mısır'ın yönetimini verdi.

⁴⁴ Firavun Yusuf'a, <<Firavun benim>> dedi, <<Ama Mısır'da senden izinsiz kimse elini ayağını oynatmayacak.>> ⁴⁵ Yusuf'un adını Safenat-Paneah koydu. On Kenti'nin*fa* kâhini Potifera'nın kızı Asenat'ı da ona karı olarak verdi. Yusuf ülkeyi boydan boya dolaştı. ^{aa}41:45 <<On Kenti>>: *Heliopolis diye de bilinir.*

⁴⁶ Yusuf firavunun hizmetine girdiğinde otuz yaşındaydı. Firavunun huzurundan ayrıldıktan sonra bütün Mısır'ı dolaştı. ⁴⁷ Yedi bolluk yılı boyunca toprak çok ürün verdi. ⁴⁸ Yusuf Mısır'da yedi yıl içinde yetişen bütün ürünleri toplayıp kentlerde depoladı. Her kente o kentin çevresindeki tarlalarda yetişen ürünleri koydu. ⁴⁹ Denizin kumu kadar çok buğday depoladı; öyle ki, ölçmekten vazgeçti. Çünkü buğday ölçülemeyecek kadar çoktu. ⁵⁰ Kıtlık yılları başlamadan, On Kenti'nin kâhini Potifera'nın kızı Asenat Yusuf'a iki erkek çocuk doğurdu. ⁵¹ Yusuf ilk oğlunun adını Manaşşe*fb* koydu. <<Tanrı bana bütün acılarımı ve babamın ailesini unutturdu>> dedi. ⁵² <<Tanrı sıkıntı çektiğim ülkede beni verimli kıldı>> diyerek ikinci oğlunun adını Efrayim*fc* koydu. ^{bb}41:51 <<Manaşşe>>: <<Unutturan>> anlamına gelir. ^{cc}41:52 <<Efrayim>>: <<İki kat verimli>> anlamına gelir.

⁵³ Mısır'da yedi bolluk yılı sona erdi. ⁵⁴ Yusuf'un söylemiş olduğu gibi yedi kıtlık yılı başgösterdi. Bütün ülkelerde kıtlık vardı, ama Mısır'ın her yanında yiyecek bulunuyordu. ⁵⁵ Mısırlılar aç kalınca, yiyecek için firavuna yakardılar. Firavun, <<Yusuf'a gidin>> dedi, <<O size ne derse öyle yapın.>> ⁵⁶ Kıtlık bütün ülkeyi sarınca, Yusuf depoları açıp Mısırlılar'a buğday satmaya başladı. Çünkü kıtlık Mısır'ı boydan boya kavuruyordu. ⁵⁷ Bütün ülkelerden insanlar da buğday satın almak için Mısır'a, Yusuf'a geliyordu. Çünkü kıtlık bütün dünyayı sarmıştı ve şiddetliydi.

Yusuf'un Kardeşleri Mısır'a Gidiyor

42Bölüm

¹ Yakup Mısır'da buğday olduğunu öğrenince, oğullarına, <<Neden birbirinize bakıp duruyorsunuz?>> dedi, ² <<Mısır'da buğday olduğunu duydum. Gidin, satın alın ki, yaşayalım, yoksa öleceğiz.>>

³ Böylece Yusuf'un on kardeşi buğday almak için Mısır'a gittiler. ⁴ Ancak Yakup Yusuf'un kardeşi Benyamin'i onlarla birlikte göndermedi, çünkü oğlunun başına bir şey gelmesinden korkuyordu. ⁵ Buğday satın almaya gelenler arasında İsrail'in oğulları da vardı. Çünkü Kenan ülkesinde de kıtlık hüküm sürüyordu.

⁶ Yusuf ülkenin yöneticisiydi, herkese o buğday satıyordu. Kardeşleri gelip onun önünde yere kapandılar. ⁷ Yusuf kardeşlerini görünce tanıdı. Ama onlara yabancı gibi davranarak sert konuştu: <<Nereden geliyorsunuz?>>

<<Kenan ülkesinden>> diye yanıtladılar, <<Yiyecek satın almaya geldik.>>

⁸ Yusuf kardeşlerini tanıdıysa da kardeşleri onu tanımadılar. ⁹ Yusuf onlarla ilgili düşlerini anımsayarak, <<Siz casussunuz>> dedi, <<Ülkenin zayıf noktalarını öğrenmeye geldiniz.>>

¹⁰ <<Aman, efendim>> diye karşılık verdiler, <<Biz kulların yalnızca yiyecek satın almaya geldik. ¹¹ Hepimiz aynı babanın çocuklarıyız. Biz kulların dürüst insanlarız, casus değiliz.>>

¹² Yusuf, <<Hayır!>> dedi, <<Siz ülkenin zayıf noktalarını öğrenmeye geldiniz.>>

¹³ Kardeşleri, <<Biz kulların on iki kardeşiz>> dediler, <<Hepimiz Kenan ülkesinde yaşayan aynı babanın çocuklarıyız. En küçüğümüz babamızın yanında kaldı, biri de kayboldu.>>

¹⁴ Yusuf, <<Söylediğim gibi>> dedi, <<Casussunuz siz. ¹⁵ Sizi sınavayacağım. Firavunun başına ant içerim. Küçük kardeşiniz de gelmedikçe, buradan ayrılamazsınız. ¹⁶ Aranızdan birini gönderin, kardeşinizi getirsin. Geri kalanlarınız göz altına alınacak. Anlattıklarınız doğru mu, değil mi, sizi sınavayacağız. Değilse, firavunun başına ant içerim ki casussunuz.>>

¹⁷ Üç gün onları göz altında tuttu.

¹⁸ Üçüncü gün, <<Bir koşulla canınızı bağışlarım>> dedi, <<Ben Tanrı'dan korkarım.

¹⁹ Dürüst olduğunuzu kanıtlamak için, içinizden biri göz altında tutulduğunuz evde kalsın, ötekiler gidip aç kalan ailenize buğday götürsün. ²⁰ Sonra küçük kardeşinizi bana getirin. Böylece anlattıklarınızın doğru olup olmadığı ortaya çıkar, ölümden kurtulursunuz.>>

Kabul ettiler. ²¹ Birbirlerine, <<Besbelli kardeşimize yaptığımızın cezasını çekiyoruz>> dediler, <<Bize yalvardığında nasıl sıkıntı çektiğini gördük, ama dinlemedik. Bu sıkıntı onun için başımıza geldi.>>

²² Ruben, <<Çocuğa zarar vermeyin diye sizi uyarmadım mı?>> dedi, <<Ama dinlemediniz. İşte şimdi kanının hesabı soruluyor.>> ²³ Yusuf'un konuştuklarını anladığını farketmediler, çünkü onunla çevirmen aracılığıyla konuşuyorlardı.

²⁴ Yusuf kardeşlerinden ayrılıp ağlamaya başladı. Sonra dönüp onlarla konuştu. Aralarından Şimon'u alarak ötekilerin gözleri önünde bağladı. ²⁵ Sonra torbalarına buğday doldurulmasını, paralarının torbalarına geri konulmasını, yol için kendilerine azık verilmesini buyurdu. Bunlar yapıldıktan sonra ²⁶ buğdayları eşeklerine yükleyip oradan ayrıldılar.

²⁷ Konakladıkları yerde içlerinden biri eşeğine yem vermek için torbasını açınca parasını gördü. Para torbanın ağzına konmuştu. ²⁸ Kardeşlerine, <<Paramı geri vermişler>> diye seslendi, <<İşte torbamda!>> Yürekleri yerinden oynadı. Titreyerek birbirlerine, <<Tanrı'nın bize bu yaptığı nedir?>> dediler.

²⁹ Kenan ülkesine, babaları Yakup'un yanına varınca, başlarına gelenleri ona anlattılar: ³⁰ <<Mısır'ın yöneticisi bizimle sert konuştu. Bize casusmuşuz gibi davrandı. ³¹ Ona, <Biz dürüst insanlarız> dedik, <Casus değiliz. ³² Hepimiz aynı babanın çocuklarıyız. On iki kardeşiz; biri kayboldu, en küçüğü de Kenan ülkesinde, babamızın yanında.>

³³ <<Ülkenin yöneticisi, <Dürüst olduğunuzu şöyle anlayabilirim> dedi, <Kardeşlerinizden birini yanımda bırakın, buğdayı alıp aç kalan ailelerinize götürün. ³⁴ Küçük kardeşinizi de bana getirin. O zaman casus olmadığınızı, dürüst insanlar olduğunuzu anlar, kardeşinizi size geri veririm. Ülkede ticaret yapabilirsiniz.> >>

³⁵ Torbalarını boşaltınca, hepsi para kesesini torbasında buldu. Para keselerini görünce hem kendileri hem babaları korkuya kapıldı. ³⁶ Yakup, <<Beni çocuklarımdan yoksun bırakıyorsunuz>> dedi, <<Yusuf yok, Şimon yok. Şimdi de Benyamin'i götürmek istiyorsunuz. Sıkıntıyı çeken hep benim.>>

³⁷ Ruben babasına, <<Benyamin'i geri getirmezsem, iki oğlumu öldür>> dedi, <<Onu bana teslim et, ben sana geri getireceğim.>>

³⁸ Ama Yakup, <<Oğlumu sizinle göndermeyeceğim>> dedi, <<Çünkü kardeşi öldü, yalnız o kaldı. Yolda ona bir zarar gelirse, bu acıyla ak saçlı başımı ölümler diyarına

götürürsünüz.>>

Mısır'a İkinci Yolculuk

43Bölüm

¹ Kenan ülkesinde kıtlık şiddetlenmişti. ² Mısır'dan getirilen buğday tükenince Yakup, oğullarına, <<Yine gidin, bize biraz yiyecek alın>> dedi.

³ Yahuda, <<Adam bizi sıkı sıkı uyardı>> diye karşılık verdi, << <Kardeşiniz sizinle birlikte gelmezse, yüzümü göremezsiniz> dedi. ⁴ Kardeşimizi bizimle gönderirsen, gider sana yiyecek alırız. ⁵ Göndermezsen gitmeyiz. Çünkü o adam, <Kardeşinizi birlikte getirmezsene, yüzümü göremezsiniz> dedi.>>

⁶ İsrail, <<Niçin adama bir kardeşiniz daha olduğunu söyleyerek bana bu kötülüğü yaptınız?>> dedi.

⁷ Şöyle yanıtladılar: <<Adam, <Babanız hâlâ yaşıyor mu? Başka kardeşiniz var mı?> diye sordu. Bizimle ve akrabalarımızla ilgili öyle sorular sordu ki, yanıt vermek zorunda kaldık. Kardeşinizi getirin diyeceğini nereden bilebilirdik?>>

⁸ Yahuda, babası İsrail'e, <<Çocuğu benimle gönder, gidelim>> dedi, <<Sen de biz de yavrularımız da ölmez, yaşarız. ⁹ Ona ben kefil oluyorum. Beni sorumlu say. Eğer onu geri getirmez, önüne çıkarmazsam, ömrümce sana karşı suçlu sayılayım. ¹⁰ Çünkü gecikmeseydik, şimdiye dek iki kez gidip gelmiş olurduk.>>

¹¹ Bunun üzerine İsrail, <<Öyleyse gidin>> dedi, <<Yalnız, torbalarınıza bu ülkenin en iyi ürünlerinden biraz pelesenk, biraz bal, kitre, laden, fıstık, badem koyun, Mısır'ın yöneticisine armağan olarak götürün. ¹² Yanınıza iki kat para alın. Torbalarınızın ağzına konan parayı geri götürün. Belki bir yanlışlık olmuştur. ¹³ Kardeşinizi alıp gidin, o adamın yanına dönün. ¹⁴ Her Şeye Gücü Yeten Tanrı, adamın yüreğine size karşı merhamet koysun da, adam öbür kardeşinizle Benyamin'i size geri versin. Bana gelince, çocuklarımdan yoksun kalacaksam kalayım.>>

¹⁵ Böylece kardeşler yanlarına armağanlar, iki kat para ve Benyamin'i alarak hemen Mısır'a gidip Yusuf'un huzuruna çıktılar. ¹⁶ Yusuf Benyamin'i yanlarında görünce, kâhyasına, <<Bu adamları eve götür>> dedi, <<Bir hayvan kesip hazırla. Çünkü öğlen benimle birlikte yemek yiyecekler.>>

¹⁷ Kâhya Yusuf'un buyurduğu gibi onları Yusuf'un evine götürdü. ¹⁸ Ne var ki kardeşleri Yusuf'un evine götürüldükleri için korktular. <<İlk gelişimizde torbalarımıza konan para yüzünden götürülüyoruz galiba!>> dediler, <<Bize saldırıp egemen olmak, bizi köle edip eşeklerimizi almak istiyor.>>

¹⁹ Yusuf'un kâhyasına yaklaşıp evin kapısında onunla konuştular: ²⁰ <<Aman, efendim!>> dediler, <<Buraya ilk kez yiyecek satın almaya gelmiştik. ²¹ Konakladığımız yerde torbalarımızı açınca, bir de baktık ki, paramız eksiksiz olarak torbalarımızın ağzına konmuş. Onu size geri getirdik. ²² Ayrıca yeniden yiyecek almak için yanımıza başka para da aldık. Paraları torbalarımıza kimin koyduğunu bilmiyoruz.>>

²³ Kâhya, <<Merak etmeyin>> dedi, <<Korkmanıza gerek yok. Parayı Tanrınız, babanızın Tanrısı torbalarınıza koydurmuş. Ben paranızı aldım.>> Sonra Şimon'u onlara getirdi.

²⁴ Kâhya onları Yusuf'un evine götürüp ayaklarını yıkamaları için su getirdi, eşeklerine yem verdi. ²⁵ Kardeşler öğlene, Yusuf'un geleceği saate kadar armağanlarını hazırladılar. Çünkü orada yemek yiyeceklerini duymuşlardı.

²⁶ Yusuf eve gelince, getirdikleri armağanları kendisine sunup önünde yere kapandılar.

²⁷ Yusuf hatırlarını sorduktan sonra, <<Bana sözünü ettiğiniz yaşlı babanız iyi mi?>> dedi, <<Hâlâ yaşıyor mu?>>

²⁸ Kardeşleri, <<Babamız kulun iyi>> diye yanıtladılar, <<Hâlâ yaşıyor.>> Sonra saygıyla eğilip yere kapandılar.

²⁹ Yusuf göz gezdirirken kendisiyle aynı anneden olan kardeşi Benyamin'i gördü. <<Bana sözünü ettiğiniz küçük kardeşiniz bu mu?>> dedi, <<Tanrı sana lütfetsin, oğlum.>> ³⁰ Sonra hemen oradan ayrıldı, çünkü kardeşini görünce yüreği sızlamıştı. Ağlayacak bir yer aradı. Odasına girip orada ağladı.

³¹ Yüzünü yıkadıktan sonra dışarı çıktı. Kendisini toparlayarak, <<Yemeği getirin>> dedi.

³² Yusuf'a ayrı, kardeşlerine ayrı, Yusuf'la yemek yiyen Mısırlılar'a ayrı hizmet edildi. Çünkü Mısırlılar İbraniler'le birlikte yemek yemez, bunu iğrenç sayarlardı. ³³ Kardeşleri Yusuf'un önünde büyükten küçüğe doğru yaş sırasına göre oturdular. Şaşkın şaşkın birbirlerine baktılar. ³⁴ Yusuf'un masasından onlara yemek dağıtıldı. Benyamin'in payı ötekilerden beş kat fazlaydı. İçtiler, birlikte hoş vakit geçirdiler.

Kaybolan Kâse

44Bölüm

¹ Yusuf kâhyasına, <<Bu adamların torbalarına taşıyabilecekleri kadar yiyecek doldur>> diye buyurdu, <<Her birinin parasını torbasının ağzına koy. ² En küçüğünün torbasına benim gümüş kâsemi ve buğdayının parasını koy.>> Kâhya Yusuf'un buyruğunu yerine getirdi.

³ Sabah erkenden adamlar eşekleriyle yolcu edildi. ⁴ Onlar kentten pek uzaklaşmamıştı ki Yusuf kâhyasına, <<Hemen o adamların peşine düş>> dedi, <<Onlara yetişince, <Niçin iyiliğe karşı kötülük yaptınız?> de, ⁵ <Efendimin şarap içmek, fala bakmak için kullandığı kâse değil mi bu? Bunu yapmakla kötülük ettiniz.> >> ⁶ Kâhya onlara yetişip bu sözleri yineledi.

⁷ Adamlar, <<Efendim, neden böyle konuşuyorsun?>> dediler, <<Bizden uzak olsun, biz kulların böyle şey yapmayız. ⁸ Torbalarımızın ağzında bulduğumuz paraları Kenan ülkesinden sana geri getirdik. Nasıl efendinin evinden altın ya da gümüş çalarız? ⁹ Kullarından birinde çıkarsa öldürülsün, geri kalanlar efendimin kölesi olsun.>>

¹⁰ Kâhya, <<Peki, dediğiniz gibi olsun>> dedi, <<Kimde çıkarsa kölem olacak, geri kalanlar suçsuz sayılacak.>> ¹¹ Hemen torbalarını indirip açtılar. ¹² Kâhya büyükten küçüğe doğru hepsinin torbasını aradı. Kâse Benyamin'in torbasında çıktı. ¹³ Kardeşleri üzüntüden giysilerini yırttılar. Sonra torbalarını eşeklerine yükleyip kente geri döndüler.

¹⁴ Yahuda'yla kardeşleri Yusuf'un evine geldiğinde, Yusuf daha evdeydi. Önünde yere kapandılar. ¹⁵ Yusuf, <<Nedir bu yaptığınız?>> dedi, <<Benim gibi birinin fala bakabileceği aklınıza gelmedi mi?>>

¹⁶ Yahuda, <<Ne diyelim, efendim?>> diye karşılık verdi, <<Nasıl anlatalım? Kendimizi nasıl temize çıkaralım? Tanrı suçumuzu ortaya çıkardı. Hepimiz köleniz artık, efendim; hem biz hem de kendisinde kâse bulunan kardeşimiz.>>

¹⁷ Yusuf, <<Benden uzak olsun!>> dedi, <<Yalnız kendisinde kâse bulunan kölem olacak. Siz esenlikle babanızın yanına dönün.>>

Yahuda Benyamin için Yalvarıyor

¹⁸ Yahuda yaklaşp, <<Efendim, lütfen izin ver konuşayım>> dedi, <<Kuluna öfkelenme. Sen firavunla aynı yetkiye sahipsin. ¹⁹ Efendim, biz kullarına sormuştun: <Babanız ya da başka kardeşiniz var mı?> diye. ²⁰ Biz de, <Yaşlı bir babamız ve onun yaşlılığında doğan küçük bir kardeşimiz var> demiştik, <O çocuğun kardeşi öldü, kendisi annesinin tek oğlu. Babamız onu çok sever.>

²¹ <<Sen de biz kullarına, <O çocuğu bana getirin, gözümle göreyim> demiştin. ²² Biz de, <Çocuk babasından ayrılamaz, ayrılırsa babası ölür> diye karşılık vermiştik. ²³ Sen de biz kullarına, <Eğer küçük kardeşiniz sizinle gelmezse, yüzümü bir daha göremezsiniz> demiştin.

²⁴ <<Kulun babamızın yanına döndüğümüzde, söylediklerini ona anlattık. ²⁵ Babamız, <Yine gidin, bize biraz yiyecek alın> dedi. ²⁶ Ama biz, <Gidemeyiz> dedik, <Ancak küçük kardeşimiz bizimle gelirse gideriz. Küçük kardeşimiz bizimle olmazsa o adamın yüzünü

göremeyiz.>

²⁷ <<Babam, biz kullarına, <Biliyorsunuz, karım bana iki erkek çocuk doğurdu> dedi,
²⁸ <Biri yanımdan ayrıldı. Besbelli bir hayvan parçaladı, bir daha göremedim onu. ²⁹ Bunu da
götürürseniz ve ona bir zarar gelirse, bu acıyla ak saçlı başımı ölüler diyarına götürürsünüz.>

³⁰⁻³¹ <<Efendim, şimdi babam kulunun yanına döndüğümde çocuk yanımızda olmazsa,
babam onu görmeyince ölür. Çünkü onu yaşama bağlayan bu çocuktur. Biz kulların da acı
içinde babamızın ak saçlı başını ölüler diyarına indiririz. ³² Ben kulun bu çocuğa kefil oldum.
Babama, <Onu sana geri getirmezsem, ömrümce kendimi sana karşı suçlu sayarım> dedim.

³³ <<Lütfen şimdi çocuğun yerine beni kölen kabul et. Çocuk kardeşleriyle birlikte geri
dönsün. ³⁴ O yanımda olmadan babamın yanına nasıl dönerim? Babamın başına gelecek
kötülüğe dayanmam.>>

Yusuf Kardeşlerine Kim Olduğunu Açıkıyor

45Bölüm

¹ Yusuf adamlarının önünde kendini tutamayıp, <<Herkesi çıkarın buradan!>> diye
bağırды. Kendini kardeşlerine tanıttığında yanında kimse olmasın istiyordu. ² O kadar yüksek
sesle ağladı ki, Mısırlılar ağlayışını işitti. Bu haber firavunun ev halkına da ulaştı.

³ Yusuf kardeşlerine, <<Ben Yusuf'um!>> dedi, <<Babam yaşıyor mu?>> Kardeşleri
donup kaldı, yanıt veremediler.

⁴ Yusuf, <<Lütfen bana yaklaşın>> dedi. Onlar yaklaşıncı Yusuf şöyle devam etti:
<<Mısır'a sattığınız kardeşiniz Yusuf benim. ⁵ Beni buraya sattığınız için üzülmeyin.
Kendinizi suçlamayın. Tanrı insanlığı korumak için beni önden gönderdi. ⁶ Çünkü iki yıldır
ülkede kıtlık var, beş yıl daha sürecek. Kimse çift süremeyecek, ekin biçemeyecek. ⁷ Tanrı
yeryüzünde soyunuzu korumak ve harika biçimde canınızı kurtarmak için beni önünüzden
gönderdi. ⁸ Beni buraya gönderen siz değilsiniz, Tanrı'dır. Beni firavunun başdanışmanı,
sarayının efendisi, bütün Mısır ülkesinin yöneticisi yaptı. ⁹ Hemen babamın yanına gidin, ona
oğlun Yusuf şöyle diyor deyin: <Tanrı beni Mısır ülkesine yönetici yaptı. Durma, yanıma gel.
¹⁰ Goşen bölgesine yerleşsin; çocukların, torunların, davarların, sığırların ve sahip olduğun
her şeyle birlikte yakınımda olursun. ¹¹ Orada sana bakarım, çünkü kıtlık beş yıl daha sürecek.
Yoksa sen de ailen ve sana bağlı olan herkes de perişan olursunuz.>

¹² <<Hepiniz gözlerinizle görüyorsunuz, kardeşim Benyamin, sen de görüyorsun
konuşanın gerçekten ben olduğumu. ¹³ Mısır'da ne denli güçlü olduğumu ve bütün
gördüklerinizi babama anlatın. Babamı hemen buraya getirin.>>

¹⁴ Sonra kardeşi Benyamin'in boynuna sarılıp ağladı. Benyamin de ağlayarak ona sarıldı.
¹⁵ Yusuf ağlayarak bütün kardeşlerini öptü. Sonra kardeşleri onunla konuşmaya başladı.

¹⁶ Yusuf'un kardeşlerinin geldiği haberi firavunun sarayına ulaşınca, firavunla görevlileri
hoşnut oldu. ¹⁷ Firavun Yusuf'a şöyle dedi: <<Kardeşlerine de ki, <Hayvanlarınızı yükleyip
Kenan ülkesine gidin. ¹⁸ Babanızı ve ailelerinizi buraya getirin. Size Mısır'ın en iyi
topraklarını vereceğim. Ülkenin kaymağını yiyeceksiniz.> ¹⁹ Onlara ayrıca şöyle demeni de
buyuruyorum: <Çocuklarınızla karılarınız için Mısır'dan arabalar alın, babanızla birlikte
buraya gelin. ²⁰ Gözünüz arkada kalmayın, çünkü Mısır'da en iyi ne varsa sizin olacak.> >>

²¹ İsrail'in oğulları söyleneni yaptı. Firavunun buyruğu üzerine Yusuf onlara araba ve yol
için azık verdi. ²² Hepsine birer kat yedek giysi, Benyamin'e ise üç yüz parça gümüşle beş kat
yedek giysi verdi. ²³ Böylece babasına Mısır'da en iyi ne varsa hepsiyle yüklü on eşek,
yolculuk için buğday, ekmek ve azık yüklü on dişi eşek gönderdi. ²⁴ Kardeşlerini yolcu
ederken onlara, <<Yolda kavga etmeyin>> dedi.

²⁵ Yusuf'un kardeşleri Mısır'dan ayrılıp Kenan ülkesine, babaları Yakup'un yanına
döndüler. ²⁶ Ona, <<Yusuf yaşıyor!>> dediler, <<Üstelik Mısır'ın yöneticisi olmuş.>>
Babaları donup kaldı, onlara inanmadı. ²⁷ Yusuf'un kendilerine bütün söylediklerini anlattılar.

Kendisini Mısır'a götürmek için Yusuf'un gönderdiği arabaları görünce, Yakup'un keyfi yerine geldi. ²⁸ <<Tamam!>> dedi, <<Oğlum Yusuf yaşıyor. Ölmeden önce gidip onu göreceğim.>>

Yakup Mısır'a Gidiyor

46Bölüm

¹ İsrail sahip olduğu her şeyle birlikte yola çıktı. Beer-Şeva'ya varınca, orada babası İshak'ın Tanrısı'na kurbanlar kesti. ² O gece Tanrı bir görümde İsrail'e, <<Yakup, Yakup!>> diye seslendi.

Yakup, <<Buradayım>> diye yanıtladı.

³ Tanrı, <<Ben Tanrı'yım, babanın Tanrısı>> dedi, <<Mısır'a gitmekten çekinme. Soyunu orada büyük bir ulus yapacağım. ⁴ Seninle birlikte Mısır'a gelecek, soyunu bu ülkeye geri getireceğim. Senin gözlerini Yusuf'un elleri kapayacak.>>

⁵ Yakup Beer-Şeva'dan ayrıldı. Oğulları Yakup'u -İsrail'i- götürmek üzere firavunun gönderdiği arabalara onu, kendi çocuklarıyla karılarını bindirdiler. ⁶⁻⁷ Yakup, bütün ailesini -oğullarını, kızlarını, torunlarını- hayvanlarını ve Kenan ülkesinde kazandığı malları yanına alarak Mısır'a gitti.

⁸ İsrail'in Mısır'a giden oğullarının -Yakup'la oğullarının- adları şunlardır:

Yakup'un ilk oğlu Ruben.

⁹ Ruben'in oğulları:

Hanok, Pallu, Hesron, Karmi.

¹⁰ Şimon'un oğulları:

Yemuel, Yamin, Ohat, Yakin, Sohar ve Kenanlı bir kadının oğlu Şaul.

¹¹ Levi'nin oğulları:

Gerşon, Kehat, Merari.

¹² Yahuda'nın oğulları:

Er, Onan, Şela, Peres, Zerah.

Ancak Er'le Onan Kenan ülkesinde ölmüştü.

Peres'in oğulları:

Hesron, Hamul.

¹³ İssakar'ın oğulları:

Tola, Puvva, Yov, Şimron.

¹⁴ Zevulun'un oğulları:

Seret, Elon, Yahleel.

¹⁵ Bunlar Lea'nın Yakup'a doğurduğu oğullardır. Lea onları ve kızı Dina'yı Paddan-Aram'da doğurmuştu. Yakup'un bu oğullarıyla kızları toplam otuz üç kişiydi.

¹⁶ Gad'ın oğulları:

Sifyon, Hagi, Şuni, Esbon, Eri, Arodi, Areli.

¹⁷ Aşer'in çocukları:

Yimna, Yişva, Yişvi, Beria; kızkardeşleri Serah.

Beria'nın oğulları:

Hever, Malkiel.

¹⁸ Bunlar Lavan'ın kızı Lea'ya verdiği Zilpa'nın Yakup'a doğurduğu çocuklardır.

Toplam on altı kişiydiler.

¹⁹ Yakup'un karısı Rahel'in oğulları:

Yusuf, Benyamin. ²⁰ Yusuf'un Mısır'da On Kenti*fc* kâhini Potifera'nın kızı

Asenat'tan Manaşşe ve Efrayim adında iki oğlu oldu.

²¹ Benyamin'in oğulları:

Bala, Beker, Aşbel, Gera, Naaman, Ehi, Roş, Muppim, Huppim, Ard.

²² Bunlar Rahel'in Yakup'a doğurduğu çocuklardır. Toplam on dört kişiydiler.

²³ Dan'ın oğlu:

Huşim.

²⁴ Naftali'nin oğulları:

Yahseel, Guni, Yeser, Şillem. ²⁵46:20 <<On Kenti>>: *Heliopolis diye de bilinir.*

²⁵ Bunlar Lavan'ın, kızı Rahel'e verdiği Bilha'nın Yakup'a doğurduğu çocuklardır. Toplam yedi kişiydiler.

Yakupoğulları Goşen'e Yerleşiyor

²⁶ Oğullarının karıları dışında Yakup'un soyundan gelen ve onunla birlikte Mısır'a gidenler toplam altmış altı kişiydi. Bunların hepsi Yakup'tan olmuştu. ²⁷ Yusuf'un Mısır'da doğan iki oğluyla birlikte Mısır'a göçen Yakup ailesi toplam yetmiş kişiydi.

²⁸ Yakup Goşen yolunu göstermesi için Yahuda'yı önden Yusuf'a gönderdi. Onlar Goşen'e varınca, ²⁹ Yusuf arabasını hazırlayıp babası İsrail'i karşılamak üzere Goşen'e gitti. Babasını görür görmez boynuna sarılıp uzun uzun ağladı.

³⁰ İsrail Yusuf'a, <<Yüzünü gördüm ya, artık ölsem de gam yemem>> dedi, <<Yaşıyorsun!>>

³¹ Yusuf kardeşleriyle babasının ev halkına şöyle dedi: <<Gidip firavuna haber vereyim, <Kenan ülkesinde yaşayan kardeşlerimle babamın ev halkı yanıma geldi> diyeyim. ³² Çoban olduğunuzu, hayvancılık yaptığınızı, bu yüzden davarlarınızla sığırlarınızı ve her şeyinizi birlikte getirdiğinizi anlatayım. ³³ Firavun sizi çağırıp da, <Ne iş yaparsınız?> diye sorarsa, ³⁴ <Atalarımız gibi biz de çocukluktan beri hayvancılık yapıyoruz> dersiniz. Öyle deyin ki, sizi Goşen bölgesine yerleştiresin. Çünkü Mısırlılar çobanlardan öğrenir.>>

47Bölüm

¹ Yusuf gidip firavuna, <<Babamla kardeşlerim davarları, sığırları ve bütün eşyalarıyla Kenan ülkesinden geldiler>> diye haber verdi, <<Şu anda Goşen bölgesindedir.>> ² Sonra kardeşlerinden beşini seçerek firavunun huzuruna çıkardı.

³ Firavun Yusuf'un kardeşlerine, <<Ne iş yapıyorsunuz?>> diye sordu.

<<Biz kulların atalarımız gibi çobanız>> diye yanıtladılar, ⁴ <<Bu ülkeye geçici bir süre için geldik. Çünkü Kenan ülkesinde şiddetli kıtlık var. Davarlarımız için otlak bulamıyoruz. İzin ver, Goşen bölgesine yerleşelim.>>

⁵ Firavun Yusuf'a, <<Babanla kardeşlerin yanına geldiler>> dedi, ⁶ <<Mısır ülkesi senin sayılır. Onları ülkenin en iyi yerine yerleştir. Goşen bölgesine yerleşsinler. Sence aralarında becerikli olanlar varsa, davarlarıma bakmakla görevlendir.>>

⁷ Yusuf babası Yakup'u getirip firavunun huzuruna çıkardı. Yakup firavunu kutsadı.

⁸ Firavun, Yakup'a, <<Kaç yaşındasın?>> diye sordu.

⁹ Yakup, <<Gurbet yıllarım yüz otuz yılı buldu>> diye yanıtladı, <<Ama yıllar çabuk ve zorlu geçti. Atalarımın gurbet yılları kadar uzun sürmedi.>> ¹⁰ Sonra firavunu kutsayıp huzurundan ayrıldı.

¹¹ Yusuf babasıyla kardeşlerini Mısır'a yerleştirdi; firavunun buyruğu uyarınca onlara ülkenin en iyi yerinde, Ramses bölgesinde mülk verdi. ¹² Ayrıca babasıyla kardeşlerine ve babasının ev halkına, sahip oldukları çocukların sayısına göre yiyecek sağladı.

Kıtlık Şiddetleniyor

¹³ Kıtlık öyle şiddetlendi ki, hiçbir ülkede yiyecek bulunmaz oldu. Mısır ve Kenan ülkeleri kıtlıktan kırılıyordu. ¹⁴ Yusuf sattığı buğdaya karşılık Mısır ve Kenan'daki bütün paraları toplayıp firavunun sarayına götürdü. ¹⁵ Mısır ve Kenan'da para tükenince Mısırlılar Yusuf'a giderek, <<Bize yiyecek ver>> dediler, <<Gözünün önünde ölelim mi? Paramız bitti.>>

¹⁶ Yusuf, <<Paranız bittiyse, davarlarınızı getirin>> dedi, <<Onlara karşılık size yiyecek

vereyim.>> ¹⁷ Böylece davalarını Yusuf'a getirdiler. Yusuf atlara, davar ve sığır sürülerine, eşeklere karşılık onlara yiyecek verdi. Bir yıl boyunca hayvanlarına karşılık onlara yiyecek sağladı.

¹⁸ O yıl geçince, ikinci yıl yine geldiler. Yusuf'a, <<Efendim, gerçeği senden saklayacak değiliz>> dediler, <<Paramız tükendi, davarlarımızı da sana verdik. Canımızdan ve toprağımızdan başka verecek bir şeyimiz kalmadı. ¹⁹ Gözünün önünde ölelim mi? Toprağımız çöle mi dönsün? Canımıza ve toprağımıza karşılık bize yiyecek sat. Toprağımızla birlikte firavunun kölesi olalım. Bize tohum ver ki ölmeyelim, yaşayalım; toprak da çöle dönmessin.>>

²⁰ Böylece Yusuf Mısır'daki bütün toprakları firavun için satın aldı. Mısırlılar'ın hepsi tarlalarını sattılar, çünkü kıtlık onları buna zorluyordu. Toprakların tümü firavunun oldu. ²¹ Yusuf Mısır'ın bir ucundan öbür ucuna kadar bütün halkı köleleştirdi*fd*.

²² Yalnız kâhinlerin toprağını satın almadı. Çünkü onlar firavundan aylık alıyor, firavunun bağladığı aylıkla geçiniyorlardı. Bu yüzden topraklarını satmadılar. ^{da}47:21 *Septuaginta, Samiriye Tevratı <<Köleleştirdi>>, Masoretik metin <<Kentlere göçtürdü>>.*

²³ Yusuf halka, <<Sizi de toprağınızı da firavun için satın aldım>> dedi, <<İşte size tohum, toprağı ekin. ²⁴ Ürün devşirdiğinizde, beşte birini firavuna vereceksiniz. Beşte dördünü ise tohumluk olarak kullanacak ve ailelerinizle, çocuklarınızla yiyeceksiniz.>>

²⁵ <<Canımızı kurtardın>> diye karşılık verdiler, <<Efendimizin gözünde lütuf bulalım. Firavunun kölesi oluruz.>>

²⁶ Yusuf ürünün beşte birinin firavuna verilmesini Mısır'da toprak yasası yaptı. Bu yasa bugün de yürürlüktedir. Yalnız kâhinlerin toprağı firavuna verilmedi.

²⁷ İsrail Mısır'da Goşen bölgesine yerleşti. Orada mülk sahibi oldular, çoğalıp arttılar.

²⁸ Yakup Mısır'da on yedi yıl yaşadı. Ömrü toplam yüz kırk yedi yıl sürdü. ²⁹ Ölümü yaklaşınca, oğlu Yusuf'u çağırıp, <<Eğer benden hoşnut kaldınsa, lütfen elini uyluğumun altına koy>> dedi, <<Bana sevgi ve sadakat göstereceğine söz ver. Lütfen beni Mısır'da gömme. ³⁰ Atalarım kavuştuğum zaman beni Mısır'dan çıkarıp onların yanına göm.>>

Yusuf, <<Dediğin gibi yapacağım>> diye karşılık verdi.

³¹ İsrail, <<Ant iç>> dedi. Yusuf ant içti. İsrail yatağının başı ucunda eğilip*fe* RAB'be tapındı. ^{ee}47:31 <<Yatağının başı ucunda eğilip>> ya da <<Değneğin ucuna yaslanıp>>.

Yakup Efrayim'le Manaşşe'yi Kutsuyor

48Bölüm

¹ Bir süre sonra, <<Baban hasta>> diye Yusuf'a haber geldi. Yusuf iki oğlu Manaşşe'yle Efrayim'i yanına alıp yola çıktı. ² Yakup'a, <<Oğlun Yusuf geliyor>> diye haber verdiler. İsrail kendini toparlayıp yatağında oturdu.

³ Yusuf'a, <<Her Şeye Gücü Yeten Tanrı Kenan ülkesinde, Luz'da bana görünerek beni kutsadı>> dedi, ⁴ <<Bana, <Seni verimli kılacak, çoğaltacağım> dedi, <Soyundan birçok ulus doğuracağım. Senden sonra bu ülkeyi sonsuza dek mülk olarak senin soyuna vereceğim.>

⁵ <<Ben Mısır'a gelmeden önce burada doğan iki oğlun benim sayılır. Efrayim'le Manaşşe benim için Ruben'le Şimon gibidir. ⁶ Onlardan sonra doğacak çocuklar senin olsun. Efrayim'le Manaşşe'den onlara miras geçecek. ⁷ Ben Paddan'dan dönerken Rahel Kenan ülkesinde, Efrat'a varmadan yolda yanımda öldü. Çok üzüldüm, onu orada Efrat'a -Beytlehem'e- giden yolun kenarına gömdüm.>>

⁸ İsrail, Yusuf'un oğullarını görünce, <<Bunlar kim?>> diye sordu.

⁹ Yusuf, <<Oğullarım>> diye yanıtladı, <<Tanrı onları bana Mısır'da verdi.>>

İsrail, <<Lütfen onları yanıma getir, kutsayayım>> dedi.

¹⁰ İsrail'in gözleri yaşlılıktan zayıflamıştı, göremiyordu. Yusuf oğullarını onun yanına götürdü. Babası onları öpüp kucakladı.

¹¹ Sonra Yusuf'a, <<Senin yüzünü göreceğimi hiç sanmıyordum>> dedi, <<Ama işte Tanrı bana soyunu bile gösterdi.>>

¹² Yusuf oğullarını babasının kucağından alıp onun önünde yere kapandı. ¹³ Sonra Efrayim'i sağına alarak İsrail'in sol eline, Manaşşe'yi soluna alarak İsrail'in sağ eline yaklaştırdı. ¹⁴ İsrail ellerini çapraz olarak uzattı, sağ elini küçük olan Efrayim'in, sol elini Manaşşe'nin başına koydu. Oysa ilkin Manaşşe doğmuştu.

¹⁵ Sonra Yusuf'u kutsayarak şöyle dedi:

<<Atalarım İbrahim'in, İshak'ın hizmet ettiği,

Bugüne dek yaşamım boyunca bana çobanlık eden Tanrı,

¹⁶ Beni bütün kötülüklerden kurtaran melek bu gençleri kutsasın!

Adım ve atalarım İbrahim'le İshak'ın adları bu gençlerle yaşasın!

Yeryüzünde çoğaldıkça çoğalsınlar.>>

¹⁷ Yusuf, babasının sağ elini Efrayim'in başına koyduğunu görünce, bundan hoşlanmadı. Babasının elini Efrayim'in başından kaldırıp Manaşşe'nin başına koymak istedi. ¹⁸ <<Baba, öyle değil>> dedi, <<İlkin Manaşşe doğdu. Sağ elini onun başına koy.>>

¹⁹ Ancak babası bunu istemedi. <<Biliyorum oğlum, biliyorum>> dedi, <<Manaşşe de büyük bir halk olacak. Ama küçük kardeşi daha büyük bir halk olacak, soyundan birçok ulus doğacak.>> ²⁰ O gün onları kutsayarak şöyle dedi:

<<İsraililer, <Tanrı seni Efrayim ve Manaşşe gibi yapsın>

Diyerek sizin adınızla kutsayacaklar.>>

Böylece Yakup Efrayim'i Manaşşe'nin önüne geçirdi.

²¹ İsrail Yusuf'a, <<Ben ölmek üzereyim>> dedi, <<Tanrı sizinle olacak. Sizi atalarınızın toprağına geri götürecektir. ²² Sana kardeşlerinden bir pay fazla veriyorum; onu Amorlular'dan kılıcımla, yayımla aldım.>>

Yakup'un Son Sözleri

49Bölüm

¹ Yakup oğullarını çağırarak, <<Yanıma toplanın>> dedi, <<Gelecekte size neler olacağını anlatayim.

² <<Yakupoğulları, toplanın ve dinleyin,
Babanız İsrail'e kulak verin.

³ <<Ruben, sen benim ilk oğlum, gücüksün,
Kudretimin ilk ürünüsun,
Saygı ve güç bakımından en üstünsün.

⁴ Ama su gibi oynaksın,
Üstün olmayacaksın artık.
Çünkü babanın yatağına girip
Onu kirlettin.
Döşegimi rezil ettin.

⁵ <<Şimon'la Levi kardeşler,
Kılıçları şiddet kumar.

⁶ Gizli tasarılarına ortak olmam,
Toplantılarına katılmam.
Çünkü öfkelenince adam öldürdüler,
Canları istedikçe sığırları sakatladılar.

⁷ Lanet olsun öfkelerine,
Çünkü şiddetlidir.

Lanet olsun gazaplarına,
Çünkü zalimcedir.
Onları Yakup'ta bölecek
Ve İsrail'de dağıtacağım.

⁸ <<Yahuda, kardeşlerin seni övecek,
Düşmanlarının ensesinde olacak elin.
Kardeşlerin önünde eğilecek.

⁹ Yahuda bir aslan yavrusudur.
Oğlum benim! Avından dönüp yere çömelir,
Aslan gibi, dişi bir aslan gibi yatarsın.
Kim onu uyandırmaya cesaret edebilir?

¹⁰ Sahibi*ff* gelene kadar
Krallık asası Yahuda'nın elinden çıkmayacak,
Yönetim hep onun soyunda kalacak,

Uluslar onun sözünü dinleyecek. ^f49:10 <<Sahibi>> ya da <<Şilo>> veya <<Şilo'ya>>.

¹¹ Eşeğini bir asmaya,
Sıpasını seçme bir dala bağlayacak;
Giysilerini şarapta,
Kaftanını üzümün kızıl kanında yıkayacak.

¹² Gözleri şaraptan kızıl,
Dişleri süttten beyaz olacak.

¹³ <<Zevulun deniz kıyısında yaşayacak,
Liman olacak gemilere,
Sınırı Sayda'ya dek uzanacak.

¹⁴ <<İssakar semerler arasında yatan güçlü eşek gibidir;

¹⁵ Ne zaman dinlenecek iyi bir yer,
Hoşuna giden bir ülke görse,
Yüklenmek için sırtını eğer,
Angaryaya katlanır.

¹⁶ <<Dan kendi halkını yönetecek,
Bir İsrail oymağı gibi.

¹⁷ Yol kenarında bir yılan,
Toprak yolda bir engerek olacak;
Atın topuklarını ısırıp
Atlıyı sırtüstü düşüren bir engerek.

¹⁸ <<Ben senin kurtuluşunu bekliyorum, ya RAB.

¹⁹ <<Gad akıncıların saldırısına uğrayacak,
Ama onların topuklarına saldıracak.

²⁰ <<Zengin yemekler olacak Aşer'de,
Krallara yaraşır lezzetli yiyecekler yetiştirecek Aşer.

²¹ <<Naftali salıverilmiş geyiğe benzer,
Sevimli yavrular doğurur.

-
- ²² <<Yusuf meyveli bir dal gibidir,
Kaynak kıyısında verimli bir dal gibi,
Filizleri duvarların üzerinden aşar.
- ²³ Okçular acımadan saldırdı ona.
Düşmanca savurdular oklarını üzerine.
- ²⁴ Ama onun yayı sağlam,
Kolları esnek çıktı;
Yakup'un güçlü Tanrısı,
İsrail'in Kayası, Çobanı olan Tanrı sayesinde.
- ²⁵ Sana yardım eden babanın Tanrısı'dır,
Her Şeye Gücü Yeten Tanrı'dır seni kutsayan.
Yukarıdaki göklerin
Ve aşağıdaki denizlerin bereketiyle,
Memelerin, rahimlerin bereketiyle O'dur seni kutsayan.
- ²⁶ Babanın kutsamaları ebedi dağların nimetlerinden,
Ebedi tepelerin bolluğundan daha yücedir;
Yusuf'un başı üzerinde,
Kardeşleri arasında önder olanın üstünde olacak.
- ²⁷ <<Benyamin aç kurda benzer;
Sabah avını yer,
Akşam ganimeti paylaşır.>>

²⁸ İsrail'in on iki oymağı bunlardır. Babaları onları kutsarken bunları söyledi. Her birini uygun biçimde kutsadı.

Yakup'un Ölümü

²⁹⁻³⁰ Sonra Yakup oğullarına şu buyrukları verdi: <<Ben ölmek, halkıma kavuşmak üzereyim. Beni Kenan ülkesinde atalarımın yanına, Mamre yakınlarında Hititli* Efron'un tarlasındaki mağaraya, Makpela Tarlası'ndaki mağaraya gömün. İbrahim o mağarayı mezar yapmak üzere Hititli Efron'dan tarlasıyla birlikte satın almıştı. ³¹ İbrahim'le karısı Sara, İshak'la karısı Rebeka oraya gömüldüler. Lea'yı da ben oraya gömdüm. ³² Tarla ile içindeki mağara Hititler'den satın alındı.>>

³³ Yakup oğullarına verdiği buyrukları bitirince, ayaklarını yatağın içine çekti, son soluğunu vererek halkına kavuştu.

Yakup'un Gömülüğü

50Bölüm

¹ Yusuf kendini babasının üzerine attı, ağlayarak onu öptü. ² Babasının cesedini mumyalamaları için özel hekimlerine buyruk verdi. Hekimler İsrail'i mumyaladılar. ³ Bu iş kırk gün sürdü. Mumyalama için bu süre gerekiyordu. Mısırlılar İsrail için yetmiş gün yas tuttu.

⁴ Yas günleri geçince, Yusuf firavunun ev halkına, <<Eğer benden hoşnut kaldınızsa, lütfen firavunla konuşun>> dedi, ⁵ <<Babam bana ant içirdi: <Ölmek üzereyim. Beni Kenan ülkesinde kendim için kazdığım mezara gömeceksin> dedi. Şimdi lütfen firavuna bildirin, izin versin gideyim, babamı gömüp geleyim.>>

⁶ Firavun, <<Git, babanı göm, andını yerine getir>> dedi.

⁷ Böylece Yusuf babasını gömmeye gitti. Firavunun bütün görevlileri, sarayın ve Mısır'ın ileri gelenleri ona eşlik etti. ⁸ Yusuf'un bütün ailesi, kardeşleri, babasının ev halkı da onunla birlikteydi. Yalnız çocukları, davarlarla sığırları Goşen'de bıraktılar. ⁹ Arabalarla atlılar da onları izledi. Büyük bir alay oluşturdular.

¹⁰ Şeria Irmağı'nın doğusunda Atat Harmanı'na varınca, yüksek sesle, acı acı ağıt yaktılar. Yusuf babası için yedi gün yas tuttu. ¹¹ O bölgede yaşayan Kenanlılar, Atat armanı'ndaki yası görünce, <<Mısırlılar ne kadar hüznü yas tutuyor!>> dediler. Bu yüzden, Şeria Irmağı'nın doğusundaki bu yere Avel-Misrayim*fg* adı verildi. ⁹⁹50:11 <<Avel-Misrayim>>: <<Mısırlılar'ın yası>> ya da <<Mısırlılar'ın çayırı>> anlamına gelir.

¹² Yakup'un oğulları, babalarının vermiş olduğu buyruğu tam tamına yerine getirdiler.

¹³ Onu Kenan ülkesine götürüp Mamre yakınlarında Makpela Tarlası'ndaki mağaraya gömdüler. O mağarayı mezar yapmak üzere tarlayla birlikte Hititli* Efron'dan İbrahim satın almıştı. ¹⁴ Yusuf babasını gömdükten sonra, kendisi, kardeşleri ve onunla birlikte babasını gömmeye gelenlerin hepsi Mısır'a döndüler.

Yusuf Kardeşlerine Güven Veriyor

¹⁵ Babalarının ölümünden sonra Yusuf'un kardeşleri, <<Belki Yusuf bize kin besliyordur>> dediler, <<Ya ona yaptığımız kötülüğe karşılık bizden oç almaya kalkarsa?>> ¹⁶⁻¹⁷ Böylece Yusuf'a haber gönderdiler: <<Babamız ölmeden önce Yusuf'a şöyle deyin diye buyurmuştu: <Kardeşlerin sana kötülük yaptılar, lütfen onların suçunu, günahını bağışla.> Ne olur şimdi günahımızı bağışla. Biz babanın Tanrısı'nın kullarıyız.>> Yusuf bu haberi alınca ağladı.

¹⁸ Bunun üzerine kardeşleri gidip onun önünde yere kapanarak, <<Senin köleniz>> dediler.

¹⁹ Yusuf, <<Korkmayın>> dedi, <<Ben Tanrı mıyım? ²⁰ Siz bana kötülük düşündünüz, ama Tanrı bugün olduğu gibi birçok halkın yaşamını korumak için o kötülüğü iyiliğe çevirdi.

²¹ Korkmanıza gerek yok, size de çocuklarınıza da bakacağım.>> Yüreklerine dokunacak güzel sözlerle onlara güven verdi.

Yusuf'un Ölümü

²² Yusuf'la babasının ev halkı Mısır'a yerleştiler. Yusuf yüz on yıl yaşadı. ²³ Efrayim'in üç göbek çocuklarını gördü. Manaşşe'nin oğlu Makir'in çocukları onun elinde doğdu.

²⁴ Yusuf yakınlarına, <<Ben ölmek üzereyim>> dedi, <<Ama Tanrı kesinlikle size yardım edecek; sizi İbrahim'e, İshak'a, Yakup'a ant içerek söz verdiği topraklara götürecektir.>>

²⁵ Sonra onlara ant içirerek, <<Tanrı kesinlikle size yardım edecek>> dedi, <<O zaman kemiklerimi buradan götürürsünüz.>>

²⁶ Yusuf yüz on yaşında öldü. Onu mumyalayıp Mısır'da bir tabuta koydular.